सेठिया जैनग्रन्थालय पुस्तक नं. ३५.

श्री गुलाबवीर ग्रंथमाला रत्न १ लुं.

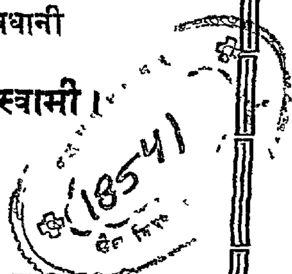
श्रीवीतरागाय नमः

श्री प्रस्तार-रत्नावली.

रचयिता—

लींबडी सम्प्रदायके शतावधानी

पं. मुनिश्री रत्नचंद्रजी स्वामी।

प्रकाशकः—

अगरचंद भैरोंदान सेठिया जैन ग्रन्थालय.

बीकानेर, (राजपूताना)

प्रथमावृत्ति १००० प्रति | किमत १-६-० | वीर संवत २४५१ विक्रम संवत १९८१

वसंत 'मुद्रणालय'मां चीमनलाल ईश्वरलाल म्हेताए छापी.
ठे. सीवील होसपीताल सामे पानाभाइनी वाडी,
अमदावाद.

सूचना.

१ जो महाशय पुस्तक मंगावे वे अपना ठिकाना पत्ता हिन्दी और अंग्रेजी दोनों अक्षरोंमें गाँवके नाम, पोस्टऑफिस और जीला साफ अक्षरों [हर्फो] में लिखे। जिनका साफ अक्षरोंमें पत्र नहीं होगा और पूरा पत्ता नहीं होगा उसको पुस्तक नहीं भेज सकेंगे।

२ अपनें गांवमें जो संतमुनिराज या महासतियांजी जिस समुदायका हो उस समुदायका नाम और संतमुनिराज या महासतियांजीका नाम लिखनेकी कृपा करे।

३ जिस गाँवमें जैनज्ञानभंडार, जैनपुस्तकालय [लायब्रेरी] जैनपाठशाला हो तो उसका नाम तथा ठिकाना कृपा करके लिखें।

४ यदि किसी सज्जन के पास ज्ञानबोधक शुद्ध सूत्रसिद्धान्त, बोल थोकडा, छंद, चउपाई, स्तवन, सज्झाय आदि हो तो कृपाकर ज्ञानवृद्धिके लिये हमको भेजनेकी कृपा करे, कार्य होनेबाद उसको मूलप्रत वापीस भेज दी जायगी।

५ सेठिया जैन विद्यालयमें बालकों को अंग्रेजी, हिन्दी, महाजनी [वाणीका], धार्मिक, संस्कृत और प्राकृत आदि विषयोंका अभ्यास अवैतनिक रूपसे करवाया जाता है। संस्कृतविद्यार्थियोंको न्याय, व्याकरण और साहित्य का आचार्य या तीर्थतक पढाया जाता है। और निराधार जैनबालकोंको विद्याभ्यासके लिये सब तरहके बंदोवस्त है।

६ सेठिया जैनग्रन्थालयमें हस्तलिखित जैनशास्त्र और मुद्रित संस्कृत, प्राकृत, हिन्दी, गुजराती और अंग्रेजी पुस्तकोंका संग्रह किया गया है जिससे सार्वजनिक लाभ होसकता है। और इसी स्थानसे दीक्षाभिलाषी सज्जन [वैरागीभाई या वैरागन बाई] को वस्त्र, पात्र, रजोहरण आदी दिक्षाके उपकरण, और हस्तलिखित दशवैकालिक, उत्तराध्ययन, नंदी, सुखविपाक आदि सूत्र मूलपाठ विद्वानोंसे शुद्ध कराया हुआ विनामूल्य मिल सकता है, कइएक छपी हुई पुस्तकें भी तय्यार है वह दीक्षाके अवसर पर मंगवा लें।

निवेदक—
अगरचंद भैरोदान सेठिया.
बीकानेर [राजपूताना]

गणितानुयोग जैन आगमनो एक उपयोगी भाग छे. ते द्रव्यानुयोगनी माफक गहन अने विचारणीय छे, एटलुंज नही पण ते सौ करतां वधारे चोक्कस रूप छे. कोइ पण देशना कोइ पण माणसने पुछशो के बे ने बे केटला? तो तेनो एकज जवाब मलशे के चार. कोइ पण गहन सिद्धांत सूक्ष्मपणाने लीधे मगजमां उतरतो न होय पण ते गणितशैलीथी समजावनार होय तो तरत समजी शकाय.

जैन आगमोमां जीवाभिगम जंबुद्वीपपन्नत्ति सूर्यपन्नत्ति पन्नवणा भगवती वगेरे सूत्रोमां जुदे जुदे प्रकारे गणितानुयोगनुं प्रतिपादन करेल छे. पण ते बधामां वधारे गहन भगवतीसूत्रना नवमा शतकना ३२ मा उद्देशामां दर्शावेल गांगेय अणगारना भांगा छे. गांगेय अणगार २३ मा तीर्थंकर पार्श्वनाथ भगवानना शिष्यानुशिष्य हता. महावीर स्वामीनी तीर्थंकर अवस्थामां ते विद्यमान हता. एक वखते महावीर स्वामीनो तेमने समागम थतां महावीर स्वामी सर्वज्ञ छे के केम तेनी परीक्षा करवाने गांगेय अणगारे जीवना उत्पत्तिस्थान अने ते स्थानना सयोगथी थता विकल्प–भांगा संबंधी प्रश्नो कर्या. महावीर स्वामीए ते प्रश्नोनो सविस्तर खुलासो आप्यो. जेनी सघळी हकीकत भगवतीसूत्रना नवमा शतकना ३२ मा उद्देशामां उपलब्ध छे. आ खुलासाथी गांगेय अणगारने महावीरस्वामिनी सर्वज्ञता विषे खात्री थइ छे अने तेमणे महावीर प्रभु पासे चार महाव्रतरूप धर्ममांथी पांच महाव्रतरूप धर्मनो स्वीकार कर्यो छे. आ

भांगा एटला गहन छे के तेनुं विस्तृत वर्णन न होय तो समजाय नही. आ लेखके आजथी २२ वर्ष अगाउ पंडितवर्य श्री उत्तमचंद्रजी स्वामी पासे ज्यारे आ भांगानो अभ्यास कर्यो. त्यारेज आ भांगाना अंगे अंग छुटा पाडी क्रमवद्ध योजवानी इच्छा थतां पंडित महाराजनी मददथी प्रकरणबद्ध पुस्तक रूपे योजना करी हती. आमां नव प्रकरण पाडवामां आव्या छे.

भांगानुं पृथक्करण करीए तो तेमांथी पद अने विकल्प एवा बे अंग नीकळे छे. पद ए स्थानना प्रस्तारनी संज्ञा छे अने विकल्प ए जीवना प्रस्तारनी संज्ञा छे. जीव अने तेनां उत्पत्तिस्थान ए बेनो पोतपोतानो संयोग विचारवाथी पद अने विकल्प नीपजे छे अने बेनो परस्परनो संयोग चितववाथी भांगानी उत्पत्ति थाय छे. तेथी भांगाना स्पष्टीकरण माटे पहेला बे प्रकरणमां पद अने विकल्पनी हकीकत दर्शावी छे. तेमां पण स्थान ए स्थायी अने जीव आगंतुक होवाथी विकल्प पहेला पदनुं चितवन कर्युं छे. पद प्रकरणमां असंयोगी, द्विकसंयोगी आदि एकेक संयोगिना केटला केटला प्रस्तार थाय, तेमज एकंदर प्रस्तारनी केटली संख्या थाय अने ते प्रस्तार केवी रीते लखाय तेना नियमो यंत्रो अने उदाहरण सहित विस्तारथी विवेचन छे. बीजा प्रकरणमां पण तेवी रीते विकल्प–जीवना प्रस्तारनु चिंतन करवामां आवेल छे. सामान्य रीते पदना अने भांगाना प्रस्तारने पण विकल्प कही शकाय. पण ए बन्नेने जुदा जुदा ओळखाववा माटे आ ग्रंथमां मात्र जीवना प्रस्तारनीज विकल्प संज्ञा राखवामां आवी छे. जीवना प्रस्तार जुदी जुदी रीते पण लखी शकाय छे तेथी ते प्रकरणमां प्रस्तार लखवानी जुदी जुदी रीतो पण दर्शावी छे. छतां मुख्य तो पहेलीज रीत छे. एटले नष्ट उद्दिष्ट पताका वगेरे पहेली रीत उपरज रचायेला योज्या छे.

भांगाना प्रस्तारमां असंयोगी द्विकसंयोगी आदि एकेक संयोगीनी संख्या केटली केटली थाय ते जाणवा माटे त्रीजुं शुचिका प्रकरण छे. भांगानी संख्या जुदी जुदी रीते नीकळी शके छे. तेथी तेमां जुदी जुदी रीतोनुं पण निदर्शन करेलुं छे.

चोथा प्रकरणमां स्थान अने जीवना जोडाणथी जेटला जेटला प्रस्तार थाय ते भांगाना प्रस्तार दर्शाव्या छे. शीखनारना मगजमां तेनु स्वरूप बराबर ठसी जाय तेटला माटे उदाहरण तरीके एकथी मांडी सात जीव अने सात स्थान सुधीना भांगाना प्रस्तार दर्शाव्या छे. ते प्रस्तारमां आंकडा अने शून्य आवे छे तेनुं शुं तात्पर्य छे ते पण प्रकरणने अंते जणाववामां आवेल छे.

पांचमा प्रकरणमां पद विकल्प अने भांगाना प्रस्तारनो नष्ट विधि दर्शावेल छे. नष्ट एटले प्रस्तारमांनुं कोइ पण नष्ट थइ गयुं होय, खोवाइ गयुं होय के कोइ तरफथी पुछवामां आवे के अमुक नंबरनु रूप केवुं थाय ते रूप बधा प्रस्तार लख्या विना शोधी काढवानी रीतने नष्ट कहेवामां आवे छे, पद अने भांगाना नष्ट एकेक रीते अने विकल्पना नष्ट बे रीते शोधी शकाय छे तेथी विकल्पना नष्टनी बंने रीतो नियम अने विस्तृत उदाहरण सहित जणाववामां आवेल छे.

छठा प्रकरणमां उक्त त्रणे प्रकारना प्रस्तारना उद्दिष्टनुं स्वरूप छे, उद्दिष्ट एटले प्रस्तारनुं गमे ते रूप लखावी ते रूप कया नंबरनुं छे एम कोइ तरफथी पुछवामां आवे तो ते रूपनी संख्या शोधी काढवानी रीतने उद्दिष्ट कहेवामां आवे छे.

सातमा प्रकरणमां पद विकल्प अने भांगानो मेरुविधि बताव्यो छे. मेरुथी असंयोगी द्विकसंयोगी आदिनी संख्या अने सर्व संख्या नीकले छे तेमज आद्यंक अने अंत्य अंक एकडा बगडा आदिना प्रस्तारमां केटलां केटलां रूप छे ते पण मेरुथी जणाय छे. आ यंत्रनो आकार मेरु पर्वत जेवो थाय छे माटे तेनुं नाम मेरु पाडवामां आव्यु छे.

आठमा प्रकरणमां पताकाविधि जणावेल छे, पद अने भांगानी पताका कदाच थइ शकती हशे पण ते जाणवामां न होवाथी. मात्र विकल्पनीज पताका दर्शावी छे. पताकाथी विकल्पना ते ते संयोगीना स्थाननो निर्देश थाय छे अने तेनो

उपयोग विकल्पना नष्ट शोधवामां थाय छे. विकल्पना संयोगीनी अने एकंदर सख्या पण पताकाथी नीकळे छे. आ यंत्रनो आकार पताका–ध्वजाने आकारे थाय छे माटे तेनुं नाम पताका पाडवामां आव्युं छे.

नवमा प्रकरणमां मर्कटी जेनुं नाम सारणी छे तेनुं स्वरूप दर्शाववामां आव्युं छे. मर्कटीयंत्रथी पद विकल्प अने भांगा ए त्रणेना असंयोगी द्विकसंयोगी आदिनी संख्या, तेमज एकंदर संख्या नीकळे छे. मर्कटीना वळनी माफक त्रिछी लाइनना बबे कोठाना सरवाळाथी एकेक कोठो मर्कटी यंत्रनो पुरवामां आवे छे तेथी तेनुं नाम मर्कटी राखवामां आव्युं छे. आ नव प्रकरणमां गांगेय अणगारना भांगानो प्रथम ग्रंथ समाप्त थाय छे.

त्यारपछी श्रावकव्रतभंगदीपिका नामनो बीजो ग्रंथ आवे छे. आनुं मूळ धर्मसंग्रह नामना ग्रंथमां तेमज श्रावकव्रतभंगावचूरिनामे एक त्रण पानाना संस्कृत पुस्तकमां जोवामां आव्युं. ग्रंथनी भाषा प्राकृत अने संस्कृत; तेमां पण संक्षिप्त वर्णन. एटले ते उपरथी भांगा जेवी गहन बाबत सामान्य लोको न समजी शके. जनसमाज माटे लोकभाषामां विस्तारथी उदाहरण साथे आ विषय योजवामां आवे तो वधारे उपयोगी थाय एवो संकल्प थतां संवत् १९६४ ना चातुर्मास्यमां थानगढ मुकामे गुरु महाराज श्री गुलाबचंद्रजी स्वामीनी प्रेरणाथी उक्त ग्रंथनी योजना करवामां आवी पण तेनी एकज नकल थवाथी ते एक पोथीनी साथे गुम थइ एटले बीजीवार संवत् १९७६ ना वैशाख मासमां उमरडा मुकामे ते ग्रंथ लखवामां आव्यो. तेमां छ प्रकरण पाडवामां आव्यां छे. गांगेय अणगारनां नव प्रकरणमांना पहेलां छ प्रकरण प्रमाणेज आनां छ प्रकरणो छे. फेर मात्र पहेलां बे प्रकरणना क्रममां छे. तेमां पद प्रकरण पहेलु अने विकल्प प्रकरण बीजु छे त्यारे आमां विकल्प प्रकरण पहेलुं अने पद प्रकरण बीजु छे. गांगेय अणगारना पद अने श्रावकव्रतनां पदनी रचनामां कइ फेर नथी. बेनी रचना एक सरखीज छे. पण तेनी मूळ वस्तुमां फेर छे. गांगेय अणगारनां पद स्थान आश्रित छे त्यारे श्रावकव्रतनां पद व्रत आश्रित छे.

अर्थात् श्रावकनां एक व्रतथी मांडी बार व्रत सुधीनां संयोगथी पदनी रचना थाय छे. गांगेय अणगारना विकल्प करतां श्रावक व्रतना विकल्पनी रचना विलक्षण छे. आना षट्भंगी आदि भंगीओना जीडाणथी निपजे छे. ते भंगीओनुं स्वरूप अने तेना प्रस्तार पहेला प्रकरणमां आपवामां आव्या छे व्रतोना संयोगथी निष्पन्न थता पदनुं स्वरूप बीजा प्रकरणमां विकल्प अने पदना योगथी जे भांगानी संख्या नीकळे छे तेनी सूचिका आपवामां आवी छे. आ सूचिकाना यंत्रनी रचना देवकुळने आकारे थवाथी तेनुं नाम देवकुलिका आपवामां आव्युं छे. षट्भंगी आदि पांच भंगीओनुं खंड अने अखंड एवी पांच देवकुलिका आ प्रकरणमां दर्शावेल छे.

चोथा प्रकरणमां विकल्प अने पदना योगथी थता भांगाना प्रस्तारनुं स्वरूप अने तेनुं तात्पर्य दर्शाववामां आव्यु छे.

पांचमा प्रकरणमां विकल्प अने भांगाना नष्टनी रीत दर्शावी छे. पदना नष्टनी रीत गांगेय अणगारना पद नष्टनी माफक छे एटले अहिं जुदी दर्शावी नथी.

छठा प्रकरणमां विकल्प अने भांगाना उद्दिष्टनी रीत बतावी छे. एकंदर छ प्रकरणमां आ ग्रंथ समाप्त थाय छे. श्रावक व्रतना भांगा समजवाने इच्छनार माणसमाटे आ ग्रंथ अंधारामां भटकता माणसने दीवानी माफक उपकारक थवानो संभव होवाथी आनुं नाम श्रावकव्रतभंगदीपिका राखवामां आव्युं छे.

त्यारपछी त्रीजो ग्रंथ अनुपूर्वीना भांगा संबंधी छे. तेमां पांच प्रकरण छे. पहेला प्रकरणमां भांगानी संख्या जाणवानी रीत, बीजा प्रकरणमां भांगाना प्रस्तार लखवानी रीत, त्रीजा प्रकरणमां नष्ट विधि, चोथा प्रकरणमां उद्दिष्ट विधि अने पांचमा प्रकरणमां भांगाना सर्व अंकोना सरवाळानो विधि दर्शावेल छे. भांगाना अंकोनुं तात्पर्य अने दरेकना विस्तृत उदाहरणो पण आपवामां आव्यां छे.

त्यारपछी चोथो ग्रंथ पूर्वानुपूर्वी अथवा द्रव्यना संयोगथी थता भांगाना प्रस्तार संबंधी छे. तेमां त्रण प्रकरण पाडवामां

आव्यां छे. पहेला प्रकरणमां भांगानी संख्या जाणवानी रीत, बीजामां प्रस्तार लखवानी रीत अने त्रीजामां प्रस्तारना आद्यक अंत्य अंक शोधक मेरुविधि बतावेल छे.

एकंदर चार ग्रंथोना ९+६+५+३=२३ त्रेवीश प्रकरणोथी आ ग्रंथ समाप्त थाय छे.

चारे ग्रंथोमां भांगाना प्रस्तार ए मुख्य वस्तु छे तेथी चारेना संग्रहनुं नाम 'प्रस्तार रत्नावलि' एवुं राखवामां आव्युं छे. आमां दर्शावेल रीत प्रमाणे जेटला प्रस्तार बनाववा होय अने तेमां जेटलो समय गाळवो होय तेटलो गाळी शकाय, एटले सामायिक पौषध के संवरना समयमां मननी एकाग्रता साधवी होय अने वृत्तिओने स्थिर करवी होय त्यारे आ गणित बहु उपयोगी थई पडवानो संभव छे जेथी एकाग्रता साधवा इच्छनारे खास करीने आनो अभ्यास करवो जोईए.

पिंगल शास्त्रमां पण छंदना प्रस्तार, नष्ट, उद्दिष्ट मेरु, पताका, मर्कटी वगेरे दर्शावेल छे तेनी रचना केटलेक अंशे आने मलती छे.

लीलावती गणितमां पण एक स्थले आवा भांगानी थोडी हकीकत छे. पण भांगाना प्रस्तार संबंधी जैन साहित्यमां जेटलो विस्तार छे तेटलो बीजे जोवामां नथी आवतो. आ उपरांत बीजा पण वर्णगंध रस अने स्पर्शना भांगा, चरम अचरमना भांगा, क्रोध मान माया अने लोभना भांगा, सप्रदेशी अप्रदेशीना एम अनेक भांगाओनी रचना जैनसूत्रोमां छे. उक्तग्रंथना अभ्याससथी आ सघळा भांगाओनी रचना जाणवी बहु सरल थइ पडे छे. एटला माटे जिज्ञासुओना हितार्थे आ ग्रंथ योजवामां आव्यो छे.

आ ग्रंथना गणितविभागमां प्रस्तार यंत्रो वगेरेना आंकडा तपासवामां मुनिश्री खुशालचंद्रजीए घणी सहायता करी छे तेथी तेनो आभार मानवामां आवे छे.

ॐ शांन्तिः शांन्तिः शांन्तिः

संवत् १९८० पोष शुक्ल पूर्णिमा. } मुनिश्री रत्नचंद्र

अनुक्रमणिका.

ग्रंथ २ जो.

श्रावकव्रतभंगदीपिका

ग्रंथ ३ जो.

अनुपूर्वीना भांगा.

ग्रंथ ४ थो.

पूर्वानुपूर्वीना भांगा

शुद्धिपत्र.

पृष्ट.	पंक्ति	अशुद्ध	शुद्ध.
उपो० १	११	उद्दशामां	उद्देशामां
२	२	गांगिय	गांगेय
६	१	सतम	संप्त-सं. १
७	९	विकल्य	विकल्प
१०	८	जभणी	जमणी
१०	३२	२२२	१२२२
”	”	१११२२१	११२२१
१२	९	असंयोगीनां	असंयोगीनां
१२	१८	५२६	५२५
१३	१७	२१२५	१९२५
१८	१९	तेना	तेनी
१८	२४	पहली	पहेली
६२	१२	यत्र	यंत्र
६५	१४	काढता	काढतां
६८	२	३५	३६
६९	१	संयागी	संयोगी
७२	२	उपर	०
७२	१०	करता	करतां
९७	१८	बे	चार
१०६	८	४ १०	३ ९
”	”	१३ मुं	६ ठुं
११५	१५	किकल्प	विकल्प
१२४	६	विकल्पना	विकल्पनो
१३०	७	भांगाना	भांगानो
१३८	१७	७३	१०३

१५०	२३	जाणमि	जाणामि
१६०	९	वेय	वेये
१६९	७	भिक	त्रिक
१६७	१०	ब्रत	व्रत
१६७	१५	पस्तार	प्रस्तार
१८३	१७	म.	मै.
१८४	१२	५२६१	९२६१
१८५	१०	७२०१	७८२०१
२०१	५	५००७	५०७
२०२	९	वतना	व्रतना
२०७	२१	१२९४	१२९६
२२४	१०	भांगाना	भांगाना
२२७	१	उमेरता	उमेरतां
२३९	१६	अन	अने
२५३	४	तन	तेने

परिशिष्ट शुद्धिपत्रक.

पृ.	पं.	अशुद्ध.	शुद्ध.
१५	५	७-९	७-१
६७	१५	आपवामां.	०
१६२	१७	१३	१२
२१०	१०	६६	३६
२११	५	११११६६०	०
२३५	९	३३	२३
,,	२०	,,	,,
२३७	१४	७९	४९
,,	१६	४८२३६०९	४९४१२५८
२३८	१	,,	,,
,,	,,	४९०६०१६	५०२३६६९
,,	२	४९०६०१७	५०२३६६६
२४३	१९	......	५२१३४

श्रीवीतरागाय नमः

श्रीप्रस्तार-रत्नावलि.

मंगलाचरणम्–

—:०:—

शार्दूलविक्रीडितवृत्तम्—

नत्वा शासननायकं जिनवरं श्रीवर्द्धमानं प्रभुं,
स्मृत्वा चोत्तमचन्द्रजिद्बुधवरं भङ्गादिविद्यागुरुम्।
भङ्गानां गहनां गतिं ज्ञपयितुं जिज्ञासुवर्गं सुखं,
भाषायां रचयामि विस्तृततया प्रस्ताररत्नावलिम् ॥१॥

अर्थ–वर्त्तमान शासनना नायक तीर्थंकर महाराज श्रीमहावीर प्रभुने नमस्कार करीने, गंगीयाना भांगा वगेरे शिखवनार पंडितश्रीउत्तमचंद्रजी स्वामीनुं स्मरण करीने, गंगीयाना भांगा, श्रावकव्रतना भांगा अने अनुपूर्वी वगेरेना भांगा के जेनी शैली गहन छे ते शैली जिज्ञासुवर्ग सुखे सुखे जाणी शके तेटला माटे "श्रीप्रस्ताररत्नावलि" नामनुं पुस्तक लोकभाषामां–गुजराती भाषामां रचुं छुं १

अंथ १ लो.

श्रीगांगियअणगारना भांगा.

प्रस्ताव–

दुहो– पद विकल्प शूचि प्रतर, नष्ट अने उद्दिष्ट;
मेरु पताका मर्कटी, प्रकरण नव ए इष्ट ॥१॥

श्रीभगवतीसूत्रना नवमा शतकना ३१ मा उद्देशामां श्री पार्श्वनाथ भगवानना शिष्यानुशिष्य गंगीया नामना अणगारे श्री महावीरस्वामिने प्रश्नो पुच्छया छे के अमुक संख्याना जीव अमुक ठामे जाय तेना केटला भांगा थाय भांगा एटले विकल्प--भेद--प्रस्तार. महावीरस्वामिये तेना जवाब आप्या छे अने भांगानी संख्या जणावी छे; ते भांगा केवी रीते अने केटले प्रकारे बने छे तेनो आंहि विचार करीए. सामान्य रीते पद अने विकल्पना योगथी भांगा बने छे. पद एटले स्थान--ठामना प्रस्तार अने विकल्प एटले जीवना प्रस्तार, तेथी भांगा समजवा माटे प्रथम पद अने विकल्प समजवानी जरूर छे. एटलुं ज नहि. पण तेनी संख्या वगेरे जाणवा माटे शूचिका नष्ट उद्दिष्ट वगेरे जाणवानी पण जरूर छे. तेथी उपर लख्या दोहा प्रमाणे भांगाना नव अंग जाणवानी आवश्यकता छे माटे क्रमसर एकेक अंगनो एकेक प्रकरणमां विचार करवामां आवशे.

प्रकरण १ लुं; पद--स्थानप्रस्तार.

भांगाना अंगोमां प्रथम अंग पद- स्थानप्रस्तार छे माटे प्रथम पदनो विचार करीए. जीव मरीने कोई पण स्थाने जाय, ते स्थान एक करतां वधारे होय- एटले तेना संयोगथी प्रस्तार थाय.

जेम नरकमां जाय तो नरक सात छे. देवलोकमां जाय तो देवलोक बार छे, एटले सात के बार ठामना परस्पर संयोगथी प्रस्तार थाय. एक बे त्रण आदि ठामना केटला केटला प्रस्तार थाय ते जाणवानो विधि आ प्रमाणे छे:—

जेटला ठाम होय तेटलीवार बमणा बमणा करी एकेक भेलवतां जइए तो प्रस्तारनी संख्या नीकले. जेम एक ठाम होय तो एक पद, बे ठाम होय तो त्रण पद, त्रण ठाम होय तो सात पद, चार ठाम होय तो १५ पद, अने सात ठाम होय तो १२७ पद. तेनो यंत्र नीचे मुजब—

ठाम-	१	२	३	४	५	६	७
पद-	१	३	७	१५	३१	६३	१२७

एम सात ठामना १२७ पद थाय. हवे तेमां असंयोगीनां केटलां ? द्विकसंयोगीनां केटलां ? एम कोई पूछे तो जेटला ठामनां पद काढवां होय एटला उभा कोठा करवा अने त्रण कोठा आडा करवा, तेमां सात ठामना असंयोगीना सात, माटे मध्यनी पंक्तिना पहेला कोठामां ७ नो अंक मुकवो, पछी उपरनी पंक्तिमां एक कोठो खाली मुकी बीजा कोठामां एक ओछो करी छ नो अंक मुकवो, एम एक एक घटाडतां पहेली पंक्तिना सातमा कोठामां एकनो अंक आवे । हवे नीचेनी पंक्तिमां एक कोठो मुकी बीजामां बेनो अंक मुकवो, पछी एक एक वधारतां सातमा कोठामां सातनो अंक आवे. पछी उपरनी पंक्तिये गुणवा अने नीचेनी पंक्तिये भागवा, जे अंक आवे तेथी मध्यपंक्तिना कोठा भरवा । जेमके—असंयोगीना सात छे तेने छये गुणी बेये भागतां २१ आवे ते द्विकसंयोगीना जाणवा, पछी एकवीसने पांचे गुणी त्रणे भागतां ३५ आवे ते त्रिक संयोगीना जाणवा । एम सात संयोगीनो एक जा-

णवो, अने मध्य पंक्तिना वधा अंकनो सरवालो करीए तो ते तेटला ठामना कुलपद जाणवां। तेनो यंत्रनी स्थापना—

गुणक	६	५	४	३	२	१	सर्वमली
७	२१	३५	३५	२१	७	१	१२७
भाजक	२	३	४	५	६	७	

पदना प्रस्तार.

उपर बतावेल यंत्र प्रमाणे सात ठामना पदनी संख्या '१२७' नीकली; पण तेना प्रस्तारनी रचना केवी रीते करवी ते बतावे छे. प्रथम असंयोगिनां सात पद थाय ए सात ठामना यंत्रमां बताव्युं. ते असंयोगी छे माटे तेमां बीजो अंक जोडाय नहि एटले एकथी एकेक नंबर चहडता सात अंको लखवा. जेम—१-२-३-४-५-६-७. पछी द्विकसंयोगीना २१. ते द्विकसंयोग माटे बब्बे ठामनो जोड करवो. जेम पहेलुं ने बीजुं एटले १२, पछी पहेलुं ने त्रीजुं एटले १३, पछी पहेलुं ने चोथुं एटले १४, एम सात ठाम छे माटे सात सुधी चहडवुं. १७ नो अंक आवे एटले एकडाने मुकी देवो. तेनी जग्याए बेनो अंक राखवो. २७ आवे एटले बेने मुकी तेनी जग्याए त्रणनो अंक राखवो. एम परिवर्त्तन करतां ६७ आवशे एटले द्विकसंयोगीनां २१ पद पूरां थशे. पछी त्रिकसंयोगीनां ३५, त्रिकसंयोग छे माटे त्रण त्रण आंकडानो योग करवो. जेम—१२३--१२४ इत्यादि सात सुधी चहडीने बेना अंकने ठेकाणे त्रणनो अंक मुकवो. एम परिवर्त्तन करतां १६७ सुधी पहोच्या पछी प्रथम अंक एकडाने मुकी तेने ठेकाणे बगडो राखवो. एम २६७ सुधी गया पछी बगडाने ठेकाणे त्रगडो मुकवो. एवी रीते परिवर्त्तन करतां ५६७ ए प्रस्तार आवशे एटले त्रिक संयोगनां ३५ पद पुरां थशे. एवी रीते

चउकसंयोगीनां ३५, पांचसंयोगीनां २१, छसंयोगीनां ७ अने सात संयोगीनुं एक लखवुं. जेम सात ठामनां पद बताव्यां तेवीज रीते जेटलां ठामनां लखवां होय तेटलां लखवां, जेटलां ठाम होय ते अंक सुधी परावर्त्तन थाय. आठ ठामनां लखवां होय तो आठडा सुधी चहडता अंको लखायां पछी आगला अंकनुं परिवर्त्तन थाय.

उदाहरण तरीके सात ठामनां १२७ पद-प्रस्तार थाय ते लखी बतावाय छे—

असंयोगी--७

१
२
३
४
५
६
७

पद ७

द्विक--२१

१२
१३
१४
१५
१६
१७
२३
२४
२५
२६
२७
३४
३५
३६
३७
४५
४६
४७
५६
५७
६७

पदं-२१

त्रिकसं--३५

१२३
१२४
१२५
१२६
१२७
१३४
१३५
१३६
१३७
१४५
१४६
१४७
१५६
१५७
१६७
२३४
२३५
२३६
२३७
२४५
२४६
२४७
२५६
२५७
२६७
३४५
३४६
३४७
३५६
३५७
३६७
४५६
४५७
४६७
५६७

पदं ३५

च. सं. ३५

१२३४
१२३५
१२३६
१२३७
१२४५
१२४६
१२४७
१२५६
१२५७
१२६७
१३४५
१३४६
१३४७
१३५६
१३५७
१३६७
१४५६
१४५७
१४६७
१५६७
२३४५
२३४६
२३४७
२३५६
२३५७

२३६७
२४५६
२४५७
२४६७
२५६७
३४५६
३४५७
३४६७
३५६७
४५६७

एवं ३५

पं. सं. २१

१२३४५
१२३४६
१२३४७
१२३५६
१२३५७
१२३६७
१२४५६
१२४५७
१२४६७
१२५६७
१३४५६
१३४५७
१३४६७
१३५६७
१४५६७
२३४५६
२३४५७
२३४६७
२३५६७
२४५६७
३४५६७

एवं २१

ष.सं.७

१२३४५६
१२३४५७
१२३४६७
१२३५६७
१२४५६७
१३४५६७
२३४५६७

एवं ७

सप्तम

१२३४५६७

एव १

सर्वमली १२७ प्रस्तार थया

पदना प्रस्तारनुं रहस्य.

सात ठामना प्रस्तारमां प्रथम असंयोगीनां सात पद छे. तेनुं रहस्य ए के कोई जीव पहेले ठामे-पहेली नरके जाय. कोई बीजीए, कोई त्रीजीए, कोई चोथीए, कोई पांचमीए, कोई छठ्ठीए, अने कोई सातमीए जाय. द्विकसंयोगमां प्रथम १२ नो अंक छे. ते कोई जीव पहेली ने बीजीए जाय, ६७ नो अंक होय तो कोई जीव छठ्ठी ने सातमीए जाय. त्रिकसंयोगमां प्रथम अंक १२३ छे ते कोई जीव पहेली बीजी अने त्रीजीए जाय. एम दर्शावे छे. ५६७ नो अंक होय तो कोई पांचमी, छठ्ठी अने सातमीए जाय एम दरेक प्रस्तारनुं रहस्य समजवुं.

प्रकरण २ जुं=विकल्प--जीव प्रस्तार.

जेटला जीवना विकल्प करवा होय तेटली वार एकथी चडता बमणा करवा, एक जीवनो एक विकल्प, बे जीवना बे, त्रण

जीवना चार, एम वमणा करतां सात जीवना ६४ विकल्प थाय तेनो यंत्र—

जीव—	१	२	३	४	५	६	७
विकल्प-	१	२	४	८	१६	३२	६४

तेमां असंयोगीना केटला? द्विकसंयोगीना केटला? एम कोई पुछे तो जेटला जीवना विकल्प काढवा होय तेटला उभा कोठा करवा अने आडा कोठा त्रण करवा, पछी मध्यनी पंक्तिना पहेला कोठामां सात जीवना असंयोगीनो एक विकल्प थाय माटे एकनो अंक मुकवो, पछी उपरनी पंक्तिमां सात जीवना विकल्प छे माटे पहेलो कोठो खाली मुकी बीजा कोठामां छ मुकवा, पछी एक एक घटाडतां छेल्ला कोठामां एक अंक मुकवो। हवे नीचेनी पंक्तिमां पहेलो कोठो खाली मुकी बीजा कोठामां एक मुकवो, त्रीजामां बे, एम एक एक वधारतां जवुं. पछी उपरनी पंक्तिये गुणवा अने नीचेनी पंक्तिये भागवा। जेम एकने छये गुणी एके भागतां छ आवे, ते मध्यनी पंक्तिना बीजा कोठामां मुकवो अने ते द्विकसंयोगीना विकल्प जाणवा. पछी छने पांचे गुणी बेये भागतां १५ आवे ते त्रीजा कोठामां मुकवा, अने ते त्रिकसंयोगीना विकल्प जाणवा। एम करतां सात संयोगीनो एक विकल्प आवे. वली मध्यनी पंक्तिनो सरवालो करिये तो तेटला जीवना विकल्पनी संख्या थाय। तेनी यंत्र स्थापना—

गुणक—	६	५	४	३	२	१	सर्वमली
१	६	१५	२०	१५	६	१	६४
भाजक—	१	२	३	४	५	६	

विकल्प लखवानो आम्नाय—

सात जीवना द्विकसंयोगीना छ विकल्प थाय, तेमां द्विक-संयोगी छे माटे बे अंकज आवे, तेमां पहेला विकल्पमां प्रथम एकडो लखवो, पछी सात जीव छे तेमांथी एक लखाइ गयो बाकी छ रह्या ते मुकवा एटले '१६' आवुं रूप थयुं, पछी अन्त्यना अंकमांथी एक काढी आगलामां मेलववो, जेम छमांथी एक काढी आगलनो एक अंक छे तेमां मेलवतां २५ थया. एम उपरमांथी एक एक काढी आगलामां मेलवतां छेल्लुं रूप '६१' ए प्रकारनुं थयुं। हवे त्रिक-संयोगीना विकल्प १५ थाय छे, तेमां त्रण अंकज आवे, प्रथम बे एकडा मुकवा, पछी सातमांथी बे काढतां पांच रह्या ते त्रीजे स्थाने मुकवा एटले '११५' आवुं रूप थयुं, पछी अन्त्यमांथी एक काढी पूर्वलामां नांखतां '१२४' एवुं रूप थयुं, पछी बीजामांथी एक काढी तेना आगलामां नांखतां '२१४' एवुं रूप थयुं। पछी पहेलामां एक वधारतां बे थया। तेथी आगल बीजो अंक नथी माटे तेमांथी एक काढवो अने अन्त्यनो चारनो अंक छे तेमांथी एक काढवो अने वच्चेनो १ मेलववो एटले त्रण थया ते वचमां मुकवो तेथी '१३३' आवुं रूप थयुं, पछी वचला खानामां त्रणनो अंक छे तेमांथी एक काढी आगला खानामां मेलवतां '२२३' आवुं रूप थयुं. वली पण बीजा खानामांथी एक काढी पहेला खानामां नांखतां '३१३' आवुं रूप थयुं, पछी पहेला खानामां ३ नो अंक छे तेमां एक राखवो बाकी बे वधे ते अने एक छेल्ला खानामांथी लेवो अने एक वधारानो एटले चार थया, ते बीजा खानामां मुकतां '१४२' आवुं रूप थयुं. एम उपलामांथी घटाडतां जवुं अने तेना आगलना खानामां नांखतां जवुं अने पहेलामां वधारे थाय त्यारे तेमां एक अंक राखवो नें बाकीना काढवा, अने एक छेल्लामांथी काढवो ने

एक वधारानो नाखवो, जे थाय ते छेल्लाथी पूर्वेलामां नाखवो. जेवुं पहेलुं रूप होय तेथी उलटुंज छेल्लुं रूप आवे एटले समाप्त थयुं जाणवुं । जेम चउकसंयोगीना २० विकल्प थाय तेमां पहेलु '१११४' एवुं रूप थयुं तो छेल्लुं रूप '४१११' आववुं जोइये, एवी रीते वधा विकल्प लखवा । तेना प्रस्तार नीचे मुजब—

७ जीवना ६४ विकल्प थाय तेमां असं० १
७

एवं. १

द्विक सं० ६
१६
२५
३४
४३
५२
६१

एवं. ६

त्रिकसं० १५
११५
१२४
२१४
१३३
२२३
३१३
१४२
२३२
३२२
४१२
१५१
२४१
३३१
४२१
५११

एवं. १५

चउक्कसं० २०
११११४
११२३
१२१३
२११३
११३२
१२२२
२१२२
१३१२
२२१२
३११२
११४१
१२३१
२१३१
१३२१
२२२१
३१२१
१४११
२३११
३२११
४१११

एवं. २०

पंचसं० १५
१११११३
१११२२
११२१२
१२११२
२१११२
१११३१
११२२१
१२१२१
२११२१
११३११
१२२११
२१२११
१३१११
२२१११
३११११

एवं. १५

छसं० ६
१११११२
११११२१
१११२११
११२१११
१२११११
२१११११

एवं. ६

सप्तसं० १
१११११११

एवं. १
सर्वमली ६४

अथ विकल्प लखवानी बीजी रीत.

पहेली रीतमां असंयोगी द्विकसंयोगी वगेरे जुदा जुदा लखाय छे अने आ बीजी रीतमां वधा भेगा लखाय छे ते आ प्रमाणे–

प्रथम जेटला जीवना विकल्पना प्रस्तार करवा होय ते अंक मुकवो, पछी ते सर्व गुरु अंकने क्रमे क्रमे लघु करतां करतां त्यां सुधी करवुं के तेना सर्व लघु अर्थात् वधा एकडा थइ जाय. एटलुं ख्यालमां राखवुं के बे अंक के तेथी वधारे अंक होय त्यारे प्रथम आदि गुरुने लघु करवो, तेनी जमणी बाजु उपर प्रमाणेनो अंक मुकवो अने शेष वधे ते डाबी तरफ मुकवो ।

जेमके सात जीवना ६४ विकल्प––

७	२१२२	३१२१
१६	११२२२	१२१२१
२५	४१२	२११२१
११५	१३१२	१११२१
३४	२२१२	५११
१२४	११२१२	१४११
२१४	३११२	२३११
११४	१२११२	११३११
४३	२१११२	३२११
१३३	११११२	१२२११
२२३	६१	२१२११
११२३	१५१	१११२११
३१३	२४१	४१११
१२१३	११४१	१३१११
२११३	३३१	२२१११
११११३	१२३१	११२१११
५२	२१३१	३११११
१४२	१११३१	१२११११
२३२	४२१	२११११११
११३२	१३२१	११११११११
३२२	२२२१	
२२२	१११२२१	एवं ६४

विकल्प--जीवना प्रस्तारनुं तात्पर्य.

सात जीवना द्विकसंयोगीनो पहेलो विकल्प '१६' थाय छे. आमां एक अने छ ए बे आंकनो संयोग छे. ते एक जीव एक ठामे अने छ जीव बीजे ठामे जाय एम सूचवे छे. बीजो विकल्प '२५' छे. तेमां बे जीव एक ठामे अने पांच जीव बीजे ठामे जाय. एम दरेक विकल्पना आंकनुं रहस्य समजवुं.

प्रकरण ३ जुं=शूचिका.

भांगानी संख्या तथा तेना संयोगीनी संख्या जाणवाने शूचिकायंत्र बनाववो जोइए. प्रथम पद अने विकल्पना संयोगी प्रस्तार जाणवा माटे आगल कह्या प्रमाणे संवेधयंत्र बनावी पद विकल्पना ते ते संयोगीनी संख्या जाणवी. जेम कोई पूछे के सात जीव सात ठामे जाय तेनी शूची करो, तो सात जीवना विकल्पनो संवेधयंत्र करवो ते आ प्रमाणे--

गुणक--	६	५	४	३	२	१	
१	६	१५	२०	१५	६	१	सर्व मळी ६४
भाजक--	१	२	३	४	५	६	

सात ठामना पदनो संख्यायंत्र—							
भाजक—	२	३	४	५	६	७	सर्व मळी
७	२१	३५	३५	२१	७	१	१२७
गुणक—	६	५	४	३	२	१	

पछी असंयोगीनां पद प्रथम करवां, तेनी साथे असंयोगीना विकल्प करवा. पछी द्विकसंयोगीनां पद करी तेनी साथे द्विकसंयोगीना विकल्प करवा. एम यावत् जेटला संयोगीनां पद होय तेटला संयोगीना विकल्प करवा. पछी मांहोमांहे गुणवा, असंयोगीना पदने असंयोगीना विकल्पनी साथे गुणतां जे आवे ते असंयोगीनां भांगा समजवा। पछी द्विकसंयोगीनां पदने द्विकसंयोगीना विकल्पनी साथे गुणतां जे आवे ते द्विकसंयोगीना भांगा समजवा। जेम सात जीव सात ठेकाणे जाय तेना भांगा केटला थाय? अने असंयोगी द्विकसंयोगीना केटला? एम पूछे तो उपरनी रीति प्रमाणे यंत्र नीचे मुजब—

सात जीव सात ठेकाणे जाय तेनी गूंची—					
सात ठामनां पद		सात जीवना विकल्प		असंयोगादिकना भांगा	
असंयोगी	७	असंयोगीना वि.	१	असं. भांगा	७
द्विकसंयोगी	२१	द्विकसं. वि.	६	द्विकसं. भांगा	१२६
त्रिकसंयोगी	३५	त्रिकसं. वि.	१५	त्रिकसं. भांगा	५२५
चतुःसंयोगी	३५	चतुःसं. वि.	२०	चतुःसं. भांगा	७००
पंचसंयोगी	२१	पंचसं. वि.	१५	पंचसं. भांगा	३१५
छसंयोगी	७	छसं. वि.	६	छसं. भांगा	४२
सातसंयोगी	१	सातसं वि.	१	सातसं. भां.	१
कुल पद—	१२७	कुल विकल्प—	६४	कुल भांगा—	१७१६

दश जीव सात ठामे जाय तेनी शुची—

पद	विकल्प	भांगा
असं. ७	१	७
द्वि. सं. २१	९	१८९
त्रि. सं. ३५	३६	१२६०
च. सं. ३५	८४	२९४०
पं. सं. २१	१२६	२६४६
छ. सं. ७	१२६	८८२
सा. सं. १	८४	८४
कुल. १२७	४६६	८००८

१२ जीव १० ठामे जाय तेनी शुची—

पद	विकल्प	भांगा
असं. १०	१	१०
द्वि. सं. ४५	११	४९५
त्रि. सं. १२०	५५	६६००
च. सं. २१०	१६५	३४६५०
प. सं. २५२	३३०	८३१६०
छ. सं. २१०	४६२	९७०२०
सा. सं. १२०	४६२	५५४४०
आ. सं. ४५	३३०	१४८५०
न. सं. १०	१६५	१६५०
द. सं. १	५५	५५
कुल. १०२३	२०३६	२९३९३०

१२ जीव ७ ठामे जाय तेनी सुची—

पद	विकल्प	भांगा
अ. सं. ७	१	७
द्वि. सं. २१	११	२३१
त्रि. सं. ३५	५५	१९२५
च. सं. ३५	१६५	५७७५
प. सं. २१	३३०	६९३०
छ. सं. ७	४६२	३२३४
सा. सं. १	४६२	४६२
कुल १२७	१४८६	१८५६४

१३ जीव ७ ठामे जाय तेनी शुची—

पद	विकल्प	भांगा
अ. सं. ७	१	७
द्वि. सं. २१	१२	२५२
त्रि. सं. ३५	६६	२३१०
च. सं. ३५	२२०	७७००
प. सं. २१	४९५	१०३९५
छ. सं. ७	७९२	५५४४
सा. सं. १	९२४	९२४
कुल १२७	२५१०	२७१३२

भांगानी संख्या जाणवानी बीजी रीत.

पद अने विकल्पना संवेधयंत्रनी पेठे भांगानो पण त्रण पंक्तिवालो संवेधयंत्र बनाववो । जेटला जीव अने ठाम होय तेटला आडा कोठा बनाववा । पहेली पंक्तिमां जेटला ठाम होय ते आंकथी शरू करीने च्हडता आंक लखवा । त्रीजी पंक्तिमां एकथी च्हडता आंक लखवा । पहेली पंक्तिना आंक गुणक तरीके अने त्रीजी पंक्तिना आंक भाजक तरीके बताववाने मुख आगल गुणक अने भाजक एवा बे शब्द लखवा । पछी पहेला कोठाना गुणकने पहेला कोठाना भाजक अंकथी भागी बचली पंक्तिनो पहेलो कोठो भरवो । ते अंकने बीजा कोठाना गुणकथी गुणी बीजा कोठाना भाजक अंकथी भागी बचली पंक्तिनो बीजो कोठो भरवो । एवी रीते बचली पंक्ति पूरी भरवी. बचली पंक्तिना लब्धांको भांगानी संख्या दर्शावनारा छे.

जेमके एकथी मांडीने सात जीव सात ठामे जाय तेनो संवेधयंत्र;—

गुणक	७	८	९	१०	११	१२	१३
	७	२८	८४	२१०	४६२	९२४	१७१६
भाजक	१	२	३	४	५	६	७

एकथी मांडीने आठ जीव आठ ठामे जाय तेना भांगानो संवेधयंत्र—

गुणक—	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५
	८	३६	१२०	३३०	७९२	१७१६	३४३२	६४३५
भाजक—	१	२	३	४	५	६	७	८

भांगाना संवेधयंत्रनुं तात्पर्य.

प्रथम यंत्रनी मध्य पंक्तिना पहेला कोठामां ७ नो अंक छे, ते एक जीव सात ठामे जाय तेना भांगानी संख्या दर्शावे छे। बीजा कोठामां २८ नो अंक छे, ते बे जीव सात ठामे जाय तेना भांगानी संख्या दर्शावे छे। छठ्ठा कोठामां ९२४ नो अंक छे ते छ जीव सात ठामे जाय तेना भांगानी संख्या दर्शावे छे. एम सर्वत्र समजी लेवुं।

भांगानी संख्या जाणवानी त्रीजी रीत,

भांगामां जेटला ठाम होय तेनो आदि अने अन्त्य अंक मुकी बीजा अंक क्रमसर एक पंक्तिमां लखवा, जेमके सात ठाम होय तो एक अने सात ए बे अंक सिवाय बाकीना क्रमसर लखवा. पछी भांगामां जेटला जीव होय तेमां एक उमेरीने चडता अंक क्रमसर बीजी पंक्तिमां लखवा। तेमां ठामना अंक होय तेनाथी एक अंक वधारे लखवो। पछी ते बन्नेनुं परस्पर अपवर्त्तन करी लघुतम अंक काढवा. जेनुं जेनुं अपवर्त्तन थयुं होय तेना उपर '।' आवुं एक चिह्न करवुं। पछी जीवना अंकमां जे अपवर्त्तन सिवाय रह्या होय तेनो तथा लघुतम अंकनो परस्पर गुणाकार करवो अने ठामना अंकमां जे अपवर्त्तन सिवायना अंक रह्या होय तेनो परस्पर गुणाकार करी तेनाथी प्रथम आवेल संख्याने भागवी, भागतां जे संख्या आवे ते तेटला जीव तेटले ठामे जाय तेना भांगानी संख्या समजवी. जेमके-सात जीव सात ठामे जाय तेना भांगानी संख्या जाणवाने नीचे प्रमाणे अपवर्त्तन यंत्र बनाववो—

सात जीव सात ठामे जाय तेना भांगानो अपवर्त्तन यंत्र.

२	३	४	५	६	
८	९	१०	११	१२	१३
४	३	२		२	

आमां बेथी आठनुं, त्रणथी नवनुं, चारथी लघुतम चारनुं, पांचथी दशनुं, छथी बारनुं अपवर्त्तन थयुं । शेष अंक ३×२×२ ×११×१३ ए पांच अंकोनो परस्पर गुणाकार १७१६ थाय छे, ते सात जीव सात ठामे जाय तेना भांगानी संख्या जाणवी.

आठ जीव आठ ठामे जाय तेना भांगानो अपवर्त्तन यंत्रः—

				२		
२	३	४	५	६	७	
९	१०	११	१२	१३	१४	१५
३	५		३		२	३

शेप अंक ३+५+३+११+१३ एनो परस्पर गुणाकार ६४३५ थाय. ते आठ जीव आठ ठामे जाय तेनां भांगानी संख्या जाणवी ।

प्रकरण ४ थुं=भांगाना प्रस्तार

भांगाना प्रस्तार लखवामां प्रथम जेटला जीव जेटले ठामे जाय तेना असंयोगादिक पद अने विकल्प ध्यानमां राखवा, पछे जे संयोगीना भांगा लखवा होय ते संयोगीना पहेला पदमां जे अंक होय ते अंकने स्थाने क्रमथी विकल्पना अंक मुकवा अने जे खाली रहे त्यां शून्य मुकवी, पछी बीजा पदना अंकने स्थाने पहेला विकल्पना ज अंक मुकवा अने खाली स्थाने शून्य मुकवी। एम ज्यां समश्रेणी एटले सात ठामे जाय तेना भांगा होय तो पदमां सातनो अंक ज्यां आवे त्यां सुधी एकज पहेलो विकल्प आवे अने श्रेणी पूरी थाय त्यारे बीजो विकल्प लेवो। पछी बीजो विकल्प पण पहेली श्रेणीना पदने स्थाने मुकवो, एम ते संयोगीना तमाम विकल्प पहेली श्रेणी साथे जोडवा. विकल्प पूरा थया पछी बीजी श्रेणीनां पद लइ तेने स्थाने पाछा पहेला विकल्पना अंक मुकवा. एम वधा विकल्पो बीजी श्रेणी साथे जोडवा. एम वधा भांगाना प्रस्तार लखवा. जेम सात जीव सात ठामे जाय तेना त्रिक संयोगिना भांगाना प्रस्तार लखवा होय तो त्रिक संयोगीनुं पहेलुं पद '१२३' अने त्रिक संयोगीनो पहेलो विकल्प '११५' ते पहेला पदनो पहेलो आंकडो एक छे माटे पहेले स्थाने विकल्पनो पहेलो अंक एकडो मुकवो अने बीजे स्थाने पण विकल्पनो बीजो अंक एकडो मुकवो, पछी पदनो त्रीजो अंक त्रण छे माटे त्रीजे स्थाने विकल्पनो त्रीजो अंक पांचडो मुकवो अने उपरनां चार स्थान खाली रह्यां त्यां मिंडां मुकवां. एटले ११५०००० आवुं रूप थयुं. पछी बीजुं पद '१२४' अने विकल्प तो समश्रेणी

सुधी पहेलोज आवे माटे पहेले वीजे अने चोथे स्थाने पहेला विकल्पना क्रमथी अंक मुकवा. जेमके ११०५००० । आमां त्रीजुं खाली रह्युं त्यां मिंडुं मुक्युं छे, अने उपरनां त्रण स्थान खाली रह्यां त्यां पण मिंडां मुक्यां छे । पछी त्रीजुं पद '१२५' त्यां पहेलो विकल्प मुकवो, ११००५०० । आमां त्रीजुं चोथुं छट्ठुं अने सातमुं स्थान खाली रह्युं त्यां मिंडां मूक्यां छे, पछी चोथुं पद '१२६' त्यां पहेलो विकल्प मुकवो, ११०००५० । आमां पहेले वीजे एक एक अने छट्ठे स्थाने पांचनो अंक मुक्यो छे अने वाकीनां खाली स्थाने मिंडां मुक्यां छे, पछी पांचमुं पद '१२७' त्यां पहेलो विकल्प मुकतां ११००००५ आ प्रकारनो प्रस्तार थयो । अहिं सात ठामना पदमां सातनो अंक आव्यो माटे समश्रेणी पांच पदनी पूरी थई माटे हवे वीजो विकल्प लेवो अने ते पांच पदनी पहेली श्रेणी साथे जोडवो एटले पहेलुं पद '१२३' अने विकल्प वीजो '१२४' ते पहेला पदना स्थाने मुकतां १२४००००० आवुं रूप थयुं. पछी त्रीजुं पद '१२४' अने विकल्प वीजो पण '१२४' माटे पहेले वीजे अने चोथे स्थाने विकल्पना अंक एक वे अने चार मुकवा, त्रीजुं स्थान अने उपरनां वाकी खाली रह्यां त्यां मिंडां मुकतां १२०४०००' आवुं रूप थयुं एम यावत् समश्रेणीनुं छेल्लुं पांचमूं पद '१२७' तेना साथे वीजो विकल्प '१२४' जोडतां पहेले वीजे अने सातमे स्थाने अनुक्रमे एक वे अने चार मुकतां '१२००००४' आवुं रूप थयुं. श्रेणी पूरी थई माटे हवे त्रीजो विकल्प '२१४' लेवो, ते पण समश्रेणीनां पांचे पदनी साथे मुकवो । एम चोथो पांचमो यावत् पंदरे विकल्प समश्रेणीना पहेला पांच पदनी साथे मुकवा । एम पहली श्रेणीना पांच पदनी साथे पंदर विकल्प जोडतां ७५ भांगा थाय । हवे पांचमुं पद '१२७' ते पछी छठ्ठं पद '१३४' आवे, तेनी साथे पाछो पहेलो विकल्प

' ११५ ' मुकतां ' १०१५००० ' आवुं रूप थाय. आमां पहेले त्रीजे चोथे स्थाने एक एक अने पांच मुकतां बीजुं पांचमुं छठ्ठुं अने सातमुं स्थान खाली रह्युं, त्यां मिंडां मुक्यां छे; पछी सातमुं पद ' १३५ ' तेनी साथे पहेलो विकल्प ' ११५ ' मुकतां ' १०१०५०० ' आवु रूप थयुं । पछी आठमुं पद ' १३६ ' एनी साथे पहेलो विकल्प जोडतां ' १०१००५० ' पछी नवमुं पद ' १३७ ' तेनी साथे पहेलो विकल्प मुकतां ' १०१०००५ ' आवुं रूप थयुं. आमां पहेले त्रीजे अने सातमें स्थाने एक एक अने पांच मुकतां खाली स्थाने मिंडां मुक्यां छे. अहीं सातनो अंक आव्यो माटे बीजी श्रेणी चार पदनी पूरी थई. तेनी साथे जेम पहेलो विकल्प जोडयो तेम पंदरे विकल्प बीजी श्रेणीना चार पदनी साथे जोडतां ६० भांगा थया, तेमां ७५ पहेली श्रेणीना भेलवतां १३५ प्रस्तार थया । पछी त्रीजी श्रेणीनुं पहेलुं पद ' १४५ ' तेनी साथे पहेलो विकल्प ' ११५ ' जोडतां '१००१५००' आवुं रूप थयुं. एम ' १४६ अने १४७ ' ए त्रण पदनी त्रीजी श्रेणी थई, ते पण पूर्वनी पेठे पंदर विकल्पनी साथे जोडतां ४५ प्रस्तार थया । त्रणे श्रेणीना १८० भांगा थया । एम त्रिक संयोगीनां ३५ पद साथे त्रिक संयोगीना पंदर विकल्प उपर कहेली श्रेणी-बंध रीतप्रमाणे क्रमथी जोडतां ५२५ भांगा त्रिक संयोगीना थाय. एम जेटला संयोगीना भांगा लखवा होय तेटला एवी रीते लखवा ।

भांगाना प्रस्तार

एक जीव ७ नरके जाय
तेना असंयोगीना
७ भांगा–

१००००००
०१०००००
००१००००
०००१०००
००००१००
०००००१०
००००००१

एवं. ७

बे जीव ७ नरके जाय
तेना भांगा २८ तेमां
असंयोगीना ७ भांगा–

२००००००
०२०००००
००२००००
०००२०००
००००२००
०००००२०
००००००२

एवं ७

द्विकसंयोगीना–२१

११०००००
१०१००००
१००१०००
१०००१००
१००००१०
१०००००१
०११००००
०१०१०००
०१००१००
०१०००१०
०१००००१
००११०००
००१०१००
००१००१०
००१०००१
०००११००
०००१०१०
०००१००१
००००११०
००००१०१
०००००११

एवं २१. सर्व
मळी २८

त्रण जीव सात नरके
जाय तेना भांगा८४
असंयोगीना–७

३००००००
०३०००००
००३००००
०००३०००
००००३००
०००००३०
००००००३

एवं ७

द्विक संयोगीना ४२

१२०००००
१०२००००
१००२०००
१०००२००
१००००२०
१०००००२
२१०००००
२०१००००
२००१०००
२०००१००
२००००१०
२०००००१
०१२००००
०१०२०००
०१००२००
०१०००२०
०१००००२
०२१००००
०२०१०००
०२००१००
०२०००१०
०२००००१
००१२०००
००१०२००
००१००२०
००१०००२
००२१०००
००२०१००
००२००१०
००२०००१
०००१२००
०००१०२०
०००१००२
०००२१००
०००२०१०

०००२००१
००००१२०
००००१०२
००००२१०
००००२०१
०००००१२
०००००२१

एवं ४२

त्रिकसंयोगीना -३५

१११००००
११०१०००
११००१००
११०००१०
११००००१
१०११०००
१०१०१००
१०१००१०
१०१०००१
१००११००
१००१०१०
१००१००१
१०००११०
१०००१०१
१००००११
०१११०००
०११०१००
०११००१०
०११०००१
०१०११००
०१०१०१०
०१०१००१
०१००११०
०१००१०१
०१०००११
००१११००
००११०१०
००११००१
००१०११०
००१०१०१
००१००११
०००१११०
०००११०१
०००१०११
००००१११

एवं ३५

चार जीव सात न-
रके जाय तेना
भांगा २१०

असंयोगी--७

४००००००
०४०००००
००४००००
०००४०००
००००४००
०००००४०
००००००४

एवं-७

द्विक संयोगीना ६३

१३०००००
१०३००००
१००३०००
१०००३००
१००००३०
१०००००३
२२०००००
२०२००००
२००२०००
२०००२००
२००००२०
२०००००२
३१०००००
३०१००००
३००१०००
३०००१००
३०००० १०
३०००००१
०१३००००
०१०३०००
०१००३००
०१०००३०
०१००००३
०२२००००
०२०२०००
०२००२००
०२०००२०
०२००००२
०३१००००
०३०१०००
०३००१००
०३०००१०
०३००००१
००१३०००
००१०३००
००१००३०

००१०००३
००२२०००
००२०२००
००२००२०
००२०००२
००३१०००
००३०१००
००३००१०
००३०००१
०००१३००
०००१०३०
०००१००३
०००२२००
०००२०२०
०००२००२
०००३१००
०००३०१०
०००३००१
००००१३०
००००१०३
००००२२०
००००२०२
००००३१०
००००३०१
०००००१३
०००००२२
०००००३१

एवं ६३

त्रिकसंयोगीना १०५

११२००००
११०२०००
११००२००

११०००२०
११००००२
१२१००००
१२०१०००
१२००१००
१२०००१०
१२००००१
२११००००
२१०१०००
२१००१००
२१०००१०
२१००००१
१०१२०००
१०१०२००
१०१००२०
१०१०००२
१०२१०००
१०२०१००
१०२००१०
१०२०००१
२०११०००
२०१०१००
२०१००१०
२०१०००१
१००१२००
१००१०२०
१००१००२
१००२१००
१००२०१०
१००२००१
२००११००
२००१०१०
२००१००१
१०००१२०
१०००१०२
१०००२१०
१०००२०१
२०००११०
२०००१०१
१००००१२

१००००२१
२००००११
०११२०००
०११०२००
०११००२०
०११०००२
०१२१०००
०१२०१००
०१२००१०
०१२०००१
०२११०००
०२१०१००
०२१००१०
०२१०००१
०१०१२००
०१०१०२०
०१०१००२
०१०२१००
०१०२०१०
०१०२००१
०२०११००
०२०१०१०
०२०१००१
०१००१२०
०१००१०२
०१००२१०
०१००२०१
०२००११०
०२००१०१
०१०००१२
०१०००२१
०२०००११
००११२००
००११०२०
००११००२
००१२१००
००१२०१०
००१२००१
००२११००
००२१०१०

००२१००१
००१०१२०
००१०१०२
००१०२१०
००१०२०१
००२०११०
००२०१०१
००१००१२
००१००२१
००२००११
०००११२०
०००११०२
०००१२१०
०००१२०१
०००२११०
०००२१०१
०००१०१२
०००१०२१
०००२०११
००००११२
००००१२१
००००२११

पव १०५

चउक संयोगीना-३५

११११०००
१११०१००
१११००१०
१११०००१
११०११००
११०१०१०
११०१००१
११००११०
११००१०१
११०००११
१०१११००
१०११०१०
१०११००१
१०१०११०
१०१०१०१
१०१००११
१००१११०
१००११०१
१००१०११
१०००१११
०११११००
०१११०१०
०१११००१
०११०११०
०११०१०१
०११००११
०१०१११०
०१०११०१
०१०१०११
०१००१११
००११११०
००१११०१
००११०११
००१०१११
०००११११

पव ३५
सर्व मली २१०

पांच जीव ७ नरके जाय तेना भांगा ४६२

असंयोगीना-७ भांगा

५००००००
०५०००००
००५००००
०००५०००
००००५००
०००००५०
००००००५

पव-७

द्विक संयोगीना--८४

१४०००००
१०४००००
१००४०००
१०००४००
१००००४०
१०००००४
२३०००००
२०३००००
२००३०००
२०००३००
२००००३०
२०००००३
३२०००००
३०२००००
३००२०००
३०००२००
३००००२०
३०००००२
४१०००००
४०१००००
४००१०००
४०००१००
४००००१०
४०००००१
०१४००००
०१०४०००
०१००४००
०१०००४०
०१००००४
०२३००००
०२०३०००

૦૨૦૦૩૦૦
૦૨૦૦૦૩૦
૦૨૦૦૦૦૩
૦૩૨૦૦૦૦
૦૩૦૨૦૦૦
૦૩૦૦૨૦૦
૦૩૦૦૦૨૦
૦૩૦૦૦૦૨
૦૪૧૦૦૦૦
૦૪૦૧૦૦૦
૦૪૦૦૧૦૦
૦૪૦૦૦૧૦
૦૪૦૦૦૦૧
૦૦૧૪૦૦૦
૦૦૧૦૪૦૦
૦૦૧૦૦૪૦
૦૦૧૦૦૦૪
૦૦૨૩૦૦૦
૦૦૨૦૩૦૦
૦૦૨૦૦૩૦
૦૦૨૦૦૦૩
૦૦૩૨૦૦૦
૦૦૩૦૨૦૦
૦૦૩૦૦૨૦
૦૦૩૦૦૦૨
૦૦૪૧૦૦૦
૦૦૪૦૧૦૦
૦૦૪૦૦૧૦
૦૦૪૦૦૦૧
૦૦૦૧૪૦૦
૦૦૦૧૦૪૦
૦૦૦૧૦૦૪
૦૦૦૨૩૦૦
૦૦૦૨૦૩૦
૦૦૦૨૦૦૩
૦૦૦૩૨૦૦
૦૦૦૩૦૨૦
૦૦૦૩૦૦૨
૦૦૦૪૧૦૦
૦૦૦૪૦૧૦

૦૦૦૪૦૦૧
૦૦૦૦૧૪૦
૦૦૦૦૧૦૪
૦૦૦૦૨૩૦
૦૦૦૦૨૦૩
૦૦૦૦૩૨૦
૦૦૦૦૩૦૨
૦૦૦૦૪૧૦
૦૦૦૦૪૦૧
૦૦૦૦૦૧૪
૦૦૦૦૦૨૩
૦૦૦૦૦૩૨
૦૦૦૦૦૪૧

પર્વ-૮૪

ત્રિકસંયોગીના-૨૧૦

૧૧૩૦૦૦૦
૧૧૦૩૦૦૦
૧૧૦૦૩૦૦
૧૧૦૦૦૩૦
૧૧૦૦૦૦૩
૧૨૨૦૦૦૦
૧૨૦૨૦૦૦
૧૨૦૦૨૦૦
૧૨૦૦૦૨૦
૧૨૦૦૦૦૨
૨૧૨૦૦૦૦
૨૧૦૨૦૦૦
૨૧૦૦૨૦૦
૨૧૦૦૦૨૦
૨૧૦૦૦૦૨
૧૩૧૦૦૦૦
૧૩૦૧૦૦૦
૧૩૦૦૧૦૦

૧૩૦૦૦૧૦
૧૩૦૦૦૦૧
૨૨૧૦૦૦૦
૨૨૦૧૦૦૦
૨૨૦૦૧૦૦
૨૨૦૦૦૧૦
૨૨૦૦૦૦૧
૩૧૧૦૦૦૦
૩૧૦૧૦૦૦
૩૧૦૦૧૦૦
૩૧૦૦૦૧૦
૩૧૦૦૦૦૧
૧૦૧૩૦૦૦
૧૦૧૦૩૦૦
૧૦૧૦૦૩૦
૧૦૧૦૦૦૩
૧૦૨૨૦૦૦
૧૦૨૦૨૦૦
૧૦૨૦૦૨૦
૧૦૨૦૦૦૨
૨૦૧૨૦૦૦
૨૦૧૦૨૦૦
૨૦૧૦૦૨૦
૨૦૧૦૦૦૨
૧૦૩૧૦૦૦
૧૦૩૦૧૦૦
૧૦૩૦૦૧૦
૧૦૩૦૦૦૧
૨૦૨૧૦૦૦
૨૦૨૦૧૦૦
૨૦૨૦૦૧૦
૨૦૨૦૦૦૧
૩૦૧૧૦૦૦
૩૦૧૦૧૦૦
૩૦૧૦૦૧૦
૩૦૧૦૦૦૧
૧૦૦૧૩૦૦
૧૦૦૧૦૩૦
૧૦૦૧૦૦૩
૧૦૦૨૨૦૦

१००२०२०
१००२००२
२००१२००
२००१०२०
२००१००२
१००३१००
१००३०१०
१००३००१
२००२१००
२००२०१०
२००२००१
३००११००
३००१०१०
३००१००१
१०००१३०
१०००१०३
१०००२२०
१०००२०२
२०००१२०
२०००१०२
१०००३१०
१०००३०१
२०००२१०
२०००२०१
३०००११०
३०००१०१
१००००१३
१००००२२
२००००१२
१००००३१
२००००२१
३००००११

०११३०००
०११०३००
०११००३०
०११०००३
०१२२०००
०१२०२००
०१२००२०
०१२०००२
०२१२०००
०२१०२००
०२१००२०
०२१०००२
०१३१०००
०१३०१००
०१३००१०
०१३०००१
०२२१०००
०२२०१००
०२२००१०
०२२०००१
०३११०००
०३१०१००
०३१००१०
०३१०००१
०१०१३००
०१०१०३०
०१०१००३
०१०२२००
०१०२०२०
०१०२००२
०२०१२००
०२०१०२०

०२०१००२
०१०३१००
०१०३०१०
०१०३००१
०२०२१००
०२०२०१०
०२०२००१
०३०११००
०३०१०१०
०३०१००१
०१००१३०
०१००१०३
०१००२२०
०१००२०२
०२००१२०
०२००१०२
०१००३१०
०१००३०१
०२००२१०
०२००२०१
०३००११०
०३००१०१
०१०००१३
०१०००२२
०२०००१२
०१०००३१
०२०००२१
०३०००११
००११३००
००११०३०
००११००३
००१२२००

००१२०२०
००१२००२
००२१२००
००२१०२०
००२१००२
००१३१००
००१३०१०
००१३००१
००२२१००
००२२०१०
००२२००१
००३११००
००३१०१०
००३१००१
००१०१३०
००१०१०३
००१०२२०
००१०२०२
००२०१२०
००२०१०२
००१०३१०
००१०३०१
००२०२१०
००२०२०१
००३०११०
००३०१०१
००१००१३
००१००२२
००२००१२
००१००३१
००२००२१
००३००११

०००११३०
०००११०३
०००१२२०
०००१२०२
०००२१२०
०००२१०२
०००१३१०
०००१३०१
०००२२१०
०००२२०१
०००३११०
०००३१०१
०००१०१३
०००१०२२
०००२०१२
०००१०३१
०००२०२१
०००३०११
००००११३
००००१२२
००००२१२
००००१३१
००००२२१
००००३११

एवं २१०

चउक संयोगीना-१४०

१११२०००
१११०२००

१११००२०
१११०००२
११२१०००
११२०१००
११२००१०
११२०००१
१२११०००
१२१०१००
१२१००१०
१२१०००१
२१११०००
२११०१००
२११००१०
२११०००१
११०१२००
११०१०२०
११०१००२
११०२१००
११०२०१०
११०२००१
१२०११००
१२०१०१०
१२०१००१
२१०११००
२१०१०१०
२१०१००१
११००१२०
११००१०२
११००२१०
११००२०१
१२००११०
१२००१०१

૨૧૦૦૧૧૦
૨૧૦૦૧૦૧
૧૧૦૦૦૧૨
૧૧૦૦૦૨૧
૧૨૦૦૦૧૧
૨૧૦૦૦૧૧
૧૦૧૧૨૦૦
૧૦૧૧૦૨૦
૧૦૧૧૦૦૨
૧૦૧૨૧૦૦
૧૦૧૨૦૧૦
૧૦૧૨૦૦૧
૧૦૨૧૧૦૦
૧૦૨૧૦૧૦
૧૦૨૧૦૦૧
૨૦૧૧૧૦૦
૨૦૧૧૦૧૦
૨૦૧૧૦૦૧
૧૦૧૦૧૨૦
૧૦૧૦૧૦૨
૧૦૧૦૨૧૦
૧૦૧૦૨૦૧
૧૦૨૦૧૧૦
૧૦૨૦૧૦૧
૨૦૧૦૧૧૦
૨૦૧૦૧૦૧
૧૦૧૦૦૧૨
૧૦૧૦૦૨૧
૧૦૨૦૦૧૧
૨૦૧૦૦૧૧
૧૦૦૧૧૨૦
૧૦૦૧૧૦૨

૧૦૦૧૨૧૦
૧૦૦૧૨૦૧
૧૦૦૨૧૧૦
૧૦૦૨૧૦૧
૨૦૦૧૧૧૦
૨૦૦૧૧૦૧
૧૦૦૧૦૧૨
૧૦૦૧૦૨૧
૧૦૦૨૦૧૧
૨૦૦૧૦૧૧
૧૦૦૦૧૧૨
૧૦૦૦૧૨૧
૧૦૦૦૨૧૧
૨૦૦૦૧૧૧
૦૧૧૧૨૦૦
૦૧૧૧૦૨૦
૦૧૧૧૦૦૨
૦૧૧૨૧૦૦
૦૧૧૨૦૧૦
૦૧૧૨૦૦૧
૦૧૨૧૧૦૦
૦૧૨૧૦૧૦
૦૧૨૧૦૦૧
૦૨૧૧૧૦૦
૦૨૧૧૦૧૦
૦૨૧૧૦૦૧
૦૧૧૦૧૨૦
૦૧૧૦૧૦૨
૦૧૧૦૨૧૦
૦૧૧૦૨૦૧
૦૧૨૦૧૧૦
૦૧૨૦૧૦૧

૦૨૧૦૧૧૦
૦૨૧૦૧૦૧
૦૧૧૦૦૧૨
૦૧૧૦૦૨૧
૦૧૨૦૦૧૧
૦૨૧૦૦૧૧
૦૧૦૧૧૨૦
૦૧૦૧૧૦૨
૦૧૦૧૨૧૦
૦૧૦૧૨૦૧
૦૧૦૨૧૧૦
૦૧૦૨૧૦૧
૦૨૦૧૧૧૦
૦૨૦૧૧૦૧
૦૧૦૧૦૧૨
૦૧૦૧૦૨૧
૦૧૦૨૦૧૧
૦૨૦૧૦૧૧
૦૧૦૦૧૧૨
૦૧૦૦૧૨૧
૦૧૦૦૨૧૧
૦૨૦૦૧૧૧
૦૦૧૧૧૨૦
૦૦૧૧૧૦૨
૦૦૧૧૨૧૦
૦૦૧૧૨૦૧
૦૦૧૨૧૧૦
૦૦૧૨૧૦૧
૦૦૨૧૧૧૦
૦૦૨૧૧૦૧
૦૦૧૧૦૧૨
૦૦૧૧૦૨૧

००१२०११
००२१०११
००१०११२
००१०१२१
००१०२११
००२०१११
०००१११२
०००११२१
०००१२११
०००२१११

एवं. १४०

पंच संयोगीना
२१ भांगा

१११११००
११११०१०
११११००१
१११०११०
१११०१०१
१११००११
११०१११०
११०११०१
११०१०११
११००१११
१०११११०
१०१११०१
१०११०११

१०१०१११
१००११११
०११११०
०११११०१
०१११०११
०११०१११
०१०११११
००१११११

एवं २१
सर्व मळी
४६२ भांगा थया।

छ जीव ७ नरके जाय
तेना भांगा ९२४ तेमां
असंयोगीना ७ भांगा—

६००००००
०६०००००
००६००००
०००६०००
००००६००
०००००६०
००००००६

एवं ७

द्विकसंयोगीना १०५

१५०००००
१०५००००
१००५०००
१०००५००
१००००५०
१०००००५
२४०००००
२०४००००
२००४०००
२०००४००
२००००४०
२०००००४
३३०००००
३०३००००
३००३०००
३०००३००
३००००३०
३०००००३
४२०००००
४०२००००
४००२०००
४०००२००
४००००२०
४०००००२
५१०००००
५०१००००
५००१०००
५०००१००

५०००००१०
५००००००१
०१५००००
०१०५०००
०१००५००
०१०००५०
०१००००५
०२४००००
०२०४०००
०२००४००
०२०००४०
०२००००४
०३३००००
०३०३०००
०३००३००
०३०००३०
०३००००३
०४२००००
०४०२०००
०४००२००
०४०००२०
०४००००२
०५१००००
०५०१०००
०५००१००
०५०००१०
०५००००१
००१५०००
००१०५००
००१००५०
००१०००५
००२४०००

००२०४००
००२००४०
००२०००४
००३३०००
००३०३००
००३००३०
००३०००३
००४२०००
००४०२००
००४००२०
००४०००२
००५१०००
००५०१००
००५००१०
००५०००१
०००१५००
०००१०५०
०००१००५
०००२४००
०००२०४०
०००२००४
०००३३००
०००३०३०
०००३००३
०००४२००
०००४०२०
०००४००२
०००५१००
०००५०१०
०००५००१
००००१५०
००००१०५

००००२४०
००००२०४
००००३३०
००००३०३
००००४२०
००००४०२
००००५१०
००००५०१
०००००१५
०००००२४
०००००३३
०००००४२
०००००५१

एवं १०५

त्रिकसंयोगीना ३५०

११४००००
११०४०००
११००४००
११०००४०
११००००४
१२३००००
१२०३०००
१२००३००
१२०००३०
१२००००३
२१३००००
२१०३०००

२१००३००	३२००००१	१०४१०००
२१०००३०	४११००००	१०४०१००
२१००००३	४१०१०००	१०४००१०
१३२००००	४१००१००	१०४०००१
१३०२०००	४१०००१०	२०३१०००
१३००२००	४१००००१	२०३०१००
१३०००२०	१०१४०००	२०३००१०
१३००००२	१०१०४००	२०३०००१
२२२००००	१०१००४०	३०२१०००
२२०२०००	१०१०००४	३०२०१००
२२००२००	१०२३०००	३०२००१०
२२०००२०	१०२०३००	३०२०००१
२२००००२	१०२००३०	४०११०००
३१२००००	१०२०००३	४०१०१००
३१०२०००	२०१३०००	४०१००१०
३१००२००	२०१०३००	४०१०००१
३१०००२०	२०१००३०	१००१४००
३१००००२	२०१०००३	१००१०४०
१४१००००	१०३२०००	१००१००४
१४०१०००	१०३०२००	१००२३००
१४००१००	१०३००२०	१००२०३०
१४०००१०	१०३०००२	१००२००३
१४००००१	२०२२०००	२००१३००
२३१००००	२०२०२००	२००१०३०
२३०१०००	२०२००२०	२००१००३
२३००१००	२०२०००२	१००३२००
२३०००१०	३०१२०००	१००३०२०
२३००००१	३०१०२००	१००३००२
३२१००००	३०१००२०	२००२२००
३२०१०००	३०१०००२	२००२०२०
३२००१००		२००२००२
३२०००१०		३००१२००

३००१०२०
३००१००२
१००४१००
१००४०१०
१००४००१
२००३१००
२००३०१०
२००३००१
३००२१००
३००२०१०
३००२००१
४००११००
४००१०१०

४००१००१
१०००१४०
१०००१०४
१०००२३०
१०००२०३
२०००१३०
२०००१०३
१०००३२०
१०००३०२
२०००२२०
२०००२०२
३०००१२०
३०००१०२
१०००४१०
१०००४०१
२०००३१०
२०००३०१

३०००२१०
३०००२०१
४०००११०
४०००१०१
१००००१४
१००००२३
२००००१३
१००००३२
२००००२२
३००००१२
१००००४१
२००००३१
३००००२१
४००००११
०११४०००
०११०४००
०११००४०
०११०००४
०१२३०००
०१२०३००
०१२००३०
०१२०००३
०२१३०००
०२१०३००
०२१००३०
०२१०००३
०१३२०००
०१३०२००
०१३००२०
०१३०००२
०२२२०००

०२२०२००
०२२००२०
०२२०००२
०३१२०००
०३१०२००
०३१००२०
०३१०००२
०१४१०००
०१४०१००
०१४००१०
०१४०००१
०२३१०००
०२३०१००

०२३००१०
०२३०००१
०३२१०००
०३२०१००
०३२००१०
०३२०००१
०४११०००
०४१०१००
०४१००१०
०४१०००१
०१०१४००
०१०१०४०
०१०१००४
०१०२३००
०१०२०३०
०१०२००३
०२०१३००

०२०१०३०
०२०१००३
०१०३२००
०१०३०२०
०१०३००२
०२०२२००
०२०२०२०
०२०२००२
०३०१२००
०३०१०२०
०३०१००२
०१०४१००
०१०४०१०
०१०४००१
०२०३१००
०२०३०१०
०२०३००१
०३०२१००
०३०२०१०
०३०२००१
०४०११००
०४०१०१०
०४०१००१
०१००१४०
०१००१०४
०१००२३०
०१००२०३
०२००१३०
०२००१०३
०१००३२०
०१००३०२
०२००२२०

०२००२०२
०३००१२०
०३००१०२
०१००४१०
०१००४०१
०२००३१०
०२००३०१
०३००२१०
०३००२०१
०४००११०
०४००१०१
०१०००१४
०१०००२३
०२०००१३
०१०००३२
०२०००२२
०३०००१२
०१०००४१
०२०००३१
०३०००२१
०४०००११
००११४००
००११०४०
००११००४
००१२३००
००१२०३०
००१२००३
००२१३००
००२१०३०
००२१००३
००१३२००
००१३०२०

००१३००२
००२२२००
००२२०२०
००२२००२
००३१२००
००३१०२०
००३१००२
००१४१००
००१४०१०
००१४००१
००२३१००
००२३०१०
००२३००१
००३२१००
००३२०१०
००३२००१
००४११००
००४१०१०
००४१००१
००१०१४०
००१०१०४
००१०२३०
००१०२०३
००२०१३०
००२०१०३
००१०३२०
००१०३०२
००२०२२०
००२०२०२
००३०१२०
००३०१०२
००१०४१०

૪૧૦૦૦૨૦
૪૧૦૦૦૦૨
૧૫૧૦૦૦૦
૧૫૦૧૦૦૦
૧૫૦૦૧૦૦
૧૫૦૦૦૧૦
૧૫૦૦૦૦૧
૨૪૧૦૦૦૦
૨૪૦૧૦૦૦
૨૪૦૦૧૦૦
૨૪૦૦૦૧૦
૨૪૦૦૦૦૧
૩૩૧૦૦૦૦
૩૩૦૧૦૦૦
૩૩૦૦૧૦૦
૩૩૦૦૦૧૦
૩૩૦૦૦૦૧
૪૨૧૦૦૦૦
૪૨૦૧૦૦૦
૪૨૦૦૧૦૦
૪૨૦૦૦૧૦
૪૨૦૦૦૦૧
૫૧૧૦૦૦૦
૫૧૦૧૦૦૦
૫૧૦૦૧૦૦
૫૧૦૦૦૧૦
૫૧૦૦૦૦૧
૧૦૧૫૦૦૦
૧૦૧૦૫૦૦
૧૦૧૦૦૫૦
૧૦૧૦૦૦૫
૧૦૨૪૦૦૦

૧૦૨૦૪૦૦
૧૦૨૦૦૪૦
૧૦૨૦૦૦૪
૨૦૧૪૦૦૦
૨૦૧૦૪૦૦
૨૦૧૦૦૪૦
૨૦૧૦૦૦૪
૧૦૩૩૦૦૦
૧૦૩૦૩૦૦
૧૦૩૦૦૩૦
૧૦૩૦૦૦૩
૨૦૨૩૦૦૦
૨૦૨૦૩૦૦
૨૦૨૦૦૩૦
૨૦૨૦૦૦૩
૩૦૧૩૦૦૦
૩૦૧૦૩૦૦
૩૦૧૦૦૩૦
૩૦૧૦૦૦૩
૧૦૪૨૦૦૦
૧૦૪૦૨૦૦
૧૦૪૦૦૨૦
૧૦૪૦૦૦૨
૨૦૩૨૦૦૦
૨૦૩૦૨૦૦
૨૦૩૦૦૨૦
૨૦૩૦૦૦૨
૩૦૨૨૦૦૦
૩૦૨૦૨૦૦
૩૦૨૦૦૨૦
૩૦૨૦૦૦૨
૪૦૧૨૦૦૦

૪૦૧૦૨૦૦
૪૦૧૦૦૨૦
૪૦૧૦૦૦૨
૧૦૫૧૦૦૦
૧૦૫૦૧૦૦
૧૦૫૦૦૧૦
૧૦૫૦૦૦૧
૨૦૪૧૦૦૦
૨૦૪૦૧૦૦
૨૦૪૦૦૧૦
૨૦૪૦૦૦૧
૩૦૩૧૦૦૦
૩૦૩૦૧૦૦
૩૦૩૦૦૧૦
૩૦૩૦૦૦૧
૪૦૨૧૦૦૦
૪૦૨૦૧૦૦
૪૦૨૦૦૧૦
૪૦૨૦૦૦૧
૫૦૧૧૦૦૦
૫૦૧૦૧૦૦
૫૦૧૦૦૧૦
૫૦૧૦૦૦૧
૧૦૦૧૫૦૦
૧૦૦૧૦૫૦
૧૦૦૧૦૦૫
૧૦૦૨૪૦૦
૧૦૦૨૦૪૦
૧૦૦૨૦૦૪
૨૦૦૧૪૦૦
૨૦૦૧૦૪૦
૨૦૦૧૦૦૪

૧૦૦૩૩૦૦
૧૦૦૩૦૩૦
૧૦૦૩૦૦૩
૨૦૦૨૩૦૦
૨૦૦૨૦૩૦
૨૦૦૨૦૦૩
૩૦૦૧૩૦૦
૩૦૦૧૦૩૦
૩૦૦૧૦૦૩
૧૦૦૪૨૦૦
૧૦૦૪૦૨૦
૧૦૦૪૦૦૨
૨૦૦૩૨૦૦
૨૦૦૩૦૨૦
૨૦૦૩૦૦૨
૩૦૦૨૨૦૦
૩૦૦૨૦૨૦
૩૦૦૨૦૦૨
૪૦૦૧૨૦૦
૪૦૦૧૦૨૦
૪૦૦૧૦૦૨
૧૦૦૫૧૦૦
૧૦૦૫૦૧૦
૧૦૦૫૦૦૧
૨૦૦૪૧૦૦
૨૦૦૪૦૧૦
૨૦૦૪૦૦૧
૩૦૦૩૧૦૦
૩૦૦૩૦૧૦
૩૦૦૩૦૦૧
૪૦૦૨૧૦૦
૪૦૦૨૦૧૦

૪૦૦૨૦૦૧
૫૦૦૧૧૦૦
૫૦૦૧૦૧૦
૫૦૦૧૦૦૧
૧૦૦૦૧૫૦
૧૦૦૦૧૦૫
૧૦૦૦૨૪૦
૧૦૦૦૨૦૪
૨૦૦૦૧૪૦
૨૦૦૦૧૦૪
૧૦૦૦૩૩૦
૧૦૦૦૩૦૩
૨૦૦૦૨૩૦
૨૦૦૦૨૦૩
૩૦૦૦૧૩૦
૩૦૦૦૧૦૩
૧૦૦૦૪૨૦
૧૦૦૦૪૦૨
૨૦૦૦૩૨૦
૨૦૦૦૩૦૨
૩૦૦૦૨૨૦
૩૦૦૦૨૦૨
૪૦૦૦૧૨૦
૪૦૦૦૧૦૨
૧૦૦૦૫૧૦
૧૦૦૦૫૦૧
૨૦૦૦૪૧૦
૨૦૦૦૪૦૧
૩૦૦૦૩૧૦
૩૦૦૦૩૦૧
૪૦૦૦૨૧૦
૪૦૦૦૨૦૧

૫૦૦૦૧૧૦
૫૦૦૦૧૦૧
૧૦૦૦૦૧૫
૧૦૦૦૦૨૪
૨૦૦૦૦૧૪
૧૦૦૦૦૩૩
૨૦૦૦૦૨૩
૩૦૦૦૦૧૩
૧૦૦૦૦૪૨
૨૦૦૦૦૩૨
૩૦૦૦૦૨૨
૪૦૦૦૦૧૨
૧૦૦૦૦૫૧
૨૦૦૦૦૪૧
૩૦૦૦૦૩૧
૪૦૦૦૦૨૧
૫૦૦૦૦૧૧
૦૧૧૫૦૦૦
૦૧૧૦૫૦૦
૦૧૧૦૦૫૦
૦૧૧૦૦૦૫
૦૧૨૪૦૦૦
૦૧૨૦૪૦૦
૦૧૨૦૦૪૦
૦૧૨૦૦૦૪
૦૨૧૪૦૦૦
૦૨૧૦૪૦૦
૦૨૧૦૦૪૦
૦૨૧૦૦૦૪
૦૧૩૩૦૦૦
૦૧૩૦૩૦૦
૦૧૩૦૦૩૦

हैदरअली और उसका बेटा टीपू सुल्तान, विदेशी थे अंग्रेज और फ्रांसीसी। सदी के पहले आधे हिस्से मे ऐसा जान पडता था कि इनमे से मराठे सारे हिंदुस्तान पर हुकूमत कायम कर लेंगे और मुगल सल्तनत के उत्तराधिकारी बन जायगे। सन् १७३७ मे ही उनकी फौजें दिल्ली के फाटको तक पहुच गई थी, और कोई ताकत इतनी मजबूत न रह गई थी कि उनका मुकाबला कर सके।

ठीक उस वक्त (१७३९ में) एक नई बवा आई। पच्छिमोत्तर से ईरान का नादिरशाह दिल्ली पर टूट पडा; उसने बडी मार-काट और लूट मचाई, और यहा से बेशुमार खजाना और 'तख्ते ताऊस' ले गया। उसके लिए यह धावा कोई मुश्किल काम न था, क्योंकि दिल्ली के हाकिम कमजोर और नामर्द हो चुके थे, लड़ाई के आदी न रह गए थे, और मराठो से नादिरशाह का सामना न हुआ। एक मानी में, उसके धावे ने मराठो का काम आसान कर दिया था, जो कि बाद के सालो मे पजाब में भी फैल गए। दुबारा ऐसा जान पडा कि हिंदुस्तान मराठो के हाथ मे चला जायगा।

नादिरशाह के हमले के दो नतीजे हुए। एक तो यह कि दिल्ली के मुगल हाकिमो का, अधिकार का रहा-सहा दावा खत्म हो गया, अब से वह धुंधली परछाईं जैसे और नाम के हाकिम बन गए, और जिस किसी के हाथ में ताकत हो उसकी कठपुतली होते। बहुत हद तक नादिरशाह के आने से कब्ल भी उनकी यह हालत हो चुकी थी, उसने इस सिलसिले को पूरा कर दिया। फिर भी परंपरा और कायम-शुदा रिवाजो का ऐसा जोर होता है कि अंग्रेजी ईस्ट इंडिया कंपनी और दूसरे लोग भी उनके पास प्लासी की लडाई के कब्ल तक नजर और खिराज भेजते रहे; और उसके बाद भी बहुत दिनो तक कपनी अपनी हैसियत दिल्ली के बादशाह के मुख्तार की समझती रही और १८३५ तक उसी के नाम में सिक्के ढलते रहे।

नादिरशाह के हमले का दूसरा नतीजा यह हुआ कि अफगानिस्तान हिंदुस्तान से अलहदा हो गया। अफगानिस्तान, जो मुद्दतों से हिंदुस्तान का हिस्सा रह चुका था, अब जुदा होकर नादिरशाह की सल्तनत का हिस्सा बन गया। कुछ दिनो बाद, एक मुकामी विद्रोह की वजह से, नादिरशाह को उसी के अफसरो ने कत्ल कर दिया, और अफ़ग़ानिस्तान खुद मुख्तार रियासत बन गया।

नादिरशाह की वजह से मराठों पर कोई आच न आई थी, और वह पजाब म फैलते रहे। लेकिन १७६१ मे, एक अफगान हमलावर, अहमदशाह दुर्रानी, ने उन्हे बुरी तरह से हराया। यह उस वक्त अफगानिस्तान का हाकिम था। इस आफत मे मराठों की फ़ौज के चुने हुए लोग काम आए और कुछ

वक़्त के लिए उनका सल्तनत कायम करने का सपना मिट गया। रफ़्ता-रफ़्ता उन्होंने अपने को सँभाला, और मराठो की सल्तनत कई खुद मुख्तार रियासतों में बंट गई। पूना के पेशवा की सरपरस्ती में इनका एक गुट्ट अलबत्ता कायम रहा। बडी रियासतो के सरदारों मे ग्वालियर के सिंधिया, इंदौर के होलकर और बडौदा के गायकवाड़ थे। पच्छिमी और मध्य हिंदुस्तान के एक बडे हिस्से पर इस गुट्ट का अब भी प्रभाव था, लेकिन पानीपत में अहमदशाह के ज़रिये मराठो की हार ने उन्हे बहुत कमज़ोर कर दिया था और ठीक उसी वक़्त अंग्रेजी कंपनी हिंदुस्तान में एक महत्त्वपूर्ण हुकूमत की हैसियत से सिर उठा रही थी।

बगाल में, क्लाइव ने, जालसाजी और बगावत को बढावा देकर, और बहुत कम लडाई लड़कर, १७५७ में प्लासी का युद्ध जीत लिया, यह ऐसी तारीख है जिससे कि अक्सर हिंदुस्तान में अंग्रेजी साम्राज्य की शुरुआत मानी जाती है। यह एक बदमज़ा शुरुआत थी और उसका यह तल्ख जायका कुछ बराबर ही बना रहा। जल्द ही सारा बगाल और बिहार अंग्रेजो के हाथ मे आ गया और उनकी हुकूमत के शुरू के नतीजो मे यह भी था कि १७७० म दोनों सूबो म एक भयानक अकाल पडा, जिसने कि इस हरे-भरे और खूब आबाद इलाके की तिहाई आबादी साफ कर दी।

दक्खिन मे, अंग्रेज़ो और फरासीसियो के बीच जो लड़ाई हो रही थी, वह उन दोनो के बीच होने वाले लोक-व्यापी युद्ध का हिस्सा थी। इसमें अंग्रेज कामयाब हुए और फरासीसी करीब-करीब हिंदुस्तान से अलग कर दिए गए।

फरासीसियो के खतम हो जाने से अब तीन ताकतें बाकी रही, जिनमें कि हिंदुस्तान में अधिकार हासिल करने के लिए झगडा था—यानी मराठों का गुट्ट, दक्खिन म हैदरअली, और अंग्रेज। बावजूद इसके कि प्लासी मे उनकी जीत हुई थी और वह बगाल और बिहार मे फैल गए थ, हिंदुस्तान में शायद ही कोई यह खयाल करता रहा हो कि ब्रिटिश यहा की सबसे बड़ी ताकत बन जायगे। देखने वाला अब भी मराठो को पहली जगह देता। यह लोग पच्छिमी और मध्य हिंदुस्तान में सब जगह यहा तक कि दिल्ली तक फैले हुए थे और इनके साहस और युद्ध करने के गुणो की शोहरत थी। हैदरअली और टीपू सुल्तान जबर्दस्त विरोधी थे, जिन्होने कि अंग्रेज़ो को बुरी तरह हराया और ईस्ट इडिया कंपनी की ताक़त को करीब-करीब खतम कर दिया। लेकिन यह लोग दक्खिन तक महदूद रहे और सारे हिंदुस्तान मे जो कुछ होता था उस पर उनका कोई सीधा असर न था। हैदरअली एक अद्भुत आदमी था और हिंदुस्तान के इतिहास का एक प्रधान पुरुष। उसका एक तरह का क़ौमी आदर्श

०१३०००३
०२२३०००
०२२०३००
०२२००३०
०२२०००३
०३१३०००
०३१०३००
०३१००३०
०३१०००३
०१४२०००
०१४०२००
०१४००२०
०१४०००२
०२३२०००
०२३०२००
०२३००२०
०२३०००२
०३२२०००
०३२०२००
०३२००२०
०३२०००२
०४१२०००
०४१०२००
०४१००२०
०४१०००२
०१५१०००
०१५०१००
०१५००१०
०१५०००१
०२४१०००
०२४०१००
०२४००१०

०२४०००१
०३३१०००
०३३०१००
०३३००१०
०३३०००१
०४२१०००
०४२०१००
०४२००१०
०४२०००१
०५११०००
०५१०१००
०५१००१०
०५१०००१
०१०१५००
०१०१०५०
०१०१००५
०१०२४००
०१०२०४०
०१०२००४
०२०१४००
०२०१०४०
०२०१००४
०१०३३००
०१०३०३०
०१०३००३
०२०२३००
०२०२०३०
०२०२००३
०३०१३००
०३०१०३०
०३०१००३
०१०४२००

०१०४०२०
०१०४००२
०२०३२००
०२०३०२०
०२०३००२
०३०२२००
०३०२०२०
०३०२००२
०४०१२००
०४०१०२०
०४०१००२
०१०५१००
०१०५०१०
०१०५००१
०२०४१००
०२०४०१०
०२०४००१
०३०३१००
०३०३०१०
०३०३००१
०४०२१००
०४०२०१०
०४०२००१
०५०११००
०५०१०१०
०५०१००१
०१००१५०
०१००१०५
०१००२४०
०१००२०४
०२००१४०
०२००१०४

୦୧୦୦୩୩୦	୦୩୦୦୦୨୨	୦୦୩୨୦୨୦
୦୧୦୦୩୦୩	୦୪୦୦୦୧୨	୦୦୩୨୦୦୨
୦୨୦୦୨୩୦	୦୧୦୦୦୫୧	୦୦୪୧୨୦୦
୦୨୦୦୨୦୩	୦୨୦୦୦୪୧	୦୦୪୧୦୨୦
୦୩୦୦୧୩୦	୦୩୦୦୦୩୧	୦୦୪୧୦୦୨
୦୩୦୦୧୦୩	୦୪୦୦୦୨୧	୦୦୧୫୧୦୦
୦୧୦୦୪୨୦	୦୫୦୦୦୧୧	୦୦୧୫୦୧୦
୦୧୦୦୪୦୨	୦୦୧୧୫୦୦	୦୦୧୫୦୦୧
୦୨୦୦୩୨୦	୦୦୧୧୦୫୦	୦୦୨୪୧୦୦
୦୨୦୦୩୦୨	୦୦୧୧୦୦୫	୦୦୨୪୦୧୦
୦୩୦୦୨୨୦	୦୦୧୨୪୦୦	୦୦୨୪୦୦୧
୦୩୦୦୨୦୨	୦୦୧୨୦୪୦	୦୦୩୩୧୦୦
୦୪୦୦୧୨୦	୦୦୧୨୦୦୪	୦୦୩୩୦୧୦
୦୪୦୦୧୦୨	୦୦୨୧୪୦୦	୦୦୩୩୦୦୧
୦୧୦୦୫୧୦	୦୦୨୧୦୪୦	୦୦୪୨୧୦୦
୦୧୦୦୫୦୧	୦୦୨୧୦୦୪	୦୦୪୨୦୧୦
୦୨୦୦୪୧୦	୦୦୧୩୩୦୦	୦୦୪୨୦୦୧
୦୨୦୦୪୦୧	୦୦୧୩୦୩୦	୦୦୫୧୧୦୦
୦୩୦୦୩୧୦	୦୦୧୩୦୦୩	୦୦୫୧୦୧୦
୦୩୦୦୩୦୧	୦୦୨୨୩୦୦	୦୦୫୧୦୦୧
୦୪୦୦୨୧୦	୦୦୨୨୦୩୦	୦୦୧୦୧୫୦
୦୪୦୦୨୦୧	୦୦୨୨୦୦୩	୦୦୧୦୧୦୫
୦୫୦୦୧୧୦	୦୦୩୧୩୦୦	୦୦୧୦୨୪୦
୦୫୦୦୧୦୧	୦୦୩୧୦୩୦	୦୦୧୦୨୦୪
୦୧୦୦୦୧୫	୦୦୩୧୦୦୩	୦୦୨୦୧୪୦
୦୧୦୦୦୨୪	୦୦୧୪୨୦୦	୦୦୨୦୧୦୪
୦୨୦୦୦୧୪	୦୦୧୪୦୨୦	୦୦୧୦୩୩୦
୦୧୦୦୦୩୩	୦୦୧୪୦୦୨	୦୦୧୦୩୦୩
୦୨୦୦୦୨୩	୦୦୨୩୨୦୦	୦୦୨୦୨୩୦
୦୩୦୦୦୧୩	୦୦୨୩୦୨୦	୦୦୨୦୨୦୩
୦୧୦୦୦୪୨	୦୦୨୩୦୦୨	୦୦୩୦୧୩୦
୦୨୦୦୦୩୨	୦୦୩୨୨୦୦	୦୦୩୦୧୦୩

००१०४२०
००१०४०२
००२०३२०
००२०३०२
००३०२२०
००३०२०२
००४०१२०
००४०१०२
००१०५१०
००१०५०१
००२०४१०
००२०४०१
००३०३१०
००३०३०१
००४०२१०
००४०२०१
००५०११०
००५०१०१
००१००१५
००१००२४
००२००१४
००१००३३
००२००२३
००३००१३
००१००४२
००२००३२
००३००२२
००४००१२
००१००५१
००२००४१
००३००३१
००४००२१

००५००११
०००११५०
०००११०५
०००१२४०
०००१२०४
०००२१४०
०००२१०४
०००१३३०
०००१३०३
०००२२३०
०००२२०३
०००३१३०
०००३१०३
०००१४२०
०००१४०२
०००२३२०
०००२३०२
०००३२२०
०००३२०२
०००४१२०
०००४१०२
०००१५१०
०००१५०१
०००२४१०
०००२४०१
०००३३१०
०००३३०१
०००४२१०
०००४२०१
०००५११०
०००५१०१
०००१०१५

०००१०२४
०००२०१४
०००१०३३
०००२०२३
०००३०१३
०००१०४२
०००२०३२
०००३०२२
०००४०१२
०००१०५१
०००२०४१
०००३०३१
०००४०२१
०००५०११
००००११५
००००१२४
००००२१४
००००१३३
००००२२३
००००३१३
००००१४२
००००२३२
००००३२२
००००४१२
००००१५१
००००२४१
००००३३१
००००४२१
००००५११

एवं ५२५

चउक संयोगीना
भांगा-७००

१११४०००
१११०४००
१११००४०
१११०००४
११२३०००
११२०३००
११२००३०
११२०००३
१२१३०००
१२१०३००
१२१००३०
१२१०००३
२११३०००
२११०३००
२११००३०
२११०००३
११३२०००
११३०२००
११३००२०
११३०००२
१२२२०००
१२२०२००
१२२००२०
१२२०००२
२१२२०००
२१२०२००
२१२००२०
२१२०००२

१३१२०००
१३१०२००
१३१००२०
१३१०००२
२२१२०००
२२१०२००
२२१००२०
२२१०००२
३११२०००
३११०२००
३११००२०
३११०००२
११४१०००
११४०१००
११४००१०
११४०००१
१२३१०००
१२३०१००
१२३००१०
१२३०००१
२१३१०००
२१३०१००
२१३००१०
२१३०००१
१३२१०००
१३२०१००
१३२००१०
१३२०००१
२२२१०००
२२२०१००
२२२००१०

२२२०००१
३१२१०००
३१२०१००
३१२००१०
३१२०००१
१४११०००
१४१०१००
१४१००१०
१४१०००१
२३११०००
२३१०१००
२३१००१०
२३१०००१
३२११०००
३२१०१००
३२१००१०
३२१०००१
४१११०००
४११०१००
४११००१०
४११०००१
११०१४००
११०१०४०
११०१००४
११०२३००
११०२०३०
११०२००३
१२०१३००
१२०१०३०
१२०१००३
२१०१३००

२१०१०३०
२१०१००३
११०३२००
११०३०२०
११०३००२
१२०२२००
१२०२०२०
१२०२००२
२१०२२००
२१०२०२०
२१०२००२
१३०१२००
१३०१०२०
१३०१००२
२२०१२००
२२०१०२०
२२०१००२
३१०१२००
३१०१०२०
३१०१००२
११०४१००
११०४०१०
११०४००१
१२०३१००
१२०३०१०
१२०३००१
२१०३१००
२१०३०१०
२१०३००१
१३०२१००
१३०२०१०
१३०२००१

२२०२१००
२२०२०१०
२२०२००१
३१०२१००
३१०२०१०
३१०२००१
१४०११००
१४०१०१०
१४०१००१
२३०११००
२३०१०१०
२३०१००१
३२०११००
३२०१०१०
३२०१००१
४१०११००
४१०१०१०
४१०१००१
११००१४०
११००१०४
११००२३०
११००२०३
१२००१३०
१२००१०३
२१००१३०
२१००१०३
११००३२०
११००३०२
१२००२२०
१२००२०२
२१००२२०
२१००२०२

१३००१२०
१३००१०२
२२००१२०
२२००१०२
३१००१२०
३१००१०२
११००४१०
११००४०१
१२००३१०
१२००३०१
२१००३१०
२१००३०१
१३००२१०
१३००२०१
२२००२१०
२२००२०१
३१००२१०
३१००२०१
१४००११०
१४००१०१
२३००११०
२३००१०१
३२००११०
३२००१०१
४१००११०
४१००१०१
११०००१४
११०००२३
१२०००१३
२१०००१३
११०००३२
१२०००२२

२१०००२२
१३०००१२
२२०००१२
३१०००१२
११०००४१
१२०००३१
२१०००३१
१३०००२१
२२०००२१
३१०००२१
१४०००११
२३०००११
३२०००११
४१०००११
१०११४००
१०११०४०
१०११००४
१०१२३००
१०१२०३०
१०१२००३
१०२१३००
१०२१०३०
१०२१००३
२०११३००
२०११०३०
२०११००३
१०१३२००
१०१३०२०
१०१३००२
१०२२२००
१०२२०२०
१०२२००२

२०१२२००
२०१२०२०
२०१२००२
१०३१२००
१०३१०२०
१०३१००२
२०२१२००
२०२१०२०
२०२१००२
३०११२००
३०११०२०
३०११००२
१०१४१००
१०१४०१०
१०१४००१
१०२३१००
१०२३०१०
१०२३००१
२०१३१००
२०१३०१०
२०१३००१
१०३२१००
१०३२०१०
१०३२००१
२०२२१००
२०२२०१०
२०२२००१
३०१२१००
३०१२०१०
३०१२००१
१०४११००
१०४१०१०

१०४१००१
२०३११००
२०३१०१०
२०३१००१
३०२११००
३०२१०१०
३०२१००१
४०१११००
४०११०१०
४०११००१
१०१०१४०
१०१०१०४
१०१०२३०
१०१०२०३
१०२०१३०
१०२०१०३
२०१०१३०
२०१०१०३
१०१०३२०
१०१०३०२
१०२०२२०
१०२०२०२
२०१०२२०
२०१०२०२
१०३०१२०
१०३०१०२
२०२०१२०
२०२०१०२
३०१०१२०
३०१०१०२
१०१०४१०
१०१०४०१

१०२०३१०
१०२०३०१
२०१०३१०
२०१०३०१
१०३०२१०
१०३०२०१
२०२०२१०
२०२०२०१
३०१०२१०
३०१०२०१
१०४०११०
१०४०१०१
२०३०११०
२०३०१०१
३०२०११०
३०२०१०१
४०१०११०
४०१०१०१
१०१००१४
१०१००२३
१०२००१३
२०१००१३
१०१००३२
१०२००२२
२०१००२२
१०३००१२
२०२००१२
३०१००१२
१०१००४१
१०२००३१
२०१००३१
१०३००२१

२०२००२१
३०१००२१
१०४००११
२०३००११
३०२००११
४०१००११
१००११४०
१००११०४
१००१२३०
१००१२०३
१००२१३०
१००२१०३
२००११३०
२००११०३
१००१३२०
१००१३०२
१००२२२०
१००२२०२
२००१२२०
२००१२०२
१००३१२०
१००३१०२
२००२१२०
२००२१०२
३००११२०
३००११०२
१००१४१०
१००१४०१
१००२३१०
१००२३०१
२००१३१०
२००१३०१

१००३२१०
१००३२०१
२००२२१०
२००२२०१
३००१२१०
३००१२०१
१००४११०
१००४१०१
२००३११०
२००३१०१
३००२११०
३००२१०१
४००१११०
४००११०१
१००१०१४
१००१०२३
१००२०१३
२००१०१३
१००१०३२
१००२०२२
२००१०२२
१००३०१२
२००२०१२
३००१०१२
१००१०४१
१००२०३१
२००१०३१
१००३०२१
२००२०२१
३००१०२१
१००४०११
२००३०११

२१०००२२	२०१२२००	१०४१००१
१३०००१२	२०१२०२०	२०३११००
२२०००१२	२०१२००२	२०३१०१०
३१०००१२	१०३१२००	२०३१००१
११०००४१	१०३१०२०	३०२११००
१२०००३१	१०३१००२	३०२१०१०
२१०००३१	२०२१२००	३०२१००१
१३०००२१	२०२१०२०	४०१११००
२२०००२१	२०२१००२	४०११०१०
३१०००२१	३०११२००	४०११००१
१४०००११	३०११०२०	१०१०१४०
२३०००११	३०११००२	१०१०१०४
३२०००११	१०१४१००	१०१०२३०
४१०००११	१०१४०१०	१०१०२०३
१०११४००	१०१४००१	१०२०१३०
१०११०४०	१०२३१००	१०२०१०३
१०११००४	१०२३०१०	२०१०१३०
१०१२३००	१०२३००१	२०१०१०३
१०१२०३०	२०१३१००	१०१०३२०
१०१२००३	२०१३०१०	१०१०३०२
१०२१३००	२०१३००१	१०२०२२०
१०२१०३०	१०३२१००	१०२०२०२
१०२१००३	१०३२०१०	२०१०२२०
२०११३००	१०३२००१	२०१०२०२
२०११०३०	२०२२१००	१०३०१२०
२०११००३	२०२२०१०	१०३०१०२
१०१३२००	२०२२००१	२०२०१२०
१०१३०२०	३०१२१००	२०२०१०२
१०१३००२	३०१२०१०	३०१०१२०
१०२२२००	३०१२००१	३०१०१०२
१०२२०२०	१०४११००	१०१०४१०
१०२२००२	१०४१०१०	१०१०४०१

१०२०३१०	२०२००२१	१००३२१०
१०२०३०१	३०१००२१	१००३२०१
२०१०३१०	१०४००११	२००२२१०
२०१०३०१	२०३००११	२००२२०१
१०३०२१०	३०२००११	३००१२१०
१०३०२०१	४०१००११	३००१२०१
२०२०२१०	१००११४०	१००४११०
२०२०२०१	१००११०४	१००४१०१
३०१०२१०	१००१२३०	२००३११०
३०१०२०१	१००१२०३	२००३१०१
१०४०११०	१००२१३०	३००२११०
१०४०१०१	१००२१०३	३००२१०१
२०३०११०	२००११३०	४००१११०
२०३०१०१	२००११०३	४००११०१
३०२०११०	१००१३२०	१००१०१४
३०२०१०१	१००१३०२	१००१०२३
४०१०११०	१००२२२०	१००२०१३
४०१०१०१	१००२२०२	२००१०१३
१०१००१४	२००१२२०	१००१०३२
१०१००२३	२००१२०२	१००२०२२
१०२००१३	१००३१२०	२००१०२२
२०१००१३	१००३१०२	१००३०१२
१०१००३२	२००२१२०	२००२०१२
१०२००२२	२००२१०२	३००१०१२
२०१००२२	३००११२०	१००१०४१
१०३००१२	३००११०२	१००२०३१
२०२००१२	१००१४१०	२००१०३१
३०१००१२	१००१४०१	१००३०२१
१०१००४१	१००२३१०	२००२०२१
१०२००३१	१००२३०१	३००१०२१
२०१००३१	२००१३१०	१००४०११
१०३००२१	२००१३०१	२००३०११

૩૦૦૨૦૧૧
૪૦૦૧૦૧૧
૧૦૦૦૧૧૪
૧૦૦૦૧૨૩
૧૦૦૦૨૧૩
૨૦૦૦૧૧૩
૧૦૦૦૧૩૨
૧૦૦૦૨૨૨
૨૦૦૦૧૨૨
૧૦૦૦૩૧૨
૨૦૦૦૨૧૨
૩૦૦૦૧૧૨
૧૦૦૦૧૪૧
૧૦૦૦૨૩૧
૨૦૦૦૧૩૧
૧૦૦૦૩૨૧
૨૦૦૦૨૨૧
૩૦૦૦૧૨૧
૧૦૦૦૪૧૧
૨૦૦૦૩૧૧
૩૦૦૦૨૧૧
૪૦૦૦૧૧૧
૦૧૧૧૪૦૦
૦૧૧૧૦૪૦
૦૧૧૧૦૦૪
૦૧૧૨૩૦૦
૦૧૧૨૦૩૦
૦૧૧૨૦૦૩
૦૧૨૧૩૦૦
૦૧૨૧૦૩૦
૦૧૨૧૦૦૩
૦૨૧૧૩૦૦

૦૨૧૧૦૩૦
૦૨૧૧૦૦૩
૦૧૧૩૨૦૦
૦૧૧૩૦૨૦
૦૧૧૩૦૦૨
૦૧૨૨૨૦૦
૦૧૨૨૦૨૦
૦૧૨૨૦૦૨
૦૨૧૨૨૦૦
૦૨૧૨૦૨૦
૦૨૧૨૦૦૨
૦૧૩૧૨૦૦
૦૧૩૧૦૨૦
૦૧૩૧૦૦૨
૦૨૨૧૨૦૦
૦૨૨૧૦૨૦
૦૨૨૧૦૦૨
૦૩૧૧૨૦૦
૦૩૧૧૦૨૦
૦૩૧૧૦૦૨
૦૧૧૪૧૦૦
૦૧૧૪૦૧૦
૦૧૧૪૦૦૧
૦૧૨૩૧૦૦
૦૧૨૩૦૧૦
૦૧૨૩૦૦૧
૦૨૧૩૧૦૦
૦૨૧૩૦૧૦
૦૨૧૩૦૦૧
૦૧૩૨૧૦૦
૦૧૩૨૦૧૦
૦૧૩૨૦૦૧

૦૨૨૨૧૦૦
૦૨૨૨૦૧૦
૦૨૨૨૦૦૧
૦૩૧૨૧૦૦
૦૩૧૨૦૧૦
૦૩૧૨૦૦૧
૦૧૪૧૧૦૦
૦૧૪૧૦૧૦
૦૧૪૧૦૦૧
૦૨૩૧૧૦૦
૦૨૩૧૦૧૦
૦૨૩૧૦૦૧
૦૩૨૧૧૦૦
૦૩૨૧૦૧૦
૦૩૨૧૦૦૧
૦૪૧૧૧૦૦
૦૪૧૧૦૧૦
૦૪૧૧૦૦૧
૦૧૧૦૧૪૦
૦૧૧૦૧૦૪
૦૧૧૦૨૩૦
૦૧૧૦૨૦૩
૦૧૨૦૧૩૦
૦૧૨૦૧૦૩
૦૨૧૦૧૩૦
૦૨૧૦૧૦૩
૦૧૧૦૩૨૦
૦૧૧૦૩૦૨
૦૧૨૦૨૨૦
૦૧૨૦૨૦૨
૦૨૧૦૨૨૦
૦૨૧૦૨૦૨

૦૧૩૦૧૨૦
૦૧૩૦૧૦૨
૦૨૨૦૧૨૦
૦૨૨૦૧૦૨
૦૩૧૦૧૨૦
૦૩૧૦૧૦૨
૦૧૧૦૪૧૦
૦૧૧૦૪૦૧
૦૧૨૦૩૧૦
૦૧૨૦૩૦૧
૦૨૧૦૩૧૦
૦૨૧૦૩૦૧
૦૧૩૦૨૧૦
૦૧૩૦૨૦૧
૦૨૨૦૨૧૦
૦૨૨૦૨૦૧
૦૩૧૦૨૧૦
૦૩૧૦૨૦૧
૦૧૪૦૧૧૦
૦૧૪૦૧૦૧
૦૨૩૦૧૧૦
૦૨૩૦૧૦૧
૦૩૨૦૧૧૦
૦૩૨૦૧૦૧
૦૪૧૦૧૧૦
૦૪૧૦૧૦૧
૧૧૧૦૦૧૪
૦૧૧૦૦૨૩
૦૧૨૦૦૧૩
૦૨૧૦૦૧૩
૦૧૧૦૦૩૨
૦૧૨૦૦૨૨

૦૨૧૦૦૨૨
૦૧૩૦૦૧૨
૦૨૨૦૦૧૨
૦૩૧૦૦૧૨
૦૧૧૦૦૪૧
૦૧૨૦૦૩૧
૦૨૧૦૦૩૧
૦૧૩૦૦૨૧
૦૨૨૦૦૨૧
૦૩૧૦૦૨૧
૦૧૪૦૦૧૧
૦૨૩૦૦૧૧
૦૩૨૦૦૧૧
૦૪૧૦૦૧૧
૦૧૦૧૧૪૦
૦૧૦૧૧૦૪
૦૧૦૧૨૩૦
૦૧૦૧૨૦૩
૦૧૦૨૧૩૦
૦૧૦૨૧૦૩
૦૨૦૧૧૩૦
૦૨૦૧૧૦૩
૦૧૦૧૩૨૦
૦૧૦૧૩૦૨
૦૧૦૨૨૨૦
૦૧૦૨૨૦૨
૦૨૦૧૨૨૦
૦૨૦૧૨૦૨
૦૧૦૩૧૨૦
૦૧૦૩૧૦૨
૦૨૦૨૧૨૦
૦૨૦૨૧૦૨

૦૩૦૧૧૨૦
૦૩૦૧૧૦૨
૦૧૦૧૪૧૦
૦૧૦૧૪૦૧
૦૧૦૨૩૧૦
૦૧૦૨૩૦૧
૦૨૦૧૩૧૦
૦૨૦૧૩૦૧
૦૧૦૩૨૧૦
૦૧૦૩૨૦૧
૦૨૦૨૨૧૦
૦૨૦૨૨૦૧
૦૩૦૧૨૧૦
૦૩૦૧૨૦૧
૦૧૦૪૧૧૦
૦૧૦૪૧૦૧
૦૨૦૩૧૧૦
૦૨૦૩૧૦૧
૦૩૦૨૧૧૦
૦૩૦૨૧૦૧
૦૪૦૧૧૧૦
૦૪૦૧૧૦૧
૦૧૦૧૦૧૪
૦૧૦૧૦૨૩
૦૧૦૨૦૧૩
૦૨૦૧૦૧૩
૦૧૦૧૦૩૨
૦૧૦૨૦૨૨
૦૨૦૧૦૨૨
૦૧૦૩૦૧૨
૦૨૦૨૦૧૨
૦૩૦૧૦૧૨

०१०१०४१	००११२३०	००२३११०
०१०२०३१	००११२०३	००२३१०१
०२०१०३१	००१२१३०	००३२११०
०१०३०२१	००१२१०३	००३२१०१
०२०२०२१	००२११३०	००४१११०
०३०१०२१	००२११०३	००४११०१
०१०४०११	००११३२०	००११०१४
०२०३०११	००११३०२	००११०२३
०३०२०११	००१२२२०	००१२०१३
०४०१०११	००१२२०२	००२१०१३
०१००११४	००२१२२०	००११०३२
०१००१२३	००२१२०२	००१२०२२
०१००२१३	००१३१२०	००२१०२२
०२००११३	००१३१०२	००१३०१२
०१००१३२	००२२१२०	००२२०१२
०१००२२२	००२२१०२	००३१०१२
०२००१२२	००३११२०	००११०४१
०१००३१२	००३११०२	००१२०३१
०२००२१२	००११४१०	००२१०३१
०३००११२	००११४०१	००१३०२१
०१००१४१	००१२३१०	००२२०२१
०१००२३१	००१२३०१	००३१०२१
०२००१३१	००२१३१०	००१४०११
०१००३२१	००२१३०१	००२३०११
०२००२२१	००१३२१०	००३२०११
०३००१२१	००१३२०१	००४१०११
०१००४११	००२२२१०	००१०११४
०२००३११	००२२२०१	००१०१२३
०३००२११	००३१२१०	००१०२१३
०४००१११	००३१२०१	००२०११३
००१११४०	००१४११०	००१०१३२
००१११०४	००१४१०१	००१०२२२

००२०१२२
००१०३१२
००२०२१२
००३०११२
००१०१४१
००१०२३१
००२०१३१
००१०३२१
००२०२२१
००३०१२१
००१०४११
००२०३११
००३०२११
००४०१११
०००१११४
०००११२३
०००१२१३
०००२११३
०००११३२
०००१२२२
०००२१२२
०००१३१२
०००२२१२
०००३११२
०००११४१
०००१२३१
०००२१३१
०००१३२१
०००२२२१
०००३१२१
०००१४११
०००२३११
०००३२११
०००४१११

सर्वे ७००

पंचसंयोगीना भांगा-३१५

११११३००
१११४०३०
१११११००३
१११२२००
१११२०२०
१११२००२
११२१२००
११२१०२०
११२१००२
१२११२००
१२११०२०
१२११००२
२१११२००
२१११०२०
२१११००२
१११३१००
१११३०१०
१११३००१
११२२१००
११२२०१०
११२२००१
१२१२१००
१२१२०१०
१२१२००१
२११२१००
२११२०१०
२११२००१
११३११००
११३१०१०
११३१००१
१२२११००
१२२१०१०
१२२१००१
२१२११००
२१२१०१०
२१२१००१
१३१११००
१३११०१०
१३११००१
२२१११००
२२११०१०
२२११००१
३११११००
३१११०१०
३१११००१
१११०१३०
१११०१०३
१११०२२०
१११०२०२
११२०१२०
११२०१०२
१२१०१२०
१२१०१०२

૨૧૧૦૧૨૦	૧૨૨૦૦૧૧	૨૨૦૧૧૦૧
૨૧૧૦૧૦૨	૨૧૨૦૦૧૧	૩૧૦૧૧૧૦
૧૧૧૦૩૧૦	૧૩૧૦૦૧૧	૩૧૦૧૧૦૧
૧૧૧૦૩૦૧	૨૨૧૦૦૧૧	૧૧૦૧૦૧૩
૧૧૨૦૨૧૦	૩૧૧૦૦૧૧	૧૧૦૧૦૨૨
૧૧૨૦૨૦૧	૧૧૦૧૧૩૦	૧૧૦૨૦૧૨
૧૨૧૦૨૧૦	૧૧૦૧૧૦૩	૧૨૦૧૦૧૨
૧૨૧૦૨૦૧	૧૧૦૧૨૨૦	૨૧૦૧૦૧૨
૨૧૧૦૨૧૦	૧૧૦૧૨૦૨	૧૧૦૧૦૩૧
૨૧૧૦૨૦૧	૧૧૦૨૧૨૦	૧૧૦૨૦૨૧
૧૧૩૦૧૧૦	૧૧૦૨૧૦૨	૧૨૦૧૦૨૧
૧૧૩૦૧૦૧	૧૨૦૧૧૨૦	૨૧૦૧૦૨૧
૧૨૨૦૧૧૦	૧૨૦૧૧૦૨	૧૧૦૩૦૧૧
૧૨૨૦૧૦૧	૨૧૦૧૧૨૦	૧૨૦૨૦૧૧
૨૧૨૦૧૧૦	૨૧૦૧૧૦૨	૨૧૦૨૦૧૧
૨૧૨૦૧૦૧	૧૧૦૧૩૧૦	૧૩૦૧૦૧૧
૧૩૧૦૧૧૦	૧૧૦૧૩૦૧	૨૨૦૧૦૧૧
૧૩૧૦૧૦૧	૧૧૦૨૨૧૦	૩૧૦૧૦૧૧
૨૨૧૦૧૧૦	૧૧૦૨૨૦૧	૧૧૦૦૧૧૩
૨૨૧૦૧૦૧	૧૨૦૧૨૧૦	૧૧૦૦૧૨૨
૩૧૧૦૧૧૦	૧૨૦૧૨૦૧	૧૧૦૦૨૧૨
૩૧૧૦૧૦૧	૨૧૦૧૨૧૦	૧૨૦૦૧૧૨
૧૧૧૦૦૧૩	૨૧૦૧૨૦૧	૨૧૦૦૧૧૨
૧૧૧૦૦૨૨	૧૧૦૩૧૧૦	૧૧૦૦૧૩૧
૧૧૨૦૦૧૨	૧૧૦૩૧૦૧	૧૧૦૦૨૨૧
૧૨૧૦૦૧૨	૧૨૦૨૧૧૦	૧૨૦૦૧૨૧
૨૧૧૦૦૧૨	૧૨૦૨૧૦૧	૨૧૦૦૧૨૧
૧૧૧૦૦૩૧	૨૧૦૨૧૧૦	૧૧૦૦૩૧૧
૧૧૨૦૦૨૧	૨૧૦૨૧૦૧	૧૨૦૦૨૧૧
૧૨૧૦૦૨૧	૧૩૦૧૧૧૦	૨૧૦૦૨૧૧
૨૧૧૦૦૨૧	૧૩૦૧૧૦૧	૧૩૦૦૩૧૧
૧૧૩૦૦૧૧	૨૨૦૧૧૧૦	૨૨૦૦૧૧૧

३१००१११
१०१११३०
१०१११०३
१०११२२०
१०११२०२
१०१२१२०
१०१२१०२
१०२११२०
१०२११०२
२०१११२०
२०१११०२
१०११३१०
१०११३०१
१०१२२१०
१०१२२०१
१०२०२१०
१०२१२०१
२०११२१०
२०११२०१
१०१३११०
१०१३१०१
१०२२११०
१०२२१०१
२०१२११०
२०१२१०१
१०३१११०
१०३११०१
२०२१११०
२०२११०१
३०११११०
३०१११०१
१०११०१३

१०११०२२
१०१२०१२
१०२१०१२
२०११०१२
१०११०३१
१०१२०२१
१०२१०२१
२०११०२१
१०१३०११
१०२२०११
२०१२०११
१०३१०११
२०२१०११
३०११०११
१०१०११३
१०१०१२२
१०१०२१२
१०२०११२
२०१०११२
१०१०१३१
१०१०२२१
१०२०१२१
२०१०१२१
१०१०३११
१०२०२११
२०१०२११
१०३०१११
२०२०१११
३०१०१११
१००१११३
१००११२२
१००१२१२

१००२११२
२००१११२
१००११३१
१००१२२१
१००२१२१
२००११२१
१००१३११
१००२२११
२००१२११
१००३१११
२००२१११
३००११११
०११११३०
०११११०३
०१११२२०
०१११२०२
०११२१२०
०११२१०२
०१२११२०
०१२११०२
०२१११२०
०२१११०२
०१११३१०
०१११३०१
०११२२१०
०११२२०१
०१२१२१०
०१२१२०१
०२११२१०
०२११२०१
०११३११०
०११३१०१

०१२२११०
०१२२१०१
०२१२११०
०२१२१०१
०१३११०
०१३११०१
०२२१११०
०२२११०१
०३११११०
०३१११०१
०१११०१३
०१११०२२
०११२०१२
०१२१०१२
०२११०१२
०१११०३१
०११२०२१
०१२१०२१
०२११०२१
०११३०११
०२१२०११
०२१२०११
०१३१०११
०२२१०११
७३११०११
०११०११३
०११०१२२
०११०२१२
०१२०११२
०२१०११२
०११०१३१
०११०२२१
०१२०१२१

०२१०१२१
०११०३११
०१२०२११
०२१०२११
०१३०१११
०२२०१११
०३१०१११
०१०१११३
०१०११२२
०१०१२१२
०१०२११२
०२०१११२
०१०११३१
०१०१२२१
०१०२१२१
०२०११२१
०१०१३११
०१०२२११
०२०१२११
०१०३१११
०२०२१११
०३०११११
००११११३
००१११२२
००११२१२
००१२११२
००२१११२
००१११३१
००११२२१
००१२१२१
००२११२१
००११३११

००१२२११
००२१२११
००१३१११
००२२१११
००३११११

एवं ३१५

छ संयोगीना ४२भांग

१११११२०
१११११०२
११११२१०
११११२०१
१११२११०
१११२१०१
११२१११०
११२११०१
१२११११०
१२१११०१
२१११११०
२१११११०१
११११०१२
११११०२१
१११६०११
११२१०११
१२११०११

२१११०११
१११०११२
१११०१२१
१११०२११
११२०१११
१२१०१११
२११०१११
११०१११२
११०११२१
११०१२११
११०२१११
१२०११११
२१०११११
१०१११२
१०१११२१
१०११२११
१०१२१११
१०२११११

२०११११११
०१११११२
०१११२१
०१११२११
०११२१११
०१२११११
०२१११११

एवं. ४२

सात संयोगीनो
भांगो १.

११११११११

एवं. १

असंयोगीना ७
द्विकसंयोगीना १२६
त्रिकसंयोगीना ५२५
चउकसंयोगीना७००
पंचसंयोगीना ३१५
छसंयोगीना ४२
सातसंयोगीनो १

एवं सर्व मली
१७१६ भांगा थया।

भांगाना प्रस्तारनुं तात्पर्य.

पद अने विकल्पना जोडाणथी भांगा बने छे, दाखला तरीके सात जीव सात ठामे जाय तेना त्रिक संयोगीनो सत्तरमो भांगो '१३०३०००' आ छे, आमां १-३-३ ए विकल्पनुं रूप छे, ते भांगामां पहेले बीजे अने चोथे स्थाने लखायेल छे, माटे १-२-४ ए पदनुं रूप थयुं, एटले त्रिक संयोगीना '१३३' ए चोथा विकल्पथी अने '१२४' ए त्रिक संयोगीना बीजा पदथी उपरनो भांगो बन्यो। त्रीजुं पांचमुं छठुं अने सातमुं ए शून्य स्थान छे; उक्त भांगामां पहेले स्थाने १ छे, ने सात जीवमांनो एक जीव पहेले स्थाने (पहेली

नरके) जाय एम सूचवे छे; बीजे स्थाने ३ छे ते सात जीवमांना त्रण जीव बीजी नरके जाय एम जणावे छे; चोथे स्थाने ३ छे ते सात जीवमांना त्रण जीव चोथी नरके जाय, एम बतावे छे । त्रीजुं पांचमुं छट्ठुं अने सातमुं स्थान शून्य छे त्यां कोई न जाय । एम दरेक प्रस्तारनुं तात्पर्य समजी लेवुं ।

॥ अथ भांगाना प्रस्तार लखवानी बीजी रीत ॥

प्रथम जेटला जीव होय तेटला लघु आंक लखवा, पछी जेटला ठाम होय तेटला सुधी अन्त्य अंकनी नीचे क्रमे क्रमे गुरु करतां जवुं अने डावी तरफ उपर प्रमाणे अंक लखवो. एहवा क्रमथी सर्व गुरु थाय त्यां सुधी लखवुं । जेमके त्रण जीव सात स्थानके उपजे तेना ८४ भांगाना प्रस्तार—

१११	१३७	२३३	३३५
११२	१४४	२३४	३३६
११३	१४५	२३५	३३७
११४	१४६	२३६	३४४
११५	१४७	२३७	३४५
११६	१५५	२४४	३४६
११७	१५६	२४५	३४७
१२२	१५७	२४६	३५५
१२३	१६६	२४७	३५६
१२४	१६७	२५५	३५७
१२५	१७७	२५६	३६६
१२६	२२२	२५७	३६७
१२७	२२३	२६६	३७७
१३३	२२४	२६७	४४४
१३४	२२५	२७७	४४५
१३५	२२६	३३३	४४६
१३६	२२७	३३४	४४७

४५५	४७७	५६७	७७७
४५६	५५५	५७७	——
४५७	५५६	६६६	८४
४६६	५५७	६६७	
४६७	५६६	६७७	

सात जीव त्रण स्थानके जाय तेना ३६ भांगा थाय तेनो प्रस्तार

१११११११	१११२३३३	१२३३३३३
१११११२	१११३३३३	१३३३३३३
१११११३	११२२२२२	२२२२२२२
१११११२२	११२२२२३	२२२२२२३
१११११२३	११२२२३३	२२२२२३३
१११११३३	११२२३३३	२२२२३३३
११११२२२	११२३३३३	२२२३३३३
११११२२३	११३३३३३	२२३३३३३
११११२३३	१२२२२२२	२३३३३३३
११११३३३	१२२२२२३	३३३३३३३
१११२२२२	१२२२२३३	——
१११२२२३	१२२२३३३	एवं ३६
१११२२३३	१२२३३३३	

आ प्रस्तारमां भांगानी संख्या एटलीने एटलीज थाय छे, फक्त पद अने विकल्पनी जोडणीना क्रममां फेर पडे छे. आंकडानुं तात्पर्य ए छे के सात जीवना त्रण स्थानकनो त्रीजो भांगो ११११११२२ आ छे, आमां पांच एकडा एटले पांच जीव पहेले ठामे जाय, बे बगडा एटले बे जीव बीजे ठामे जाय । पहेलुं

अने बीजुं ठाम एटले '१२' ए पद थयुं, '५२ ' आ विकल्प नीकल्यो, त्रण जीवना सात स्थानकनो '५५६' आ एक भांगो छे, आमां बे पांचमे अने एक छठ्ठे ठामे जाय एटले '५६' ए पद, अने '२१' ए विकल्प नीकल्यो एटले सात ठामना द्विक संयो-गीनुं १९ मुं पद अने त्रण जीवना द्विक संयोगीनो बीजो विक-ल्प नीकल्यो. आवी रीते पद विकल्पनी योजना करी भांगा बना-ववा अने भांगा उपरथी पद विकल्प ओलखवा. ।

॥ अथ भांगाना प्रस्तारनी त्रीजी रीत ॥

त्रण जीव सात स्थानके जाय तेना ८४ भांगा थाय, तेना प्रस्तारनुं उदाहरण—

१११	११५	३७७	६६७
२२२	११६	३३४	१२३
३३३	११७	३३५	१२४
४४४	२३३	३३६	१२५
५५५	२४४	३३७	१२६
६६६	२५५	४५५	१२७
७७७	२६६	४६६	१३४
१२२	२७७	४७७	१३५
१३३	२२३	४४५	१३६
१४४	२२४	४४६	१३७
१५५	२२५	४४७	१४५
१६६	२२६	५६६	१४६
१७७	२२७	५७७	१४७
११२	३४४	५५६	१५६
११३	३५५	५५७	१५७
११४	३६६	६७७	१६७

२३४	२४७	३४७	४६७
२३५	२५६	३५६	५६७
२३६	२५७	३५७	——
२३७	२६७	३६७	एवं ८४
२४५	३४५	४५६	
२४६	३४६	४५७	

॥ अथ भांगाना प्रस्तारनी चोथी रीत ॥

पदनो क्रम पेहली रीत प्रमाणे पण विकल्पमां परिवर्त्तन करवाथी आ रीत पहेली रीत करतां जुदी पडे छे । उदाहरण–सात जीव त्रण ठामे जाय तेना ३६ भांगा—

७००	३०४	०१६	२१४
०७०	२५०	५११	१५१
००७	२०५	४२१	१४२
६१०	१६०	४१२	१३३
६०१	१०६	३३१	१२४
५२०	०६१	३२२	११५
५०२	०५२	३१३	——
४३०	०४३	२४१	एवं ३६
४०३	०३४	२३२	
३४०	०२५	२२३	——

आ सिवाय बीजी रीते पण भांगा लखी शकाय. एटलुं खास ध्यान राखवुं जोईये के जे रूप एक वार आवी गयुं ते बीजी वार न आववुं जोइये, तेम संभवित कोई पण रूप अवशिष्ट न रही जवुं जोइये, गमे ते रीते लखो पण एकंदर संख्या बधी रीतमां एकज आववी जोइये, एटले सात जीव सात स्थानके जाय तेना भांगा १७१६ थाय, ते बधी रीतमां एटलाज थवा

जोइये १७१५ नहीं, तेम १७१७ पण नहीं, किंतु गमे ते रीते लखतां १७१६ पुरा थवा जोइये, शरुआतमां पद विकल्पनो जे क्रम लीधो होय ते क्रमेज पुरा करवा जोइये ॥

प्रकरण ५ मुं.—नष्टविधि.

अथ पदनो नष्ट विधि.

पद विकल्प के भांगाना प्रस्तारमां अमुक नंबरनो प्रस्तार केवा प्रकारनो थाय ते जाणवुं होय तो पहेलेथी प्रस्तार लख्या विना पण नष्ट विधिथी जाणी शकाय छे. तेमां प्रथम पदना नष्टनी रीति आ प्रमाणे छे.

जे संयोगीना पदनो प्रस्तार जाणवो होय ते संयोगीनुं पहेलुं पद लखवुं. पछी जेटला संयोगीनुं पद काढवुं छे तेटला आडा कोठावालो यत्र करवो अने उभा खाना त्रण करवा। पछी जेटला ठामनां पद होय ते अंकमांथी उपर लखेल पहेला पदनो छेल्लो अंक बाद करवो, जे आवे ते मध्य पंक्तिना पहेला खानामां मुकवो, पछी उपरनी पंक्तिनो पहेलो कोठो मुकी बीजा कोठामां मध्य पंक्तिना पहेला कोठाना अंकमां एक भेलवी लखवो। पछी तेमां एक भेलवी त्रीजा कोठामां लखवो, तेमां एक भेलवी चोथा कोठामां लखवो। एम एक एक वधारतां जेटला उपरनी पंक्तिना कोठा होय तेटला भरवा. पछी नीचेनी त्रीजी पंक्तिनो पहेलो कोठो मुकी बीजा कोठामां बेनो अंक मुकवो। त्रीजामां त्रणनो अंक मुकवो. एम एक एक वधारी नीचेनी पंक्तिना कोठा भरवा। पछी मध्यनी पंक्तिना पहेला अंकने उपरनी पं-

क्तिना बीजा कोठाना अंके गुणवो, अने हेठेनी पंक्तिना बीजा कोठाना अंके भागवो, जे आवे ते मध्यनी पंक्तिना बीजा कोठामां मुकवो। पछी ते संख्याने उपरना त्रीजा कोठाना अंके गुणी नीचेना त्रीजा कोठाना अंके भागवो, जे आवे ते मध्य पंक्तिना बीजा कोठामां मुकवो, पछी ते संख्याने उपरना त्रीजा कोठाना अंके गुणी नीचेना त्रीजा कोठाना अंके भागवो, जे आवे ते मध्यपंक्तिना त्रीजा कोठामां भरवो, एम सर्व कोठा मध्य पंक्तिना उपरना कोठाना अंके गुणी हेठेनी पंक्तिना कोठाना अंके भागीने भरवा, पछी मध्यनी पंक्तिना छेल्ला कोठानो अंक, ते पहेला पदना पहेला अंक उपर मुकवो, पछी तेना पूर्वला कोठानो अंक पदना बीजा अंक उपर मुकवो। एम मध्यनी पंक्तिना पहेला कोठानो अंक ते पहेला पदना छेल्ला अंक उपर मुकवो। पछी तेनो सरवालो करी एक भेलवीए तो ते संयोगीना सर्व पदनी संख्या नीकले। पछी जे पद पुछयुं होय ते ध्यानमां राखी पहेला पदना पहेला अंक उपरनी जे संख्या होय ते पहेला पदना छेल्ला अंकमां भेलवतां जे रूप थाय ते पहेला पदना छेल्ला अंक उपर रहेली संख्यामां एक भेलवतां जे थाय तेटलामुं रूप जाणवुं। एम ते पहेला पदना छेल्ला अंक उपरनो अंक, तेना आगला अंकमां भेलवतां जे रूप थाय ते मध्य पंक्तिना ते ते कोठाना अंक भेला करी एक भेलवतां जे आवे तेटलामुं रूप समजवुं। एम सर्वत्र जाणवुं। जेम सात ठामना चउक संयोगीनां ३५ पद थाय, तेमां २३ मुं पद केवुं छे? एम कोई पूछे तो चउक संयोगीनुं पहेलुं पद लखवुं '१२३४' आमां ७ ठामनां पद छे माटे सातमांथी पहेला पदनो छेल्लो अंक चार छे ते बाद करतां ३ रह्या। ते यंत्रना मध्यपंक्तिना पहेला कोठामां मुक्यो छे—

गुणक.	४	५	६
३	६	१०	१५
भाजक	२	३	४

पछी एक एक वधारी चार पांच अने छ उपरनी पंक्तिमां मुक्या छे अने हेठेनी पंक्तिमां बे त्रण अने चार मुक्यां छे । पछी त्रणना अंकने उपरना चारे गुणी बेये भागतां छ थाय ते मध्य पंक्तिना बीजा कोठामां मूक्यो छे, पछी छने पांचे गुणी त्रणे भागतां दश थाय, ते मध्य पंक्तिना त्रीजा कोठामां मूक्यो छे । पछी दश ने छये गुणी चारे भागतां पंदर थाय ते चोथा कोठामां मूक्यो छे। ते मध्य पंक्तिनो सरवालो करतां ३४ थाय, तेमां एक भेलवतां ३५ थाय, ते चउक संयोगिनां सर्व पद जाणवां ।

हवे मध्य पक्तिना चार कोठाना अंक छे ते पहेला पदना अंक उपर विलोमक्रमथी लखवा ते आवी रीते—१५ १० ६ ३
१ २ ३ ४

हवे छेल्ला अंक उपर त्रण छे ने तेनी नीचे चोगडो छे तेमां ते भेलवतां '१ २ ३ ७' आवुं रूप थयुं, ते चोथुं रूप थयुं । पछी छेल्ला अंक उपरनो जे त्रगडो ते पदनो त्रीजो अंक जे त्रगडो तेनी साथे मेलवतां '१ २ ६ ७' आ रूप दशमुं थयुं केमके चोगडाना त्रण अने त्रगडाना छ भेलवतां ९ थाय अने

एक वधारानो मळी २० थया । पछी छेल्ला अंक उपरनो त्रगडो ने पदनो बीजो अंक वगडो ते मेळवतां १ ५ ६ ७ आवुं रूप २० मुं थयुं, केमके चोगडा उपरना त्रण अने त्रगडा उपरना छ अने वगडा उपरना दश ए त्रणेनो सरवालो करतां १९ थाय, तेमां एक वधारानो मेळवतां २० थया । हवे छेल्ला अंक उपरनो जे त्रगडो ते पदना पहेला अंकमां मेळवतां ४ ५ ६ ७ आ रूप ३५ मुं थयुं, केमके पदना चारे अंकनो सरवालो करतां ३४ ने एक वधारानो एम ३५ थाय, ने जोइये छे २२ मुं माटे वीशमुं पद १ ५ ६ ७ छे, ते पछीनुं एकवीशमुं पद लखवुं २ ३ ४ ५ आनी उपर अंक मुकवाने पूर्वनी पेठे यंत्र करवो—

गुणक.	३	४	५
२	३	४	५
भाजक	२	३	४

आमां ७ मांथी पांच काढता बे वध्या ते मध्य पंक्तिना पहेला कोठामां मुक्या छे, पछी पूर्वनी पेठे उपरला कोठाये गुणतां अने हेठेनी पंक्तिये भागतां मध्यना कोठा भर्या छे. मध्य पंक्तिना कोठा पण एकवीशमा पद उपर विलोमक्रमथी लखवा ते आवी रीते—५ ४ ३ २ हवे छेल्ला बेना अंक ने पदनो छेल्लो अंक
२ ३ ४ ५
जे पांचडो तेमां मेळवतां २ ३ ४ ७ आ रूप २३ मुं थयुं, केमके

वीश पूर्वना अने पांचडा उपरना बे अने एक वधारानो एम २२ थाय । एवी रीते जे पद काढवुं होय ते काढवुं ।

आठ ठामना पांच संयोगीनां ५६ पद थाय तेमां ४१ मुं रूप केवुं थाय ? एम कोई पूछे त्यारे पहेलुं पद लखवुं १ २ ३ ४ ५, आठ ठामनां पद छे माटे पांचनो अंक आठमांथी बाद करतां ३ रह्या, ते यंत्र करी मध्य पंक्तिना पहेला कोठामां भरवो अने पूर्वनी रीते आखी पंक्ति पूरी भरवी तेनो यंत्र नीचे मूजब–

गुणक	४	५	६	७
३	६	१०	१५	२१
भाजक	२	३	४	५

मध्य पंक्तिना अंको विलोम क्रमथी पहेला पद उपर मुकवा ते आवी रीते–२१ १५ १० ६ ३ आमां छेल्ला अंक उपरना
१ २ ३ ४ ५
त्रणनो अंक ते पहेला पदना उपला चार अंकमां भेलविये तो १५६७८ आवुं रूप ३५ मुं थयुं, केमके मध्य पंक्तिना छेल्ला चार अंक भेला करिये तो ३४ अने एक वधारानो एम ३५ थाय, पछी ३६ मुं रूप लखवुं ते '२ ३ ४ ५ ६' आठमांथी छेल्ला छनो अंक बाद करतां बे रह्या, ते मध्यपंक्तिना पहेला कोठामां मुकवो । हवे मध्य पंक्तिना अंको ३६ मा पद उपर मुकवा अने पूर्ववत् आखी पंक्ति भरवी. तेनो यंत्र नीचे मूजब–

गुणक	३	४	५	६
२	३	४	५	६
भाजक	२	३	४	५

मध्य पंक्तिना अंको विलोमक्रमथी ३६ मा पद उपर मूकतां आ प्रमाणे कोष्टक थयुं–६ ५ ४ ३ २ आमां छेल्लो अंक
२ ३ ४ ५ ६
उपरना वगडाने पदना छेल्ला अंक त्रे पांच अने छ मां भेलवतां २३४७८, आ रूप ४१ मुं थयुं केमके ३५ उपरना तेमां बेने त्रण भेलवतां ४० थयां अने एक वधारानो एम ४१ मुं रूप थयुं. एम सर्वत्र पदना नष्ट करवा।

८ ठामना चउकसंयोगीनुं ५१ मुं पद.							
३५	२०	१०	४	गु.	५	६	७
१	२	३	४	४	१०	२०	३५
१ ६ ७ ८ आ ३५ मुं पद थयुं				भा.	२	३	४

१५ १० ६ ३	गु.	४	५	६
२ ३ ४ ५ आ ३५ मुं पद	३	६	१०	१५
२ ३ ७ ८ आ ४५ मुं पद	भा.	२	३	४

५ ४ ३ २	गु.	३	४	५
२ ४ ५ ६ आ ४६ मुं पद	२	३	४	५
२ ४ ७ ८ आ ५१ मुं पद	भा.	२	३	४

आठ ठामना छ संयोगीनुं २१ मुं पद						
७ ६ ५ ४ ३ २	गु.	३	४	५	६	७
१ २ ३ ४ ५ ६	२	३	४	५	६	७
१४५६७८ पद २१ मुं	भा.	२	३	४	५	६

नव ठामना चउक संयागीनुं ६१ मुं पद							
७०	३५	१५	५	गु.	६	७	८
१	२	३	४	५	१५	३५	७०
१७८९ पद ५६ मुं				भा.	२	३	४

३५	२०	१०	४	गु.	५	६	७
२	३	४	५	४	१०	२०	३५
आ ५७ मुं पद							
२३४९ आ ६१ मुं पद				भा.	२	३	४

नव ठामना पांच संयोगीनुं ३१ मुं पद									
५६	३५	२०	१०	४	गु.	५	६	७	८
१	२	३	४	५	४	१०	२०	३५	५६
१२३८९ आ १५ मुं पद					भा.	२	३	४	५

२१ १५ १० ६ ३	गु.	४	५	६	७
१ २ ४ ५ ६ आ १६ मुं पद	३	६	१०	१५	२१
१२४८९ आ २५ मुं पद	भा.	२	३	४	५

६ ५ ४ ३ २	गु.	३	४	५	६
१ २ ५ ६ ७ आ २६ मुं पद	२	३	४	५	६
१२५८९ आ ३१ मुं पद	भा.	२	३	४	५

दश ठामना चउक संयोगीनुं ५० मुं पद				
१२६ ५६ २१ ६	गु.	७	८	९
१ २ ३ ४	६	२१	५६	१२६
१२९१० आ २८ मु पद	भा.	२	३	४

७०	३५	१५	५	गु.	६	७	८
१	३	४	५	५	१५	३५	७०
१३९१० आ ४९ मुं पद				भा.	२	३	४.
१४५६ आ ५० मुं पद							

इति पदनष्ट विधि.

॥ अथ विकल्पनो नष्ट विधि ॥

जे संयोगीमांथी जेटलामो विकल्प पुछ्यो होय ते संयोगी-नी पताकामां तेटलामें स्थाने जे अंक होय ते ध्यानमां राखवो, पछी जेटला जीवना विकल्प होय तेटली वार बमणा बमणा करी आडी लीटीए लखवा अने तेना उपर एकडा लखवा. तेमां छेल्लो जे अंक होय तेमांथी पताकानो जे अंक आगल कह्यो छे ते बाद करवो, जे रहे तेमांथी आडी लीटीए जे अंको लखेला छे तेमां महोटो जे अंक बाद थतो होय ते बाद करी तेना माथे जे एकडो छे, ते उपर । आवुं चिह्न करवुं, पछी जे शेष रह्यो होय तेमांथी जे अंक बाद थतो होय ते बाद करी तेना एकडा उपर । आवुं चिह्न करवुं, एम जे अंक बाद थाय तेना एकडा

उपर चिह्न करतां जवुं, छेक कांई पण शेष रहे नहि त्यां सुधी बाद करवा. पछी जे एकडा उपर उपर चिह्न न होय तेनी हेठे एकडो लखवो अने जे एकडा उपर चिह्न होय तेनी हेठे कांई पण लखवुं नहि, किन्तु तेनी बाजुमां चिह्न वगरनो जे एकडो होय तेमां ते भेलवी तेनी हेठे ते अंक लखवो । जेम सात जीवना पांच संयोगीनो सातमो विकल्प पुछ्यो होय तो सात जीवनी पताकामां पांच संयोगीने सातमे स्थाने ४४ नो अंक छे ते आडी लीटीए जे अंक लख्या छे, तेमांना छेल्ला अंक ६४ मांथी बाद करता २० रह्या; तेमांथी

		।		।		
१	१	१	१	१	१	१
१	२	४	८	१६	३२	६४

म्होटो अक १६ नो बाद थाय छे, माटे १६ ना एकडा उपर चिह्न कर्युं छे, पछी चार शेष रह्या छे तेमांथी चारनो अंक बाद करतां कांई वध्युं नहि, माटे चारना एकडा उपर चिह्न कर्युं छे पछी चिह्न वगरना अंकनी नीचे एकडा अने चिह्नवाला अंक नीचे बीजा अंको लखतां नीचे मुजब कोष्ठक थयुं—

१	१	१	१	१	१	१
१	२	४	८	१६	३२	६४
१	१		२		२	१

हवे आमां एक तथा बेना एकडा उपर चिह्न नथी माटे तेनी हेठे एक एक लख्यो छे, पछी चारना एकडा उपर चिह्न छे माटे ते एकडो तेनी बाजुना आठ उपरना एकडामां भेलवी तेनी हेठे बे लख्या छे, पछी शोलना एकडा उपर चिह्न छे, माटे ते एकडो तेनी बाजु ३२ ना एकडामां भेलवी तेनी हेठे बे

लख्या छे, पछी चोसठनो एकडो चिह्न वगरनो छे माटे तेनी हेठे एकडो लख्यो छे, तेथी पांच संयोगीनो ७ मो विकल्प '११२२१' आ प्रकारनो नीकल्यो। एवी रीते जे विकल्प काढवो होय ते काढवो.

छ जीवना त्रिक संयोगीनो ७ मो विकल्प.						
१	१	१	१	१	१	
१	२	४	८	१६	३२	३२ १८ — १४
१				४	-१	
'१४१' आ ७ मो विकल्प.						

छ जीवना चउक संयोगीनो ९ मो विकल्प.						
१	१	१	१	१	१	
१	२	४	८	१६	३२	३२ २७ — ५
	२		२	१	१	
२२११ आ ९ मो विकल्प.						

७ जीवना चउक संयोगीनो १३ मो विकल्प.							
१	१	१	१	१	१	१	
१	२	४	८	१६	३२	६४	६४ ३९ — २५
	२	१			३	१	
२१३१ आ १३ मो विकल्प.							

८ जीवना ५ संयोगीनो छठ्ठो विकल्प.								
१	१	१	१	१	१	१	१	
१	२	४	८	१६	३२	६४	१२८	१२८ ४० — ८८
१	१	१			३		२	
११११३२ आ छठ्ठो विकल्प.								

९ जीवना ५ संयोगीनो ४० मो विकल्प.									
१	१	१	१	१	१	१	१	१	
१	२	४	८	१६	३२	६४	१२८	२५६	२५६ १४८ १०८
१	१			३			३	१	
११३३१ आ ४० मो विकल्प.									

१० जीवना ६ संयोगीगो ६० मो विकल्प.										
१	१	१	१	१	१	१	१	१	१	
१	२	४	८	१६	३२	६४	१२८	२५६	५१२	५१२ २८६ २२६
१		२	१	१				४	१	
१२११४१ आ ६० मो विकल्प.										

॥ इति विकल्प नष्टविधि ॥

विकल्पना नष्टनी बीजी रीत.

पताका विना पण उलटणीथी विकल्पना नष्ट आ प्रमाणे नीकले छे. जे संयोगीमांथी विकल्प काढवानो होय ते संयोगीनो पहेलो विकल्प एक कोष्टकमां लखवो, अने तेनी स्हामे एकडो लखवो. तेथी थोडे छेटे स्हामे गुणकनी निशानी गु० अने तेनी स्हामे भाजकनी निशानी भा० अने तेनी नजीक एकडो लखवो. आ प्रमाणे पहेला विकल्पनी पंक्ति पूरी थई. त्यार पछी बीजी पंक्तिमां पहेला विकल्पना अन्त्य अंकमांथी एक बाद करी, आदि अंकमां एक उमेरी जे रूप बने ते लखवुं. एम छेल्लो एकडो आवे त्यां सुधी अन्त्य अंकमां एक घटाडतां अने आदिमां एक वधारतां जे रूप बने ते नीचे लखता जवुं. पछी पहेला विकल्पना म्होटा अंकनी पूर्वे जेटला एकडा होय ते अंक बीजी पंक्तिना बीजा कोठामां लखवुं. तेमां एक उमेरी तेनी स्हामे गुणक कोठामां लखवुं. भाजक कोठामां बेनो अंक लखवो, पछी बीजा कोठाना अंकने गुणकथी गुणी, भाजकथी भागतां जे आवे ते त्रीजी पंक्तिना बीजा कोठामां लखवुं. पछी गुणकनी पंक्तिमां अने भाजकनी पंक्तिमां एकेक वधारीने नीचेना कोठा भरवा. गुणाकार भागाकार करतां लब्धांक आवे तेथी दरेक पंक्तिना बीजा नंबरना कोठा भरवा. पहेली अने बीजी पंक्तिना बीजा कोठानो सरवाळो बीजी पंक्तिना छेल्ला कोठामां लखवो. ते अंकमां त्रीजी पंक्तिना बीजा कोठानो अंक मेळवी तेनी नीचेना छेल्ला कोठामां लखवो. एम ते ते पंक्तिना बीजा कोठानो अंक उपर उपरना छेल्ला कोठामां मेळवी नीचे नीचेना छेल्ला कोठा भरवा.

एवी रीते चालु कोष्ठक पूर्ण करवो. आ कोष्ठकथी तेमां लखेल विकल्पो कया कया नंबरना छे ते जाणवामां आवशे अने ते संयोगीना एकंदर विकल्प केटला थाय छे ते संख्या पण जणाशे.

पूछेल विकल्प पहेली उलटणीमां न नीकले तो तेनी नजीकमां नजीकनो जे विकल्प होय तेनो नंबर धारी तेना पछीना विकल्पथी बीजी उलटणी शरु करवी. तेमां पण पूर्ववत् छेल्ला म्होटा अंकमां एकेक घटाडतां आदिमां एकेक अंक वधारतां विकल्पोनुं परिवर्तन करवुं. विकल्पनी स्हामे बीजा कोठामां पूर्ववत् म्होटा अंकनी पहेला जेटला एकडा होय ते अंक मुकी गुणक भाजकथी गुणाकार भागाकार करी लब्धांको मुकवा. त्रीजा कोठामां आगली उलटणीना धारेल नंबरमां बीजा कोठानो अंक उमेरी लखवो. एम त्रण कोठानी बीजी उलटणी पूरी करवी. तेमां पण पूछेल विकल्प न नीकले तो त्रीजी चोथी उलटणी पूर्ववत् करवी. तेनी चोकस समजण माटे थोडी वधारे उलटणीओ उदाहरण तरीके अत्रे आपवामां आपवामां आवी छे. तेथी निर्णय करी लेवो. सातजीवना चउक्क संयोगीनो १६ मो विकल्प केवो थाय एम कोई पूछे तो नीचे प्रमाणे उलटणी करवी.

११११४	१ गु. भा.	१ लो
२११३	३ × ४ ÷ २	४ थो
३११२	६ × ५ ÷ ३	१० मो
४१११	१०	२० मो

	१०	
११४१	१	११ मो
२१३१	२	१३ मो
३१२१	३	१६ मो
४१११	४	२० मो

आम १६ मों विकल्प ३१२१ आ प्रकारनो आवे, एवी रीते सर्वत्र विकल्पनी उलटणीए करी नष्ट करवा.

७ जीवना ५ संयोगीना विकल्पनी उलटणी.			
११११३	१ गु० भा०	१	१ लो
२१११२	४ × ५ ÷ २	४	५ मो
३११११	१० / १५		१५मो

	५	
१११३१	१	६ ठो.
२११२१	३	९ मो.
३११११	६	१५ मो.

९ जीवना ५ संयोगीना विकल्प.		
११११५	१ गु. भा.	१ लो.
२१११४	४ × ५ ÷ २	५ मो.
३१११३	१० × ६ − ३	१५ मों.
४१११२	२० × ७ − ४	३५ मो.
५११११	३५ × ८ − ५ ७०	७० मो.

१११५१	३५ १	३६ मो
२११४१	३	३९ मो
३११३१	६	४५ मो
४११२१	१०	५५ मो
५११११	१५	७० मो

	५५	
११५११	१	५६ मो
२१४११	२	५८ मो
३१३११	३	६१ मो
४१२११	४	६५ मो
५११११	५	७० मो

	६५	
१५१११	१	६६ मो
२४१११	१	६७ मो
३३१११	१	६८ मो
४२१११	१	६९ मो
५११११	१	७० मो

दश जीवना ५ संयोगीना विकल्प.						
११११६	१		गु.		भा.	१ लो.
२१११५	४	×	५	÷	२	५ मो.
३१११४	१०	×	६	–	३	१५ मो.
४१११३	२०	×	७	–	४	३५ मो.
५१११२	३५	×	८	÷	५	७० मो.
६११११	५६	×	९	÷	६	१२६ मो.
	१२६					

	७०	
१११६१	१	७१ मो
२११५१	३	७४ मो
३११४१	६	८० मा
४११३१	१०	९० मो
५११२१	१५	१०५ मो
६११११	२१	१२६ मो

	१०५	
११६११	१	१०६ मो
२१५११	२	१०८ मो
३१४११	३	१११ मो
४१३११	४	११५ मो
५१२११	५	१२० मो
६११११	६	१२६ मो

	१२०	
१६१११	१	१२१ मो
२५१११	१	१२२ मो
३४१११	१	१२३ मो
४३१११	१	१२४ मो
५२१११	१	१२५ मो
६११११	१	१२६ मो

१२ जीवना ५ संयोगीना विकल्प.		
११११८	१ गु. भा.	१ लो.
२१११७	४ × ५ ÷ २	५ मो.
३१११६	१० × ६ ÷ ३	१५ मो.
४१११५	२० × ७ – ४	३५ मो.
५१११४	३५ × ८ – ५	७० मो.
६१११३	५६ × ९ ÷ ६	१२६ मो.
७१११२	८४ × १० – ७	२१० मो.
८११११	१२० ३३०	३३० मो

	२१०	
१११८१	१	२११ मो
२११७१	३	२१४ मो
३११६१	६	२२० मो
४११५१	१०	२३० मो
५११४१	१५	२४५ मो
६११३१	२१	२६६ मो
७११२१	२८	२९४ मो
८११११	३६	३३० मो

	२९४	
११८११	१	२९५ मो
२१७११	२	२९७ मो
३१६११	३	३०० मो
४१५११	४	३०४ मो
५१४११	५	३०९ मो
६१३११	६	३१५ मो
७१२११	७	३२२ मो
८११११	८	३३० मो
	३२२	
१८१११	१	३२३ मो
२७१११	१	३२४ मो
३६१११	१	३२५ मो
४५१११	१	३२६ मो
५४१११	१	३२७ मो
६३१११	१	३२८ मो
७२१११	१	३२९ मो
८११११	१	३३० मो

१३ जीवना ५ संयोगीना विकल्प.		
११११९	१ गु. भा.	१ लो.
२१११८	४ × ५ ÷ २	५ मो.
३१११७	१० × ६ ÷ ३	१५ मो.
४१११६	२० × ७ ÷ ४	३५ मो.
५१११५	३५ × ८ ÷ ५	७० मो.
६१११४	५६ × ९ ÷ ६	१२६ मो.
७१११३	८४ × १० ÷ ७	२१० मो.
८१११२	१२० × ११ ÷ ८	३३० मो.
९११११	१६५	४९५ मो.
	४९५	

	३३०	
१११९१	१	३३१ मो
२११८१	३	३३४ मो
३११७१	६	३४० मो
४११६१	१०	३५० मो
५११५१	१५	३६५ मो
६११४१	२१	३८६ मो
७११३१	२८	४१४ मो
८११२१	३६	४५० मो
९११११	४५	४९५ मो

	४५०	
११९११	१	४५१ मो
२१८११	२	४५३ मो
३१७११	३	४५६ मो
४१६११	४	४६० मो
५१५११	५	४६५ मो
६१४११	६	४७१ मो
७१३११	७	४७८ मो
८१२११	८	४८६ मो
९१११२	९	४९५ मो
	४८६	
१९१११	१	४८७ मो
२८१११	१	४८८ मो
३७१११	१	४८९ मो
४६१११	१	४९० मो
५५१११	१	४९१ मो
६४१११	१	४९२ मो
७३१११	१	४९३ मो
८२१११	१	४९४ मो
९११११	१	४९५ मो

૧૪ જોવના ૬ સંયોગીના વિકલ્પ.		
૧૧૧૧૧૯	૧ ગુ. ભા.	૧ મો
૨૧૧૧૧૮	૫ × ૬ − ૨	૬ મો
૩૧૧૧૧૭	૧૫ × ૭ − ૩	૨૧ મો
૪૧૧૧૧૬	૩૫ × ૮ − ૪	૫૬ મો
૫૧૧૧૧૫	૭૦ × ૯ ÷ ૫	૧૨૬ મો
૬૧૧૧૧૪	૧૨૬ × ૧૦ ÷ ૬	૨૫૨ મો
૭૧૧૧૧૩	૨૧૦ × ૧૧ ÷ ૭	૪૬૨ મો
૮૧૧૧૧૨	૩૩૦ × ૧૨ ÷ ૮	૭૯૨ મો
૯૧૧૧૧૧	૪૯૫ ૧૨૮૭	૧૨૮૭ મો

	૭૯૨	
૧૧૧૧૯૧	૧	૭૯૩ મો
૨૧૧૧૮૧	૪	૭૯૭ મો
૩૧૧૧૭૧	૧૦	૮૦૭ મો
૪૧૧૧૬૧	૨૦	૮૨૭ મો
૫૧૧૧૫૧	૩૫	૮૬૨ મો
૬૧૧૧૪૧	૫૬	૯૧૮ મો
૭૧૧૧૩૧	૮૪	૧૦૦૨ મો
૮૧૧૧૨૧	૧૨૦	૧૧૨૨ મો
૯૧૧૧૧૧	૧૬૫	૧૨૮૭ મો

	११२२	
१११९११	१	११२३ मो
२११८११	३	११२६ मो
३११७११	६	११३२ मो
४११६११	१०	११४२ मो
५११५११	१५	११५७ मो
६११४११	२१	११७८ मो
७११३११	२८	१२०६ मो
८११२११	३६	१२४२ मो
९११११११	४५	१२८७ मो

	१२४२	
११९१११	१	१२४३ मो
२१८१११	२	१२४५ मो
३१७१११	३	१२४८ मो
४१६१११	४	१२५२ मो
५१५१११	५	१२५७ मो
६१४१११	६	१२६३ मो
७१३१११	७	१२७० मो
८१२१११	८	१२७८ मो
९११११११	९	१२८७ मो

	१२७८	
१९११११	१	१२७९ मो
२८११११	१	१२८० मो
३७११११	१	१२८१ मो
४६११११	१	१२८२ मो
५५११११	१	१२८३ मो
६४११११	१	१२८४ मो
७३११११	१	१२८५ मो
८२११११	१	१२८६ मो
९१११११	१	१२८७ मो

१५ जीवना ६ संयोगीना विकल्प.					
११११११०	१	गु.		भा.	१ लो
२११११९	५	× ६	−	२	.६ ठो
३११११८	१५	× ७	−	३	२१ मो
४११११७	३५	× ८	÷	४	५६ मो
५११११६	७०	× ९	−	५	१२६ मो
६११११५	१२६	× १०	−	६	२५२ मो
७११११४	२१०	× ११	−	७	४६२ मो
८११११३	३३०	× १२	÷	८	७९२ मो
९१११११२	४९५	× १३	÷	९	१२८७ मो
१०११११११	७१५ २००२				२००२ मो

	१२८७	
	१	१२८८ मो
१११११०१	४	१२९२ मो
२१११९१	१०	१३०२ मो
३१११८१	२०	१३२२ मो
४१११७१	३५	१३५७ मो
५१११६१	५६	१४१३ मो
६१११५१	८४	१४९७ मो
७१११४१	१२०	१६१७ मो
८१११३१	१६५	१७८२ मो
९१११२१	२२०	२००२ मो
१०११११११		

	१७८२	
११११०११	१	१७८३ मो
२११९११	३	१७८६ मो
३११८११	६	१७९२ मो
४११७११	१०	१८०२ मो
५११६११	१५	१८१७ मो
६११५११	२१	१८३८ मो
७११४११	२८	१८६६ मो
८११३११	३६	१९०२ मो
९११२११	४५	१९४७ मो
१०१११११	५५	२००२ मो

	१९४७	
१११०१११	१	१९४८ मो
२१९१११	२	१९५० मो
३१८१११	३	१९५३ मो
४१७१११	४	१९५७ मो
५१६१११	५	१९६२ मो
६१५१११	६	१९६८ मो
७१४१११	७	१९७५ मो
८१३१११	८	१९८३ मो
९१२१११	९	१९९२ मो
१०११११११	१०	२००२ मो

	१९९२	
११०११११	१	१९९३ मो
२९११११	१	१९९४ मो
३८११११	१	१९९५ मो
४७११११	१	१९९६ मो
५६११११	१	१९९७ मो
६५११११	१	१९९८ मो
७४११११	१	१९९९ मो
८३११११	१	२००० मो
९२११११	१	२००१ मो
१०११११११	१	२००२ मो

उलटणीना अंकनुं तात्पर्य.

दाखला तरीके सात जीवना त्रिक संयोगीना विकल्पनी उलटणी लईए.

११५	१ गु. भा.	१ लो.
२१४	२ × ३ − २	३ जो.
३१३	३ × ४ − ३	६ ट्ठो.
४१२	४ × ५ − ४	१० मो.
५११	५	१५ मो.
	१५	

पहेला कोठामां जुदा जुदा पांच विकल्पो छे. बीजा कोठाना अंकोनो सरवाळो ते संयोगीना विकल्पोनी अेकंदर संख्या दर्शावे छे. त्रीजा कोठाना गुणक अंको अने चोथा कोठाना भाजक अंकोनो उपयोग गुणाकार भागाकारमां थइ चुक्यो छे, छेल्ला कोठामां १−३−६−१०−१५ ए अंको तेनी पंक्तिना विकल्पनो नंबर दर्शावे छे. अर्थात् '११५' ए पहेलो विकल्प, '२१४' ए त्रीजो विकल्प, '३१३' ए छट्ठो विकल्प, '४१२' ए दशमो विकल्प अने '५११' ए पंदरमो विकल्प. बीजा कोठाना अंकोथी बीजी पण एक वात जणाय छे के पंदर विकल्पमां पांचडाना अंतवाळो एक रूप छे. चोगडाना अंतवाळा बे, त्रगडाना अंतवाळा त्रण, बगडाना अंतवाळा बे अने एकडाना अंतवाळा पांच रूप छे.

इति उलटणीथी विकल्प नष्ट विधि.

अथ भांगानो नष्ट-विधि.

सात जीव सात ठेकाणे जाय तेनो ४०० मो भांगो केवो थाय एम कोई पूछे-तो प्रथम सात जीव सात ठेकाणे जाय तेनी शुची करवी, सात ठामना असंयोगीनां पद ७ छे तेने सात जीवना असंयोगीनो विकल्प एक, तेनी साथे गुणतां ७ थाय, एम द्विकसंयोगीनां पद २१ तेने द्विकसंयोगीना विकल्प ६ नी साथे गुणतां १२६ थाय, ए बन्ने मळी १३३ थया। पछी त्रिक संयोगीनां पद ३५ ने त्रिकसंयोगीना विकल्प १५ नी साथे गुणतां ५२५ थाय ते वधी जाय छे अने जोईये छिये ४००। हवे द्विक संयोगी सुधी १३३ थया छे, ते चारसोमांथी बाद करतां २६७ रह्या, ते त्रिक संयोगीमांथी काढवा; त्रिकसंयोगीनां पद ३५ थाय छे ते लखवां अने सात जीवना त्रिक संयोगीना विकल्प यंत्रथी जाणवा. पछी ३५ पद छे तेमां समश्रेणी शोधवी। समश्रेणी एटले जेटला ठामनां पद होय ते अंक ज्यां आवे त्यां समश्रेणी थाय । जेम सात ठामनां पद छे तेमां प्रथम सातनो अंक पांचमे पदे आवे माटे पांच पदनी समश्रेणी थइ। एम नवमे पद्दे सात आवे छे माटे नवपदनी समश्रेणी थइ। एम ज्यां ज्यां सातनो अंक आवे त्यां त्यां समश्रेणी थाय, तेने विकल्प साथे गुणवी। हवे अहिं १५ पदनी समश्रेणी थाय छे तेने विकल्प १५ नी साथे गुणतां २२५ थाय, ते २६७ मांथी बाद करतां ४२ रह्या, तेना माटे बीजी श्रेणी १५ पद पछी शोधवी रही. १९ में पदे सातनो अंक आवे छे माटे १९ पदनी श्रेणी थाय, पण तेमांथी १५ पद तो विकल्पनी साथे गुणाइ गया माटे ते बाद करतां ४ नी समश्रेणी थाय

तेने १५ विकल्पनी साथे गुणतां ६० थाय, अने जोइये छिये ४२, माटे चार पदनो एक विकल्प, एम चार पदनो बीजो विकल्प, एम दश विकल्पनी साथे गुणतां ४० थाय, ते ४२ मांथी बाद करतां बे रहे। हवे श्रेणी तो चार छे अने जोइये छिये बे, माटे चारनी श्रेणीमांथीज बीजुं पद लेवुं अने विकल्प एक वधारवो, एटले दशमां एक भेळवतां ११ मो विकल्प आवे अने पद १५, पहेली श्रेणीना अने बीजी चारनी श्रेणीमांथी बीजुं पद नीकल्युं एटले १७ मुं पद आव्युं. तेनो यंत्र–

२	३	५	पद १७ मुं
१	५	.१	वि. ११ मो

एम सात जीव सात ठामे जाय तेनो भांगो ४०० मो निकळ्यो. हवे सात जीव सात ठामे जाय तेनो १००० मो भांगो केवो छे एम कोई पूछे तो प्रथम शूची करवी, तेमां असंयोगीनां पद ७ अने असंयोगीनो विकल्प १ तेने परस्पर गुणतां ७ आवे, तेथी सात जीव सात ठामे जाय, तेना असंयोगीना ७ भांगा थया, एम द्विकसंयोगिना पद २१ ने द्विकसंयोगीना विकल्प छये गुणतां १२६ भांगा द्विकसंयोगीना थया. एम परस्पर गुणतां त्रिकसंयोगीना ५२५ थया, तेनो सरवाळो करतां ६५८ थया। हवे चउक्कसंयोगीना ७०० भेळवतां तो वधी जाय माटे चउकसंयोगीमांथी १००० मो भांगो काढवो। त्रणसंयोगी सुधीना ६५८ एक हजारमांथी बाद करतां ३४२ शेष वध्या ते चउकसंयोगीना ७०० छे तेमांथी काढवा। हवे चउकसंयोगीना पद ३५ थाय अने विकल्प २० थाय ते लखवा—

सात ठामना चउक संयोगीनां पद ३५

१२३४	१५६७
१२३५	२३४५
१२३६	२३४६
१२३७	२३४७
१२४५	२३५६
१२४६	२३५७
१२४७	२३६७
१२५६	२४५६
१२५७	२४५७
१२६७	२४६७
१३४५	२५६७
१३४६	३४५६
१३४७	३४५७
१३५६	३४६७
१३५७	३५६७
१३६७	४५६७
१४५६	
१४५७	सर्व. ३५
१४६७	

सात जीवना चउकसंयोगीना विकल्प २०

१११४
११२३
१२१३
२११३
११३२
१२२२
२१२२
१३१२
२२१२
३११२
११४१
१२३१
२१३१
१३२१
२२२१
३१२१
१४११
२३११
३२११
४१११

पछी सोल पदनी श्रेणी कल्पीने वीश विकल्प छे तेनी साथे गुणतां ३२० थया, ते ३४२ मांथी बाद करतां २२ वध्या, पछी वीजी श्रेणी १८ मे पदे आवे छे तेमां १६ पदनी श्रेणी तो त्रिकल्पनी साथे गुणाई गई छे माटे ते बाद करतां वे पदनी श्रेणीने, वीश त्रिकल्पे गुणीए तो ४० थाय अने जोइये छे २२, माटे ११ विकल्पे गुणतां बरोबर थाय छे तो १८ मुं पद अने ११ मो विकल्प एक हजारमें भांगे आवे छे। तेनो यंत्र

७-जीव ७ ठामे जाय तेनो १००० मो भांगो.				
१	४	५	७	पद १८ मुं ।
१	१	४	१	विकल्प ११ मो

हवे २४ जीव ७ ठामे जाय तेनो एक लाखमो भांगो कहाडवानुं कोई पूछे तो प्रथम शूची करवी—

सात ठामना पदनो यंत्र.						
भाजक.	२	३	४	५	६	७
७	२१	३५	३५	२१	७	१
गुणक	६	५	४	३	२	१

२४ जीवना विकल्पनो यंत्र.						
गुणक.	२३	२२	२१	२०	१९	१८
१	२३	२५३	१७७१	८८५५	३३६४९	१००९४७
भाजक	१	२	३	४	५	६

२४ जीव ७ ठामे जाय तेनी शुचीनो यंत्र-			
	पद	विकल्प	भांगा
असंयोगीना	७	१	७
द्विकसंयोगीना	२१	२३	४८३
त्रिकसंयोगीना	३५	२५३	८८५५
चउकसंयोगीना	३५	१७७१	६१९८५
पंचसंयोगीना	२१	८८५५	१८५९५५
छसंयोगीना	७	३३६४९	२३५५४३
सातसंयोगीना	१	१००९४७	१००९४७
	१२७	१४५४९९	५९३७७५

हवे असंयोगीना भांगा ७, द्विकसंयोगीना ४८३, त्रिकसंयोगीना ८८५५, चउकसंयोगीना ६१९८५, एनो सरवालो करतां ७१३३० थया, तेमां पांच संयोगीना भेळवतां वधी जाय माटे ते पांच संयोगीमांथी भांगो एक लाखमो काढवो, एक लाखमांथी चारसंयोगी सुधीना ७१३३० बाद करतां २८६७० वध्या ते पांच संयोगीमांथी काढवा अने समश्रेणी शोधवी माटे पांच संयोगीनां पद लखवा—

पांच संयोगीनां पद-२१	
१२३४५	१३४५६
१२३४६	१३४५७
१२३४७	१३४६७
१२३५६	१३५६७
१२३५७	१४५६७
१२३६७	२३४५६
१२४५६	२३४५७
१२४५७	२३४६७
१२४६७	२३५६७
१२५६७	२४५६७
	३४५६७
	एवं. २१

विकल्प घणा छे माटे लख्या नथी, पछी समश्रेणी त्रीजे पदे आवे छे माटे त्रण पदनी समश्रेणीने पांच संयोगीना ८८५५ विकल्पथी गुणतां २६५६५ थाय, तेने २८६७० मांथी बाद करतां २१०५ रह्या, पछी पांचमे पदे समश्रेणी थाय. तेमांथी त्रणनी श्रेणीये गणाइ गया माटे पांचमांथी त्रण बाद करतां बे पदनी श्रेणीने १०५२ विकल्पे गुणतां २१०४ थाय, ते २१०५ मांथी बाद करतां शेष एक वधे तो चोथुं पद अने १०५३ मो विकल्प आवे. आ रीते जे भांगो काढवो होय ते काढवो.

७ जीव ७ ठामे जाय तेनो ५०० मो भांगो.			
२	६	७	त्रिक संयोगीनु पद २५ मुं.
१	४	२	विकल्प ७ मो.

७ जीव ७ ठामे जाय तेनो ५१२ मो भांगो.			
३	४	५	त्रिकसंयोगीनुं पद २६ मुं.
१	२	४	विकल्प बीजो.

७ जीव ७ ठामे जाय तेनो ५६३ मो भांगो.			
३	५	७	त्रिक संयोगीनुं पद ३० मुं.
२	२	३	विकल्प ५ मो.

७ जीव ७ ठामे जाय तेनो ६३५ मो भांगो.			
४	६	७	त्रिकसंयोगीनुं पद ३४ मुं
१	४	२	विकल्प ७ मो

૭ ભાગ ૭ હાથે આપ તેનો ૧૭૦૦ નો ભાગાં.				
૩	૪	૬	૭	ઞાણકાંઓનાંનું પદ ૩૪ મું.
૧	૧	૭	૩	નિશ્ચલ સંખ્યા

૭ ભાગ ૭ હાથે આપ તેનો ૧૮૦૦ નો ભાગાં.					
૧	૭	૯	૬	૭	૨ કળાંશોનું પદ ૧૦ મું
૧	૧	૨	૨	૧	નિ૦ ૭ મો.

૧૦ ભાગ ૭ હાથે આપ તેનો ૪૦૭૮ નો ભાગાં.				
૪	૪	૮	૬	૪ અંકોનાંનું પદ ૩૩ મું.
૨	૩	૭	૭	નિ ૫૮ મો.

१० जीव ७ ठामे जाय तेनो ५००० मो भांगो					
१	२	३	५	७	पांच संयोगीनुं पद ५ मुं
२	३	३	१	१	विकल्प ११३ मो

१० जीव ७ ठामे उपजे तेनो ७०५७ मो भांगो.						
१	२	३	४	५	६	छ संयोगीनुं प्रथमपद
१	१	१	२	२	३	विकल्प ८ मो

१० जीव १० ठामे जाय तेनो ५००० मो भांगो.				
१	२	४	१०	चउकसंयोगीनुं पद १३ मुं
२	१	५	२	विकल्प ३८ मो

१२ जीव ७ ठामे जाय तेनो १०००० मो भांगो.					
१	२	४	५	७	पंच सं॰ नुं पद ८ मुं.
१	२	२	३	४	विकल्प ४१ मो.

१२ जीव १२ ठामे जाय तेनो ३७०००० मो भांगो.						
१	२	३	५	६	९	छ संयोगीनुं पद ३१ मुं.
१	२	१	५	१	२	विकल्प १९९ मो

१३ जीव ७ ठामे जाय तेनो १४००० मो भांगो.					
१	२	४	५	६	पंच संयोगीनुं पद ७ मुं
१	६	१	४	१	विकल्प ३८१ मो.

१५ जीव ७ ठामे जाय तेनो २०००० मो भांगो.					
१	२	३	५	६	पंच संयोगीनुं ४ थुं पद
६	१	१	४	३	विकल्प ३८६ मो

१५ जीव ७ ठामे जाय तेनो ३८००० मो भांगो.						
१	२	३	४	५	६	छसंयोगीनुं पद १ लुं
५	२	१	१	२	४	विकल्प ३७७ मो

१६ जीव ७ ठामे जाय तेनो ५०००० मो भांगो.						
१	२	३	४	५	६	छ स. पद प्रथम.
५	१	१	४	१	४	विकल्प ७०७ मो

२० जीव ७ ठामे जाय· तेनो ५०००० मो भांगो.					
१	२	३	४	५	पंच संयोगीनुं पद पहेलुं.
१	४	७	७	१	विकल्प ३२३२ मो

२० जीव ७ ठामे जाय तेनो १५०००० मो भांगो						
१	२	३	४	६	७	छ संयोगीनुं पद ३ जुं
४	२	६	१	४	३	विकल्प ५०४२ मो

२० जीव ७ ठामे जाय तेनो २००००० मो भांगो.						
२	३	४	५	६	७	छ संयोगीनुं पद ७ मुं.
१	१२	३	१	१	२	विकल्प ८५३० मो.

२४ जीव ७ ठामे जाय तेनो भांगो १००००० मो.					
१	२	३	५	६	पच संयोगीनुं पद चोथुं
२	५	१	७	९	विक. १०५३ मो.

२४ जीव २४ ठामे जाय तेनो १९५१४५५१ मो भांगो.					
१	२	३	५	२४	पच सं. नुं पद ३९ मुं
२	१	१	३	१७	विकल्प १९ मो

२५ जीव ७ ठामे जाय तेनो १०००८० मो भांगो.					
१	२	३	४	६	पच संयोगीनुं पद बीजुं
४	८	२	८	३	विकल्प ६३३० मो

२५ जीव ७ ठामे जाय तेनो ६०००० मो भांगो						
२	३	४	५	६	७	छसंयोगीनुं पद ७ मुं
११	५	४	२	२	१	विकल्प ४०८१९ मो

५० जीव ७ ठामे जाय तेनो ५२००००० मो भांगो.						
१	२	३	४	५	७	छ संयोगीनुं पद बीजुं.
९	१	७	४	२	२७	विकल्प ३१७८४ मो

१०० जीव ७ ठामे जाय तेनो १००००० मो भांगो.			
२	४	७	त्रिक संयोगीनुं पद २२ मुं.
२४	४९	३७	विकल्प १९१५ मो.

आ सघला उदाहरणमां पद अने विकल्प आप्या छे ते उपरथी भांगाना प्रस्तारनी रीत प्रमाणे प्रस्तार स्वयं बनावी लेवो.

इति भांगानो नष्ट विधि.

प्रकरण ६ ठुं=उद्दिष्ट.

॥ अथ पदना उद्दिष्ट ॥

आठ ठामना चउकसंयोगीनुं २४६७ आ पद केटलामुं छे एम कोई पुछे तो चउकसंयोगीनुं पहेलुं पद लखी तेना उपर पूर्वोक्त नष्टरीतिये यंत्र करी, नष्टनी रीते पहेला पद उपर अंक भरवा जेमके

३५	२०	१०	४
१	२	३	४

पछी छेल्ला अंक उपर जे चोगडो छे ते पदना बीजा त्रीजा अने चोथा अंकमां भेलवतां '१६७८' आवुं ३५ मुं रूप थयुं केमके ४–१०–२०–नो सरवाळो करतां ३४ थया ने एक वधारानुं, पूछेल पद बगडानी आदिनुं छे माटे आ पछीनुं छे, तेथी ३६ मुं पद लखी तेना उपर नष्टनी रीतिये अंक मुकवा.

१५	१०	६	३
२	३	४	५

पछी छेल्लो त्रणनो अंक पदना छेल्ला बे अंकमां भेलवतां २३७८ आ ४५ मुं रूप थाय। केमके ३५ पूर्वना अने त्रण अने छ भेलवतां ४४ अने एक वधारानो एम ४५ थया. पछी पूछेल रूप २४ नी आदिनुं छे अने ४६ मुं रूप पण २४ नी आदिनुं आवे छे माटे ते पछी थोडां रूप लखवां '२४५६' आ ४६ मुं रूप, '२४५७' ए ४७ मुं, '२४५८' ए ४८ मुं, '२४६७' ए ४९ मुं पूछेल रूप आव्युं ए रीते उद्दिष्ट करी पूछेल रूपनो अंक काढवो।

७ ठामना त्रिक संयोगीनुं '२ ३ ५' आ केटलामुं पद छे?		
२० १० ४	१६७	२ ३ ४ आ १८ मुं पद
१ २ ३	आ १७ मुं पद छे.	२ ३ ५ आ १९ मुं पद

७ ठामना चतुष्क संयोगीनुं '२ ५ ६ ७' आ केटलामुं पद छे?	
१५ १० ६ ३	५ ४ ३ २
१ २ ३ ४	२ ३ ४ ५ आ २१ मुं पद
१ ५ ६ ७ आ २० मुं पद	२ ५ ६ ७ आ ३० मुं पद

८ ठामना चतुष्क संयोगीनुं '१ ४ ६ ७' आ केटलामुं पद छे?	
३५ २० १० ४	१ ४ ५ ६ आ २६ मुं पद
१ २ ३ ४	१ ४ ५ ७ आ २७ मुं पद
१ २ ७ ८ आ १५ मुं पद	१ ४ ५ ८ आ २८ मुं पद
१५ १० ६ ३	१ ४ ६ ७ आ २९ मुं पद
१ ३ ४ ५ आ १६ मुं पद	
१ ३ ७ ८ आ २५ मुं पद	

इति पदोद्दिष्ट ।

॥ विकल्पना उद्दिष्ट ॥

जे रूप पूछयुं होय तेमां प्रथम जे अंक होय तेनी हेठे तेटली वार बमणा करी लखवा, पछी बीजो अंक जे होय तेनी हेठे पण पहेली पंक्तिमां जे छेल्लो अंक होय तेने बमणा बमणा करी तेटली वार लखवा। एम जेटला अंक होय तेनी हेठे जे अंक होय तेटलीवार बमणा बमणा करी लखवा, पछी हेठे लखेल अंकोनी दरेक पंक्तिमां पहेलो अने छेल्लो अंक मुकी बाकीना अंकोनो सरवालो करी, जे आवे ते छेल्लामां छेल्लो जे अंक होय तेमांथी बाद करवो, जे शेष अंक रहे ते अंक पूछेल जीवनी पताकामां जे संयोगीना जेटलामे स्थाने होय ते संख्या पूछेल रूपनी समजवी। जेम सात जीवनो '२१२२' आ केटलामो विकल्प छे? तो '२१२२' आमां प्रथम बगडो छे, माटे तेनी हेठे बे वार बमणा करी एक अने बे मुक्या २ १ २ २ छे, पछी बीजो अंक एकडो छे,

१ ४ ८ ३२
२   १६ ६४

माटे एकजवार बेने बमणा करी चार मुक्या छे, पछी त्रीजो बगडो छे, माटे चारने बे वार बमणा करी आठ ने शोल मुक्या छे, पछी चोथो पण बगडो छे, माटे शोलने बे वार बमणा करी ३२ अने ६४ तेनी हेठे मुक्या छे। पछी पहेली पंक्तिमां पहेलो अने छेल्लो मुकतां वच्चे एकज छे। बीजी पंक्तिमां तो बेज अंक पहेलो अने छेल्लो छे माटे वच्चे लेवानुं कांई नथी। त्रीजी पंक्तिमां वच्चे आठनो अंक छे ते लेवो, अने

चोथी पंक्तिमां वच्चेनो ३२ नो अंक लेवो, हवे १, ८, ३२' ए त्रणेनो सरवालो करतां ४१ थया, ते छेल्ला ६४ ना अंक-मांथी बाद करतां २३ रह्या. ते २३ नो अंक ७ जीवनी पता-कामां चउक संयोगीने ७ में स्थाने छे, माटे '२१२२' ए चउक संयोगीनो ७ मो विकल्प छे. आ रीतथी पूछेल विकल्पनी संख्या काढवी ॥

छ जीवनां '१४१' आ केटलामो विकल्प छे ?				
१	४	१	३२	१४१ आ छ जी-
१	२	३२	१४	वना त्रिक संयो-
	४		१८	गीनां ७ मां
	८			विकल्प.
	१६			

७ जीवनां '४२१' आ केटलामो विकल्प ?				
४	२	१	६४,	४२१ आ ७ जीवना
१	१६	६४	२३	त्रिक संयोगीनो १४
२	३२		४१	मो विकल्प.
४				
८				

७ जीवनो ११२२१ आ केटलामो विकल्प?

१	१	२	२	१	६४
१	२	४	१६	६४	२०
		८	३२		४४

४४ नो अंक पताकामां पंच संयोगीने ७ मे स्थाने छे माटे ७ जीवना पांच संयोगीनो ७ मो विकल्प छे

छ जीवनो २२११ आ केटलामो विकल्प?

२	२	१	१	३२
१	४	१६	३२	५
२	८			२७

२२११-आ छ जीवना चउक संयोगीनो ९ मो विकल्प.

७ जीवनो २१३१ आ केटलामो विकल्प?

२	१	३	१	६४	२१३१ आ सात
१	४	८	६४	२५	जीवना चउक
२		१६		३९	संयोगीनो १३
		३२			मो विकल्प.

८ जीवनो ३१२२ आ केटलामो विकल्प?					
३	१	२	२	१२८	३१२२ आ आठ जीवना
१	८	१६	६४	८३	चउक संयोगीनो १६ मो
२		३२	१२८	५६	विकल्प छे.
४					

॥ इति विकल्पोद्दिष्ट ॥

॥ अथ भांगाना उद्दिष्ट ॥

जे भांगानुं रूप पूछयुं होय तेमां केटलामुं पद अने केटलामो विकल्प छे ते विचारी ध्यानमां राखवुं, ते पद जो पहेली श्रेणीमांज होय तो तेने जेटलामो विकल्प होय तेनी साथे गुणतां जे अंक आवे तेटलामो भांगो समजवो। ते भांगानुं पद जो पहेली श्रेणी पूरी थया पछी बीजी श्रेणीमां होय तो पहेली श्रेणीनां जेटलां पद होय तेने ते संयोगीना जेटला विकल्प होय तेटलाए गुणतां जे आवे ते संख्या ध्यानमां राखवी, ते पछी बीजी श्रेणीनां जेटलां पद होय तेने भांगामां जेटलामो विकल्प होय तेटलाए गुणी जे आवे ते आगली संख्यामां भेलवतां जे आवे तेटलामो भांगो समजवो। कदाचित् बीजी श्रेणीनुं छेल्लुं पद ते न होय अने एक बे ओछां होय तो ते छेवटे आवेली संख्यामांथी बाद करतां जे आवे तेटलामो भांगो कहेवो।

भांगानुं पद जो त्रीजी श्रेणीमां होय तो बे श्रेणीनां पदने समग्र विकल्पे गुणवा अने त्रीजी श्रेणीनां जेटलां पद होय तेने जेटलामो विकल्प होय तेनी साथे गुणी जे आवे तेमां आगली संख्या भेळवतां जे आवे तेटलामो भांगो समजवो । जेम सात जीव सात ठामे जाय तेनो त्रिक संयोगीनो '००२०२०३' आ केटलामो भांगो छे एम कोई पूछे तो आमां त्रीजे पांचमे अने सातमे स्थाने विकल्प मुकेल छे माटे ३५७ आ ३० मुं पद छे. अने २२३ आ पांचमो विकल्प छे, तो त्रीशमा पद सुधी अगिआर श्रेणी छे अने तेनी आगल दश श्रेणी सुधी २८ पद छे माटे २८ ने त्रिक संयोगीना १५ विकल्पनी साथे गुणतां ४२० थया, पछी बे पदनी अगिआरमी श्रेणी छे अने विकल्प पांचमो छे. माटे पांचने बेये गुणतां १० थया ते आगली संख्यामां भेळवतां ४३० थया, माटे पूछेल भांगो त्रिक संयोगीनो ४३० मो छे अने असंयोगी तथा द्विक संयोगीना १२६ भेळवतां ५६३ मो भांगो थाय छे. एवी रीत जे भांगो पूछयो होय ते काढी आपवो.

दश जीव सात ठामे जाय तेना चउक संयोगीनो ००२२३३० आ केटलामो भांगो छे? आमां ३४५६ आ ३१ मुं पद छे। हवे आगल ३० पदनी श्रेणीने १० जीवना चउकसंयोगीना ८४ विकल्पे गुणतां २५२० थया । बीजी श्रेणी बे पदनी तेने २२३३ ए २५ मा विकल्पे गुणतां ५० थया, पण त्रीशपदनी श्रेणी पछी बत्रीशमें पदे श्रेणी छे अने पूछेल भांगामां ३१ मुं पद छे माटे ५० मांथी एक घटाडी ४९ थया ते आगली संख्यामां भेळवतां २५६९ थया माटे तेटलामो भांगो चउकसंयोगीनो थयो. अने आगला त्रण संयोगीना १४५६ भेळवतां ४०२५ मो भांगो छे।

दश जीव सात ठामे जाय तेना छसंयोगीनो '१११२२२०' आ केटलामो भांगो छे ? आमां १२३४५६ आ पद पहेलुं छे अने विकल्प आठमो छे. हवे पहेली श्रेणी बे पदनी छे तेने आठे गुणतां १६ थया पण पहेली श्रेणीनां बे पद छे अने पूछेल भांगामां पहेलुं पद छे; माटे १६ मांथी एक बाद करतां छ संयोगीनो १५ मो भांगो छे अने आगलना पांच संयोगीना ७०४२ मेलवतां मूलथी ७०५७ मो भांगो थाय छे ॥

॥ इति भांगाना उद्दिष्ट ॥

प्रकरण ७ मुं=मेरु.

॥ अथ पदना संयोगी काढवानो मेरु–विधि ॥

संवेध यंत्रथी जेम पदना असंयोगी द्विकसंयोगादि प्रस्तारनी संख्या नीकले छे तेम मेरुयंत्रथी पण संख्या नीकले, ते मेरुयंत्र आ प्रमाणे बनाववो । जेटला ठामनां संयोगी पद जाणवां होय तेटला खानानी पहेली उभी पंक्ति करवी, बीजी पंक्तिमां उपरनुं एक खानुं कमी करवुं, एम एक एक खानुं उपरनुं घटाडतां एक खानानी छेल्ली उभी पंक्ति करवी, पहेली पंक्तिमां एकथी चडता आंक लखी जवा, अने दरेक पंक्तिना पहेला खानामां एकडा भरी जवा, वचला खानामां जे खानो भरवो होय तेनी उपरना खानानो अने उपरनी डाबी बाजुना खानानो अंक भेलो करी प्रकृत खानामां मुकवो, एवी रीते सघळां खानां पुरवां । एकथी सात ठामना पदनो मेरुयंत्र—

१	१						
२	१	३					
३	३	१	७				
४	६	४	१	१५			
५	१०	१०	५	१	३१		
६	१५	२०	१५	६	१	६३	
७	२१	३५	३५	२१	७	१	१२७
असं.	द्विसं.	त्रिसं.	च-सं.	पं-सं.	छ.सं.	सासं.	

आ मेरुयंत्रथी एकथी सात ठाम सुधीना पदनी सर्व संख्या अने असंयोगी द्विकसंयोगी आदिनी संख्या जाणवामां आवशे । दाखला तरीके छ ठामनां पद जाणवां होय तो छगडानी आडी पंक्ति जोवी एटले असं-६, द्विकसं-१५, त्रिकसं-२०, चउकसं-१५, पंचसं-६ अने छसं-१ एकंदर छ ठामनां ६३ पद थयां । एम गमे तेटला ठामनो मेरु बनावी पदनी संख्या जाणवी।

॥ अथ पदना प्रस्तारमां आद्यन्त अंक काढवानी आम्नाय ॥

.जेटला ठामना प्रस्तार होय तेटला खानानी बे आडी पंक्ति करवी, प्रथम पंक्तिमां पूर्वानुपूर्वीए ठाम बमणा आंक

भरवा, अने बीजी पंक्तिमां पछानुपुर्वीए ठाम वमणा आंक भरवा, प्रथम पंक्तिना अंको अन्त्य एकडादि प्रस्तारमां केटला छे ते सूचवे छे, त्यारे बीजी पंक्तिना अंको आद्य एकडा वगडा आदिनी संख्या सूचवे छे।

सात ठामनां पदना प्रस्तारना आद्यन्त अंक शोधक यंत्र-

	एकडा	बगडा	त्रगडा	चोगडा	पांचडा	छगडा	सातडा
अन्त्यांक	१	२	४	८	१६	३२	६४
आद्यंक	६४	३२	१६	८	४	२	१
	एकडा	बगडा	त्रगडा	चोगडा	पांचडा	छगडा	सातडा

आ यंत्रनुं रहस्य ए छे के सात ठामना १२७ पद प्रस्तारमां अन्त्य एकडावाळुं एक रूप, अन्त्य वगडानां २ यावत् अन्त्य सातडानां ६४ रूप छे, तेमज आदि एकडानां ६४, आदि वगडानां ३२ यावत् आदि सातडानुं एक रूप छे। ए रीते गमे तेटला ठामना प्रस्तारना आद्यन्त अंक शोधवाने तेटला तेटला खानानो यंत्र बनावी आद्यन्त अंकनी संख्या शोधवी ॥

॥ अथ आद्यंक तथा अन्त्यांक शोधक मेरु विधि ॥

जेटला ठामना प्रस्तार होय तेटला खानाना बे मेरु आगल कह्या प्रमाणे बनाववा, आद्यंक शोधक मेरुना छेल्ला बधा खानामां एकडा भरवा अने अन्त्य अंक शोधक मेरुना बधा पहेला खानामां एकडा भरवा, पछी आद्यंक मेरुमां पश्चानुपूर्वी-ए अने अन्त्यांक मेरुमां पूर्वानुपूर्वीए ठाम बमणा अंको खाली कोठामां भरवा—

एकथी सात ठाम सुधीनो आद्यंक शोधक मेरुयंत्र—

१	१						
२	१	३					
४	२	१	७				
८	४	२	१	१५			
१६	८	४	२	१	३१		
३२	१६	८	४	२	१	६३	
६४	३२	१६	८	४	२	१	१२७
एकडा	बगडा	त्रगडा	चोगडा	पांचडा	छगडा	सातडा	

जे ठामना प्रस्तारना आद्यंक जोवा होय ते, पंक्तिना अंको तरफ ध्यान आपवुं। दाखला तरीके छ ठामना जोवा होय तो छठ्ठी पंक्तिना आडा खाना ३२-१६-८ वगेरे अंको प्रस्तारमां आदि एकडा वगडा आदि वाला रुपो सूचवे छे।

एकथी सात ठाम सुधीनो अन्त्यांक शोधक मेरुयंत्र.

१	१						
१	२	३					
१	२	४	७				
१	२	४	८	१५			
१	२	४	८	१६	३१		
१	२	४	८	१६	३२	६३	
१	२	४	८	१६	३२	६४	१२७
एकडा	वगडा	त्रगडा	चोगडा	पांचडा	छगडा	सातडा	

जे ठामना प्रस्तारना अन्त्य अंक जोवा होय ते पंक्तिना आडा खानाना अंको जोवा। सात ठामना जोवा होय तो १-२-४-८-१६ यावत् ६४ आ अंको सात ठामना १२७ प्रस्तारमांना अन्त्य एकडा बगडावाला रूपो सुचवे छे।

॥ इति पदना संयोगी काढवानो मेरुविधि ॥

॥ अथ विकल्पना मेरु विधि ॥

जेटला जीवनो मेरु करवो होय तेटली पंक्ति मेरुने आकारे करवी, पछी पहेली पंक्तिमां एक कोठो करवो, बीजी पंक्तिमां बे कोठा, त्रीजीमां त्रण, एम एक एक कोठो दरेक पंक्तिमां वधारवो, पछी पहेला अने छेल्ला कोठामां एकडा मुकवा अने वच्चेना खाली कोठा उपरनी पंक्तिना बबे अंको शृंखला-बंध न्याये भेगा करी क्रमथी भरवा। पछी जे पंक्तिनो सरवालो करीए अने जे संख्या आवे ते जेटलामी पंक्ति होय तेटला जीवना सर्व विकल्प समजवा, ते पंक्तिना पहेला कोठामां जे अंक होय ते असंयोगीना विकल्प समजवा। एम बीजे कोठे जे अंक होय तेटला विकल्प द्विकसंयोगीना थाय, त्रीजे कोठे जे अंक होय तेटला विकल्प त्रिक संयोगीना समजवा। एम जेटलामें कोठे जे अंक होय ते तेटला संयोगीना विकल्प समजवा। एहवी रीते जेटला जीवनो मेरु करवो होय ते करवो।

दश जीवना विकल्पनो मेरु.

१	१										१
२	१	१									२
३	१	२	१								४
४	१	३	३	१							८
५	१	४	६	४	१						१६
६	१	५	१०	१०	५	१					३२
७	१	६	१५	२०	१५	६	१				६४
८	१	७	२१	३५	३५	२१	७	१			१२८
९	१	८	२८	५६	७०	५६	२८	८	१		२५६
१०	१	९	३६	८४	१२६	१२६	८४	३६	९	१	५१२

जे जीवना विकल्पना संयोगी जोवा होय तेटलामी आडी पंक्तिमां जोवुं, छ जीवना जोवा होय तो जुवो छट्ठी पंक्ति; तेमां १-५-१० वगेरे अंको छे ते छ जीवना असंयोगी द्विकसंयोगी आदिना केटला केटला विकल्पो थाय ते बतावे छे।

मेरु लखवानी बीजी रीत.

१									
१	१								
१	२	१							
१	३	३	१						
१	४	६	४	१					
१	५	१०	१०	५	१				
१	६	१५	२०	१५	६	१			
१	७	२१	३५	३५	२१	७	१		
१	८	२८	५६	७०	५६	२८	८	१	
१	९	३६	८४	१२६	१२६	८४	३६	९	१

॥ अथ विकल्पनो आद्यन्त अंक शोधवानो यंत्र ॥

उभी वे पंक्ति करी तेमां जेटला जीवना विकल्प होय तेटला खाना करवा, पहेली पंक्तियां अनुक्रमे एकडा बगडा लखवा, वीजी पंक्तिमां छेल्ला वे खानामां एकडा मुकवा, अने पछी पछानुपूर्वीअे एकथी ठाम वमणा अंको लखवा जेमके सात जीवना आद्यन्त अंक शोधक यंत्र—

आद्यन्त	एकडा	वगडा	त्रगडा	चोगडा	पांचडा	छगडा	सातडा	
विकल्प	३२	१६	८	४	२	१	१	६४

विकल्पना प्रस्तारमां पदनी पेठे आद्यन्त अंकनी संख्या जुदी जुदी थती नथी किन्तु आद्यंक जेटलाज अंत्य अंकना विकल्प थाय छे. जेम सात जीवना विकल्पमां आदि एकडावाला ३२ रूप छे तेम अन्त्य एकडावाला पण ३२ छे।

इति विकल्पना आद्यन्त अंक शोधक यंत्र विधि.

॥ अथ विकल्पनो आद्यन्त अंक शोधक मेरुविधि ॥

पूर्वनी माफक इष्ट विकल्प जेटला खानावालो मेरुयंत्र बनावी तेनी दरेक पंक्तिना छेल्ला वे खानामां एकडा भरवा. पछी पछानुपूर्वीए ठाम वमणा अंकोथी खाली कोठा भरवा। जेमके—

आद्यंत	ए.	ब.	त्र.	चो.	पां.	छ.	सा.
१	१						
२	१	१					
३	२	१	१				
४	४	२	१	१			
५	८	४	२	१	१		
६	१६	८	४	२	१	१	
७	३२	१६	८	४	२	१	१

॥ इति आद्यन्त अंकशोधक मेरु ॥

॥ अथ भांगानो मेरुविधि ॥

पूर्ववत् मेरुयंत्र बनाववो, जेटला ठाम होय तेटला उभी पंक्तिमां खाना करवा, अने जेटला जीव होय तेटला छेल्ली पंक्तिमां आडा खाना करवा, पहेली पंक्तिना उभा खानामां अनुक्रमे एकथी चडता अंको भरवा, दरेक पंक्तिना छेल्ला खानामां तेनी डाबी

वाजुना सर्व खानानो सरवालो करी एक उमेरतां जे अंक आवे ते मुकवो । वचला खाली खानामां तेना डावा खानानो अने तेनी उपरना खानानो अंक मेलवी लखवो । आ रीते सर्व खाना भरवा जेमके—

सात जीवना सात ठामनो मेरु.

एक स्थान	१						
बे स्थान	२	३					
त्रण स्थान	३	६	१०				
चार स्थान	४	१०	२०	३५			
पांच स्थान	५	१५	३५	७०	१२६		
छ स्थान	६	२१	५६	१२६	२५२	४६२	
सात स्थान	७	२८	८४	२१०	४६२	९२४	१७१६
	प.	बे-	त्र.	चा.	पां.	छ.	सातजीव

जेटला जीवना जेटला स्थानकना भांगा जोवा होय ते तेटला जीवना तेटला ठामनी पंक्तिमां जोवुं, जेमके छ जीव छ ठामे जाय तो छ स्थानकनी पंक्तिमां छ जीवनी स्हामे ४६२ नो अंक छे माटे ४६२ भांगा थाय। छ जीव सात ठामे जाय तो ९२४ भांगा, सात जीव सात ठामे जाय तो १७१६ भांगा थाय। ते मेरु यंत्रमां जोई लेवुं।

अथ भांगाना आद्यन्त अंक शोधक मेरु यंत्र।

पूर्ववत् मेरु बनावी आद्य अंक शोधक मेरुना बधा छेल्ला खानामां अने अंत्य अंक शोधक मेरुना बधा पहेला खानामां एकडा मुकवा। आद्य अंक शोधक मेरुना छेल्लेथी बीजा खानामां अने अन्त्य अंक शोधक मेरुना पहेलेथी बीजा खानामां अनुक्रमे एकथी चडता आंक मुकवा। आद्य अंक शोधकना पहेला खानामां अने अंत्य अंक शोधक मेरुना छेल्ला खानामां तेनी जोडेना खानाथी डबल अंक मुकवा। बाकीना खाली खानामां तेनी उपरनी पंक्तिनो एक जमणो खानो एक उपरनो अने डावी बाजुना बधा खानाना अंकनो सरवालो करी ने ते खानामां मुकवा। जेमके—

भांगानो आद्य अंक शोधक मेरु.

१	१						
२	१	३					
६	३	१	१०				
२०	१०	४	१	३५			
७०	३५	१५	५	१	१२६		
२५२	१२६	५६	२१	६	१	४६२	
९२४	४६२	२१०	८४	२८	७	१	१७१६
एका-दि	बेआ.	त्र.आ	चा. आ.	पं.आ	छ.आ	सा. आ.	

भांगानो अन्त्य अंक शोधक मेरु.

१	१						
१	२	३					
१	३	६	१०				
१	४	१०	२०	३५			
१	५	१५	३५	७०	१२६		
१	६	२१	५६	१२६	२५२	४६२	
१	७	२८	८४	२१०	४६२	९२४	१७१६
प.अं.	बे.अं.	त्र.अ.	चा. अं.	पां. अं.	छ.अं.	सा. अं.	

प्रकरण ८ मुं--पताका.

अथ पताकाकरणविधि ।

जेटला जीवनी पताका करवी होय तो प्रथम आडी ओलीये बमणा बमणा आंक मांडवा । जेमके सात जीवनी पताका करवी छे तो प्रथम अंक आ रीते मांडवा-१-२-४-८-१६-३२-६४- पछी तेनी हेठे आडी ओलीये १ हेठे कांई पण आंक मांडवो नहीं, बगडानी हेठे एकडामां बेनो अंक मेलवतां ३ थाय ते मुकवो । तेनी हेठे एकडामां ४ मेलवतां ५ थाय ते मुकवो। तेनी हेठे एकडामां ८ मेलवतां ९ थाय ते मुकवो । तेनी हेठे एकडामां १६ मेलवतां १७ थाय ते मुकवो । तेनी हेठे एकडामां ३२ मेलवतां ३३ थाय ते मुकवो । हवे जोइये छे ६४, ने एकडामां ६४ मेलवतां ६५ थाय ते आगला ३३ ना आंकनी हेठे मुकवानी जरुर नथी । ए रीते द्विक संयोगीना ६ विकल्प थाय, पछी त्रीजी पंक्ति लेवी तेमां प्रथम ४ नो अंक छे ते ४ मां एकडो मेलवतां ५ थाय, ते ५ नो अंक बीजी पंक्तिमां आवी गयो छे माटे एकडावाळी पंक्ति छोडी देवी । पछी बीजी पंक्ति लेवी । तेना २ नो अंक चारनी साथे मेळवतां ६ थाय ते ४ नी हेठे मुकवो. २ हेठे त्रण छे ते ४ नी साथे मेलवतां ७ थाय ते ६ नी हेठे मुकवो । पछी ४ नी साथे ५ मेलवतां ९ थाय ते आंक बीजी पंक्तिमां आवी गयो छे, माटे त्रीजी पंक्ति छोडी दई चोथी पंक्तिमां ८ नो अंक छे, ते ८ मां बे मेळवतां १० थाय ते पूर्वोक्त ७ ना हेठे मुकवो । ८ मां ३ मेळवतां ११ थाय, ते १० नी हेठे मुकवो । ८ मां ५ मेलवतां १३

थाय ते ११ नी हेठे मुकवो, ८ मां ९ भेलवतां १७ थाय ते अंक बीजी पंक्तिमां आवी गयो छे माटे चोथी पंक्ति लेवी तेना १६ मां २ भेलवतां १८ थाय, ते १३ नी हेठे मुकवो। १६ मां ३ भेलवतां १९ थाय, ते १८ नी हेठे मुकवो, १६ मां ५ भेलवतां २१ थाय, ते १९ नी हेठे मुकवो। १६ मां ९ भेलवतां २५ थाय, ते २१ नी हेठे मुकवो। १६ मां १७ भेलवतां ३३ थाय, ते अंक बीजी पंक्तिमां आवी गयो छे, माटे पांचमी पंक्ति छोडी देवी, पछी छठी पंक्तिमां ३२ नो अंक छे तेमां एक भेलवीये तो ३३ थाय ते बीजी पंक्तिमां आवी गयो छे, माटे प्रथम पंक्ति छोडी दई बीजी पंक्तिना बे साथे भेलवतां ३४ थाय, ते २५ नी हेठे मुकवो। ३२ मां ३ भेलवतां ३५ थाय, ते ३४ नी हेठे मुकवो ३२ मां ५ भेलवतां ३७ थाय, ते ३५ हेठे मुकवो। ३२ मां नव भेलवतां ४१ थाय, ते ३७ नी हेठे मुकवो। ३२ मां १७ भेलवतां ४९ थाय, ते ४१ नी हेठे मुकवो। ३२ मां ३३ भेलवतां ६५ थाय, ने जोइये छे ६४ माटे ६५ मुकवानी जरुर नथी। एँ त्रिक संयोगीना १५ विकल्प थया। आ रीते चउक संयोगी पंच संयोगी छसंयोगी सात संयोगी प्रमुखनी पताका एक एक अंकमां एक एक अंक भेलवतां थाय छे ते पोतानी बुद्धिये समजी लेवी।

१ जीवनी पताका.

१
१

२ जीवनी पताका.

१	२
१	१

त्रण जीवनी पताका.

१	२	४
१	३	१
	२	

चार जीवनी पताका.

१	२	४	८
१	३ ५	६ ७	१
	३	३	

५ जीवनी पताका.

१	२	४	८	१६
१	३ ५ ९	६ ७ १० ११ १३	१२ १४ १५	१
	४	६	४	

छ जीवनी पताका.

१	२	४	८	१६	३२
	३	६	१२	२४	
	५	७	१४	२८	
	९	१०	१५	३०	
	१७	११	२०	३१	
		१३	२२		
		१८	२३		
		१९	२६		
		२१	२७		
		२५	२९		
१	५	१०	१०	५	१

सात जीवनी पताका.

सात सं.	६४	१																			
छ संया.	३२	४८	५६	६०	६२	६३	६														
पंच सं	१६	२४	२८	३०	३१	४०	४४	४६	४७	५२	५४	५५	५८	५९	६१	१५					
चउ सं.	८	१२	१४	[illegible]	२०	२२	२३	२६	२७	२९	३६	३८	३९	४२	४३	४५	५०	५१	५३	५७	२०
त्रिक सं.	४	६	७	१०	११	१३	१८	१९	२१	२५	३४	३५	३७	४१	४९	१५					
द्विक सं.	२	३	५	९	१७	३३	६														
असंयो.	१	१																			

आठ जीवनी पताका.

१	२	४	८	१६	३२	६४	१२८
१	३	६	१२	२४	४८	९६	१
	५	७	१४	२८	५६	११२	
	९	१०	१५	३०	६०	१२०	
	१७	११	२०	३१	६२	१२४	
	३३	१३	२२	४०	६३	१२६	
	६५	१८	२३	४४	८०	१२७	
	७	१९	२६	४६	८८	७	
		२१	२७	४७	९२		
		२५	२९	५२	९४		
		३४	३६	५४	९५		
		३५	३८	५५	१०४		
		३७	३९	५८	१०८		
		४१	४२	५९	११०		
		४९	४३	६१	१११		
		६६	४५	७३	११६		
		६७	५०	७६	११८		
		६९	५१	७८	११९		

૧૩૯

૭૩	૫૩	૭૯	૧૨૨
૮૧	૫૭	૮૪	૧૨૩
૯૭	૬૮	૮૬	૧૨૫
૨૧	૭૦	૮૭	૨૧
	૭૧	૯૦	
	૭૪	૯૧	
	૭૫	૯૩	
	૭૭	૧૦૦	
	૮૨	૧૦૨	
	૮૩	૧૦૩	
	૮૫	૧૦૬	
	૮૯	૧૦૭	
	૯૮	૧૦૯	
	૯૯	૧૧૪	
	૧૦૧	૧૧૫	
	૧૦૫	૧૧૭	
	૧૧૩	૧૨૧	
	૩૫	૨૫	

पताकानुं रहस्य.

विकल्पना उद्दिष्टनुं अनुसंधान पताकानी साथे छे. उद्दिष्टमां छेकेला अंकोनो सरवाळो विकल्पनी सर्व संख्यामांथी बाद करतां जे अंक रहे ते पताकामां जोवाय छे. ते अंक पताकामां जे स्थाने होय ते संयोगीनो तेटलामो विकल्प उद्दिष्टना फल तरीके कही शकाय. विकल्पना संयोगीनी संख्या तथा सर्व संख्या पण पताकाथी जणाय छे. आ बे प्रयोजन पताकानां छे.

प्रकरण ९ मुं--मर्कटी.

अथ गंगीया सारणि (मर्कटी) करणविधि ।

जेटला जीव अने जेटला ठामनी सारणी करवी होय ते प्रमाणे यंत्र बनाववो पण तेमां जेटला जीव होय तेटला आडा कोठा करवा अने जेटला ठाम होय तेमां एक वधारी उभा कोठा करवा, आडी पहेली पंक्ति अने उभी पहेली पंक्तिना सर्व कोठामां एकडा मुकवा, खाली कोठामां पहेलो जे कोठो खाली छे तेना उपरनो अंक अने तेनी डाबी बाजुनो अंक ए बन्ने भेगा करी ते खाली खानामां लखवो । तेनी हेठेना खाली कोठामां पण उपरनो अंक अने तेनी डाबी बाजुनो अंक भेगा करी लखवा, एम जेटला खाली कोठा होय ते खाली कोठा उपरनो अंक अने तेनी डाबी बाजुनो अंक ए बन्ने भेगा करी खाली कोठा सर्व भरवा । जेम ७ जीव ७ ठामे जाय तेनी गंगीया सारणी करवी होय तो आडा कोठा सात करवा अने उभा कोठा आठ करवा ते आवी रीते—

१	१	१	१	१	१	१
१	२	३	४	५	६	७
१	३	६	१०	१५	२१	२८
१	४	१०	२०	३५	५६	८४
१	५	१५	३५	७०	१२६	२१०
१	६	२१	५६	१२६	२५२	४६२
१	७	२८	८४	२१०	४६२	९२४
१	८	३६	१२०	३३०	७९२	१७१६

सारणी अथवा मर्कटीनुं तात्पर्य ए छे के सात जीवना भांगानी संख्या काढवी होय तो बीजी पंक्तिमां सातनो अंक छेल्ला कोठामां छे माटे ते छेल्ली पंक्तिमां ७ नो जे अंक छे, ते ७ जीव एक ठामे जाय तेना भांगानी संख्या छे। पछी तेनी हेठे अठयावीसनी संख्या छे, ते सात जीव बे ठामे जाय तेना भांगानी संख्या छे। एम ७ जीव ७ ठामे जाय तेना भांगानी संख्या १७१६ छे। एम छ जीवना पण समजवा। जेम छ जीव

एक ठामे जाय तेना ६ भांगा, बे ठामे जाय तेना २१, त्रण ठामे जाय तेना ५६, चार ठामे जाय तेना १२६, पांच ठामे जाय तेना २५२, छ ठामे जाय तेना ४६२ अने ७ ठामे जाय तेना ७९२ भांगा थाय । एम जे भांगानी संख्या काढवी होय ते सारणीथी समजवी । वली आ यंत्रमांथी असंयोगादिक पदनी संख्या पण नीकले छे। जेम ७ ठामनां असंयोगादिक पद काढवां होय तो प्रथम ७ नो अंक छे ते ७ ठामना असंयोगी पदनी संख्या छे, सातनी डावी बाजुनी हेठेनो जे २१ नो अंक छे ते ७ ठामना द्विक संयोगीनो समजवो । २१ नी डावी बाजुना कोठानी हेठे ३५ नो अंक छे ते त्रिक संयोगीनां पद समजवां, ३५ नी डावी बाजुना कोठानी हेठे बीजो ३५ नो अंक छे ते चउकसंयोगीनां पद समजवां, ३५ नी डावी बाजुना कोठानी हेठे २१ नो अंक छे ते पंच संयोगीनां पद समजवां । २१ नी डावी बाजुना कोठानी हेठे सातनो अंक छे ते छ संयोगीनां पद समजवां । ७ नी डावी बाजुना कोठानी हेठे एकनो अंक छे ते सात संयोगीनां पद समजवां। एम जेटला ठामनां असंयोगादिक पद काढवां होय ते आवी रीते काढवां ।

वली आमांथी जीवना असंयोगादिक विकल्प काढवा होय तो पण नीकले छे । जेम छ जीवना असंयोगादिक विकल्प काढवा छे तो बीजी पंक्तिमां जे छनो अंक छे तेना उपर एकनो अंक छे ते छ जीवना असंयोगीनो विकल्प छे। एकडानी डावी बाजुना कोठानी हेठे पांचनो अंक छे ते द्विकसंयोगीना विकल्प छे. पांचनी डावी बाजुना कोठानी हेठे दशनो अंक छे, ते त्रिक संयोगीना विकल्प समजवा । दशनी डावी बाजुना कोठानी हेठे दशनो अंक छे ते चउक संयोगीना विकल्प समजवा । दशनी

डाबी बाजुना कोठानी हेठे पांच छे ते पांच संयोगीना विकल्प समजवा । पांचनी डाबी बाजुना कोठानी हेठे एक छे ते छ जीवना छ संयोगीना विकल्प छे । ए सर्व थईने ३२ थया । ए रीते भांगा असंयोगादिक पद अने असंयोगादिक विकल्प काढवा।

१० जीव १० ठामे जाय तेनी सारणि—मर्कटी.

१	१	१	१	१	१	१	१	१	१
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०
१	३	६	१०	१५	२१	२८	३६	४५	५५
१	४	१०	२०	३५	५६	८४	१२०	१६५	२२०
१	५	१५	३५	७०	१२६	२१०	३३०	४९५	७१५
१	६	२१	५६	१२६	२५२	४६२	७९२	१२८७	२००२
१	७	२८	८४	२१०	४६२	९२४	१७१६	३००३	५००५
१	८	३६	१२०	३३०	७९२	१७१६	३४३२	६४३५	११४४०
१	९	४५	१६५	४९५	१२८७	३००३	६४३५	१२८७०	२४३१०
१	१०	५५	२२०	७१५	२००२	५००५	११४४०	२४३१०	४८६२०
१	११	६६	२८६	१००१	३००३	८००८	१९४४८	४३७५८	९२३७८

१५ जीव १० ठामे जाय तेनी सारणि-मर्कटी.

१	१	१	१	१	१	१	१	१	१	१	१	१	१	१
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५
१	३	६	१०	१५	२१	२८	३६	४५	५५	६६	७८	९१	१०५	१२०
१	४	१०	२०	३५	५६	८४	१२०	१६५	२२०	२८६	३६४	४५५	५६०	६८०
१	५	१५	३५	७०	१२६	२१०	३३०	४९५	७१५	१००१	१३६५	१८२०	२३८०	३०६०
१	६	२१	५६	१२६	२५२	४६२	७९२	१२८७	२००२	३००३	४३६८	६१८८	८५६८	११६२८
१	७	२८	८४	२१०	४६२	९२४	१७१६	३००३	५००५	८००८	१२३७६	१८५६४	२७१३२	३८७६०
१	८	३६	१२०	३३०	७९२	१७१६	३४३२	६४३५	११४४०	१९४४८	३१८२४	५०३८८	७७५२०	११६२८०
१	९	४५	१६५	४९५	१२८७	३००३	६४३५	१२८७०	२४३१०	४३७५८	७५५८२	१२५९७०	२०३४९०	३१९७७०
१	१०	५५	२२०	७१५	२००२	५००५	११४४०	२४३१०	४८६२०	९२३७८	१६७९६०	२९३९३०	४९७४२०	८१७१९०
१	११	६६	२८६	१००१	३००३	८००८	१९४४८	४३७५८	९२३७८	१८४७५६	३५२७१६	६४६६४६	११४४०६६	१९६१२५६

२० जीव ७ ठामे जाय तेनी सारणी—मर्कटी यंत्र—

१	१	१	१	१	१	१	१	१	१	१	१	१	१	१
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५
१	३	६	१०	१५	२१	२८	३६	४५	५५	६६	७८	९१	१०५	१२०
१	४	१०	२०	३५	५६	८४	१२०	१६५	२२०	२८६	३६४	४५५	५६०	६८०
१	५	१५	३५	७०	१२६	२१०	३३०	४९५	७१५	१००१	१३६५	१८२०	२३८०	३०६०
१	६	२१	५६	१२६	२५२	४६२	७९२	१२८७	२००२	३००३	४३६८	६१८८	८५६८	११६२८
१	७	२८	८४	२१०	४६२	९२४	१७१६	३००३	५००५	८००८	१२३७६	१८५६४	२७१३२	३८७६०
१	८	३६	१२०	३३०	७९२	१७१६	३४३२	६४३५	११४४०	१९४४८	३१८२४	५०३८८	७७५२०	११६२८०

१	१	१	१	१
१६	१७	१८	१९	२०
१३६	१५३	१७१	१९०	२१०
८१६	९६९	११४०	१३३०	१५४०
३८७६	४८४५	५९८५	७३१५	८८५५
१५५०४	२०३४९	२६३३४	३३६४९	४२५०४
५४२६४	७४६१३	१००९४७	१३४५९६	१७७१००
१७०५४४	२४५१५७	३४६१०४	४८०५००	६५७८००

ग्रंथ २ जो.

। श्रावकव्रतभंगदीपिका ।

नमन करी महावीरने प्रणमी सद्गुरुपाय ।
श्रावकव्रतभंगदीपिका रचवाने चित्त च्हाय ॥१॥
विकल्प पदने सूचिका सिद्धभांगा प्रस्तार ।
नष्ट अने उद्दिष्ट ए षट् प्रकरण छे सार ॥२॥

प्रकरण १ लुं. विकल्प

भंगीओना संयोगने विकल्प कहेवाय छे । भंगीओ पांच छे, तेमां षट् (छ) भंगी अने नवभंगी, ए बे मूल भंगी छे, अने एकवीशभंगी ओगणपच्चासभंगी तथा १४७ भंगी ए त्रण उत्तर भंगी कहेवाय छे ।

षट्भंगीनुं स्वरुप.

श्रावक--गृहस्थाश्रमी अनुमोदननो त्याग न करी शके तेथी वधारेमां वधारे ते बे करण अने त्रण योगे व्रत धारी शके, पण कोई व्रत वली बे करण अने बेयोगे, कोई एक करण ने त्रण योगे, कोई एक करणने बे योगे, अने कोई एक करण ने एक योगे आदरे । एटले के-- दुविहं तिविहेणं १, दुविहं दुविहेणं २, दुविहं एगविहेणं ३, एगविहं तिविहेणं ४, एगविहं दुविहेणं ५, एगविहं एगविहेणं ६, ए छ भांगे व्रत आदरे । आ छ भांगा एज षट्भंगी । श्रावक संथारो करे त्यारे अनुमो-

दननो पण त्याग करे, माटे अनुमोदनना त्रण भांगा--तिविहं तिविहेणं १, तिविहं दुविहेणं २, तिविहं एगविहेणं ३ ए त्रण उक्त षट्भंगीमां उमेरवाथी नवभंगी थाय ।

षट्भंगीना उत्तरभांगा करवाथी एकवीश भंगी थाय छे ते नीचे प्रमाणे—

षट्भंगीनो पहेलो भांगो–दुविहं तिविहेणं न करेमि न कारवेमि मणसा वयसा कायसा, एमां विकल्प उठता नथी माटे एनो उत्तरभांगो एकज रहे । बीजो भांगो–दुविहं दुविहेणं, एना उत्तर भांगा त्रण थाय ते न करेमि न कारवेमि मणसा वयसा १, न करेमि न कारवेमि मणसा कायसा २, न करेमि न कारवेमि वयसा कायसा ३ । त्रीजो भांगो–दुविहं एगविहेणं, एना उत्तरभांगा त्रण–न करेमि न कारवेमि मणसा १, न करेमि न कारवेमि वयसा २, न करेमि न कारवेमि कायसा ३ । चोथो भांगो–एगविहं तिविहेणं, एना उत्तरभांगा बे–न करेमि मणसा वयसा कायसा १, न कारवेमि मणसा वयसा कायसा २। पांचमो भांगो एगविहं दुविहेणं, एना उत्तरभांगा ६ नकरेमि मणसा वयसा १, नकरेमि मणसा कायसा २, न करेमि वयसा कायसा ३, न कारवेमि मणसा वयसा ४, न कारवेमि मणसा कायसा ५, न कारवेमि वयसा कायसा ६ । छट्ठो भांगो–एगविहं एगविहेणं, एना उत्तरभांगा ६ न करेमि मणसा १, न करेमि वयसा २, न करेमि कायसा ३, न कारवेमि मणसा ४, न कारवेमि वयसा ५ न कारवेमि कायसा ६ । एवी रीते षट्भंगीना उत्तरभांगा २१ थाय, एज एकवीशभंगी कहेवाय छे ।

षट्भंगी अने एकवीश भंगीनो यंत्र.

षट्भंगी.	करण	योग	उत्तरभांगा. २१
दु. ति. १	२	३	१
दु. दु. २	२	२	३
दु. ए. ३	२	१	३
ए. ति. ४	१	३	२
ए. दु. ५	१	२	६
ए. ए. ६	१	१	६

आ पांचे भंगीनो विकल्पना प्रस्तारमां उपयोग थाय छे अने ते विकल्पोना असंयोग द्विकसंयोगादिकनी संख्या जाणवा माटे देवकुलिकामां पण तेनो उपयोग थाय छे। एक एक भंगीनी एक एक देव कुलिका थवाथी उक्त पांचभंगीनी पांच देवकुलिका थाय छे। अर्थात् देवकुलिका, सिद्धभांगा अने विकल्पना प्रस्तारमां प्रकृत भंगीओनो उपयोग होवाथी तेनुं स्वरूप बराबर मगजमां ठसावबुं जोइये ।

नवभंगीना उत्तरभांगा करवाथी ४९ भंगी थाय छे ते आ प्रमाणे—नव भंगीनो पहेलो भांगो—तिविहं तिविहेणं, तेनो उत्तर

भांगो पण एकज—न करेमि न कारवेमि करंतं नाणुजाणामि मणसा वयसा कायसा। बीजो भांगो तिविहं दुविहेणं तेना उत्तर भांगा त्रण—न करेमि न कारवेमि करंतं नाणुजाणामि मणसा वयसा १, न करेमि न कारवेमि करंतं नाणुजाणामि मणसा कायसा २, न करेमि न कारवेमि करंतं नाणुजाणामि वयसा कायसा ३। त्रीजो भांगो--तिविहं एगविहेणं तेना उत्तर भांगा ३--न करेमि न कारवेमि करंतं नाणुजाणामि मणसा १, न करेमि न कारवेमि करंतं नाणुजाणामि वयसा २। नकरेमि नकारवेमि करंतं नाणुजाणामि कायसा ३। चोथो भांगो—दुविहं तिविहेणं तेना उत्तर भांगा ३—न करेमि न कारवेमि मणसा वयसा कायसा १, न करेमि करंतं नाणुजाणामि मणसा वयसा कायसा २, न कारवेमि करंतं नाणुजाणामि मणसा वयसा कायसा ३। पांचमो भांगो—दुविहं दुविहेणं तेना उत्तर भांगा ९—न करेमि न कारवेमि मणसा वयसा १, न करेमि न कारवेमि मणसा कायसा २, न करेमि न कारवेमि वयसा कायसा ३, न करेमि करंतं नाणुजाणामि मणसा वयसा ४, न करेमि करंतं नाणुजाणामि मणसा कायसा ५, न करेमि करंतं नाणुजाणामि वयसा कायसा ६, न कारवेमि करंतं नाणुजाणामि मणसा वयसा ७, न कारवेमि करंतं नाणुजाणामि मणसा कायसा ८, न कारवेमि करंतं नाणुजाणामि वयसा कायसा ९। छठो भांगो—दुविहं एगविहेणं तेना उत्तर भांगा ९--न करेमि न कारवेमि मणसा १, न करेमि न कारवेमि वयसा २, न करेमि न कारवेमि कायसा ३, न करेमि करंतं नाणुजाणामि मणसा ४, न करेमि करंतं नाणुजाणामि वयसा ५, न करेमि करंतं नाणुजाणामि कायसा ६, न कारवेमि करंतं नाणुजाणामि मणसा ७, न कारवेमि करंतं नाणुजाणामि वयसा ८, न कारवेमि करंतं नाणुजाणामि कायसा ९। सातमो भांगो--एगविहं तिविहेणं तेना उत्तर भांगा ३--न करेमि मणसा

वयसा कायसा १, न कारवेमि मणसा वयसा कायसा २। करंतं नाणुजाणामि मणसा वयसा कायसा ३। आठमो भांगो--एगविहं दुविहेणं तेना उत्तर भांगा ९--न करेमि मणसा वयसा १, न करेमि मणसा कायसा २, न करेमि वयसा कायसा ३, न कारवेमि मणसा वयसा ४, न कारवेमि मणसा कायसा ५, न कारवेमि वयसा कायसा ६, करंतं नाणुजाणामि मणसा वयसा ७, करंतं नाणुजाणामि मणसा कायसा ८, करंतं नाणुजाणामि वयसा कायसा ९। नवमो भांगो--एगविहं एगविहेणं तेना उतर भांगा ९--न करेमि मणसा १, न करेमि वयसा २, न करेमि कायसा ३, न कारवेमि मणसा ४, न कारवेमि वयसा ५. न कारवेमि कायसा ६, करंतं नाणुजाणामि मणसा ७, करंतं नाणुजाणामि वयसा ८, करंतं नाणुजाणामि कायसा ९॥

ए नवभंगीना ४९ भांगा थया, तेने भूत भविष्य अने वर्तमान ए त्रण काले गुणवाथी १४७ थाय; एज १४७ भंगी छे।

नवभंगी तथा ४९ भंगीनो यंत्र.

नवभंगी	करण	योग	उत्तरभांगा ४९
ति. ति. १	३	३	१
ति. दु. २	३	२	३
ति. ए. ३	३	१	३
दु. ति. ४	२	३	३
दु. दु. ५	२	२	९
दु. ए. ६	२	१	९
ए. ति. ७	१	३	३
ए. दु. ८	१	२	९
ए. ए. ९	१	१	९
			४९

१४७ भंगीनो यंत्र.

भू. का.	व. का.	भ. का.
४९	४९	४९

षट्भंगी आदिने असंयोगी द्विकसंयोगादिरूपे विस्तारवाथी जे विकल्प थाय छे ते आ प्रमाणे–

षट्भंगीना असंयोगी छ विकल्प थाय, तेने छए गुणवाथी द्विकसंयोगीना '३६' विकल्प थाय, तेने छए गुणवाथी त्रिकसंयोगीना '२१६' विकल्प थाय। एम उत्तरोत्तर छए छए गुणतां उत्तरोत्तर संयोगना विकल्प थाय। नवभंगीना विकल्प काढवा होय तो उत्तरोत्तर नवे गुणवा। एम ज एकवीश आदि भंगीमां पण जाणवुं। व्रत बार छे माटे बार संयोगी सुधी आवी रीते उत्तरोत्तर विकल्प काढवा। उदाहरण तरीके षट्भंगीना विकल्पोनो प्रस्तार अहिं लखवामां आवे छे—

असं. ६	द्विक सं. ३६	२४	४३
		२५	४४
१	११	२६	४५
२	१२	३१	४६
३	१३	३२	५१
४	१४	३३	५२
५	१५	३४	५३
६	१६	३५	५४
——	२१	३६	५५
एवं ६	२२	४१	५६
——	२३	४२	६१

६२
६३
६४
६५
६६

कुल ३६

त्रिक सं. २१६
विकल्प.

१११
११२
११३
११४
११५
११६
१२१
१२२
१२३
१२४
१२५
१२६
१३१
१३२
१३३
१३४
१३५
१३६
१४१
१४२
१४३
१४४
१४५
१४६
१५१
१५२
१५३
१५४
१५५
१५६
१६१
१६२
१६३
१६४
१६५
१६६
२११
२१२
२१३
२१४
२१५
२१६
२२१
२२२
२२३
२२४
२२५
२२६
२३१
२३२
२३३
२३४
२३५
२३६
२४१
२४२
२४३
२४४
२४५
२४६
२५१
२५२
२५३
२५४
२५५
२५६
२६१
२६२
२६३
२६४
२६५
२६६
३११
३१२
३१३
३१४
३१५
३१६
३२१
३२२
३२३
३२४
३२५
३२६
३३१
३३२
३३३
३३४
३३५
३३६
३४१
३४२
३४३
३४४
३४५
३४६
३५१
३५२
३५३
३५४
३५५
३५६
३६१
३६२
३६३
३६४
३६५
३६६
४११
४१२
४१३
४१४
४१५
४१६
४२१

४२२	५१४	५६५	६६१
४२३	५१५	५६६	६६२
४२४	५१६	६११	६६३
४२५	५२१	६१२	६६४
४२६	५२२	६१३	६६५
४३१	५२३	६१४	६६६
४३२	५२४	६१५	
४३३	५२५	६१६	
४३४	५२६	६२१	
४३५		६२२	
४३६	५३१	६२३	
४४१	५३२	६२४	
४४२	५३३	६२५	
४४३	५३४	६२६	
४४४	५३५	६३१	
४४५	५३६	६३२	
४४६	५४१	६३३	
४५१	५४२	६३४	
४५२	५४३	६३५	
४५३	५४४	६३६	
४५४	५४५	६४१	
४५५	५४६	६४२	
४५६	५५१	६४३	
४६१	५५२	६४४	
४६२	५५३	६४५	
४६३	५५४	६४६	
४६४	५५५	६५१	
४६५	५५६	६५२	
४६६	५६१	६५३	
५११	५६२	६५४	
५१२	५६३	६५५	
५१३	५६४	६५६	

कुल २१६

चोक संयोगीना १२९६ वि०

११११	
१११६	६
११६६	३६
१२६६	३६
१३६६	३६
१४६६	३६
१५६६	३६
१६६६	३६
२६६६	२१६
३६६६	२१६
४६६६	२१६
५६६६	२१६
६६६६	२१६

कुल १२९६

पंच संयोगीना ७७७६

११११११	
११११६	६
१११६६	३६
११६६६	२१६
१६६६६	१२९६
२६६६६	१२९६
३६६६६	१२९६
४६६६६	१२९६
५६६६६	१२९६
६६६६६	१२९६

कुल ७७७६

छ संयोगीना ४६६५६

११११११	
१११११६	६
११११६६	३६
१११६६६	२१६
११६६६६	१२९६
१६६६६६	७७७६
२६६६६६	७७७६
३६६६६६	७७७६
४६६६६६	७७७६
५६६६६६	७७७६
६६६६६६	७७७६

कुल ४६६५६

सात संयोगीना २७९९३६

११११११११	
११११११६	६
१११११६६	३६
११११६६६	२१६
१११६६६६	१२९६
११६६६६६	७७७६
१६६६६६६	४६६५६
२६६६६६६	४६६५६
३६६६६६६	४६६५६
४६६६६६६	४६६५६
५६६६६६६	४६६५६
६६६६६६६	४६६५६

कुल २७९९३६

आठ संयोगीना १६७९६१६

११११११११	
११११११६	६
१११११६६	३६
११११६६६	२१६

११११६६६६६—१२९६
१११६६६६६६—७७७६
११६६६६६६६—४६६५६
१६६६६६६६६—२७९९३६
२६६६६६६६६—२७९९३६
३६६६६६६६६—२७९९३६
४६६६६६६६६—२७९९३६
५६६६६६६६६—२७९९३६
६६६६६६६६६—२७९९३६

एवं कुल १६७९६१६

एवी रीते नव संयोगीया व्रतथी जाव बारसंयोगीसुधीनो प्रस्तार करवो।

इति षट् भंगीना प्रस्तार ॥

अथ नवभंगीना विकल्पनो प्रस्तार—

असं० ९	द्विक सं ८१
१	
२	११
३	१२
४	१३
५	१४
६	१५
७	१६
८	१७
९	१८
—	१९
कुल ९	२१
—	२२

२३	५७
२४	५८
२५	५९
२६	६१
२७	६२
२८	६३
२९	६४
३१	६५
३२	६६
३३	६७
३४	६८
३५	६९
३६	७१
३७	७२
३८	७३
३९	७४
४१	७५
४२	७६
४३	७७
४४	७८
४५	७९
४६	८१
४७	८२
४८	८३
४९	८४
५१	८५
५२	८६
५३	८७
५४	८८
५५	८९
५६	९१

९२
९३
९४
९५
९६
९७
९८
९९

कुल ८१

त्रिक सं० ७२९

१११
११९—९
१९९—८१
२९९—८१
३९९—८१
४९९—८१
५९९—८१
६९९—८१
७९९—८१
८९९—८१
९९९—८१

कुल ७२९

चउक संयोगीना
६५६१

१११२
१११९—९
११९९—८१
१९९९—७२९
२९९९—७२९
३९९९—७२९
४९९९—७२९
५९९९—७२९
६९९९—७२९
७९९९—७२९
८९९९—७२९
९९९९—७२९

कुल. ६५६१

पंच संयोगीना
५९०४९

११११२
१११११९—९
१११९९—८१
११९९९—७२९
१९९९९—६५६१
२९९९९—६५६१
३९९९९—६५६१
४९९९९—६५६१
५९९९९—६५६१
६९९९९—६५६१
७९९९९—६५६१
८९९९९—६५६१
९९९९९—६५६१

कुल. ५९०४९

एवी रीते छ संयोगी-थी यावत् बार संयोगी सुधीना विकल्पो स्वयं योजी लेवा.

एकवीश भंगीना
प्रस्तार—

असंयोगीना २१

१ १२
२ १३
३ १४
४ १५
५ १६
६ १७
७ १८
८ १९
९ २०
१० २१
११

कुल २१

द्विक संयोगी ४४१

११
१२
१३
१४
१५
१६
१७
१८
१९
११०
१११
११२
११३
११४
११५
११६
११७
११८
११९
१२०
१२१—२१
२१
२२१—२१
३१
३२१—२१
४१
४२१—२१
५१
५२१—२१
६१
६२१—२१

७१
७२१—२१
८१
८२१—२१
९१
९२१—२१
१०१
१०२१—२१
१११
११२१—२१
१२१
१२२१—२१
१३१
१३२१—२१
१४१
१४२१—२१
१५१
१५२१—२१
१६१
१६२१—२१
१७१
१७२१—२१
१८१
१८२१—२१
१९१
१९२१—२१
२०१
२०२१—२१
२११
२१२१—२१

कुल ४४१

त्रिक संयोगीना ९२६१

१११
११२१—२१
१२१२१—४४१
२२१२१—४४१
३२१२१—४४१
४२१२१—४४१
५२१२१—४४१
६२१२१—४४१
७२१२१—४४१
८२१२१—४४१
९२१२१—४४१
१०२१२१—४४१
११२१२१—४४१
१२२१२१—४४१
१३२१२१—४४१
१४२१२१—४४१
१५२१२१—४४१
१६२१२१—४४१
१७२१२१—४४१
१८२१२१—४४१
१९२१२१—४४१
२०२१२१—४४१
२१२१२१—४४१

कुल ९२६१

आ प्रमाणे ४९ भंगी तथा १४७ भंगीना पण विकल्प जाणी लेवा।

इति विकल्पना प्रस्तार

विकल्पना प्रस्तारना आंकडानुं तात्पर्य.

षट्भंगीना त्रिकसंयोगीनो छठ्ठो विकल्प '११६' छे. आमां पहेला बे एकडा छे, एटले पहेलुं अने बीजुं व्रत षट्भंगीमांना पहेले भांगे आदरे अने त्रीजो छगडो छे. एटले त्रीजुं व्रत छठ्ठे भांगे आदरे। चोक संयोगीनो २१६ मो विकल्प ६६६ छे. आमां त्रणे छगडा छे माटे पहेलुं बीजुं अने त्रीजुं ए त्रण व्रत छठ्ठे भांगे आदरे । एमज नवभंगी आदिना विकल्पना आंकडानुं तात्पर्य समजी लेवुं ॥

प्रकरण २ जुं—पद.

व्रतोनें असंयोग द्विक संयोगादि रूपे विस्तारवाथी पद निपजे छे. एक व्रतनुं एक पद, बे व्रतनां त्रण पद, त्रण व्रतनां सात पद, चार व्रतनां १५, एम यावत् १२ व्रतनां ४०९५ पद थाय । एहनो विधि एवो छे के आगला व्रतनां पदने डबल करी एक भेलवीए एटले पाछला पाछला व्रतनां पदनी संख्या नीकले जेम बे व्रतनां त्रण पद, तेने बमणा करी एक भेलववो एटले त्रण व्रतनां सात पद नीकळ्यां । ए रीते चार व्रतनां १५, पांचनां ३१, छनां ६३, सातनां १२७, आठनां २५५, नवनां ५११, दशनां १०२३, अगीयारनां २०४७, बार व्रतनां ४०९५ पद थाय । आ रीते एकंदर निकलेल पदमां असंयोगीना

केटला ? द्विक संयोगीना केटला ? ते जाणवानी रीत आ प्रमाणे छे. दाखला तरीके सात व्रत लइए, तेनां असंयोगीनां सात पद थाय, तेमांथी एक ओछो कर्यो तो छ रह्यां, तेने साते गुणतां ४२ थाय, तेने द्विक संयोगीना पद शोधवाने माटे बेये भागतां २१ लब्ध आवे माटे द्विकसंयोगीना २१ पद थाय. तेने पांचे गुणी त्रणे भागतां ३५ आव्या. ते त्रिक संयोगीनां पद. तेने चारे गुणी चारे भागतां ३५ आव्या, ते चउक संयोगीनां पद. तेने त्रणे गुणी पांचे भागतां २१ आवे, ते पांच संयोगीनां पद. तेने बेय गुणी छये भागतां ७ आवे, ते छ संयोगीनां पद. तेने एके गुणी साते भागतां एक आव्यो, ते सात संयोगीनुं पद. अर्थात् गुणवामां एक एक घटाडतां अने भागवामां एक एक वधारतां उत्तरोत्तर संयोगीनां पद नीकले। उदाहरण तरीके पद काढवानो यंत्र नीचे प्रमाणे—

सात व्रतना असंयोगी द्विक संयोगी आदि पदनो संवेध यंत्र—

गु.	७	६	५	४	३	२	१	
	७	२१	३५	३५	२१	७	१	१२७
भा.	१	२	३	४	५	६	७	

बार व्रतना असंयोगी द्विकसंयोगी आदि पदनो संवेध यंत्र—													
गु.	१२	११	१०	९	८	७	६	५	४	३	२	१	
	१२	६६	२२०	४९५	७९२	९२४	७९२	४९५	२२०	६६	१२	१	४०९५
भा०	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	

व्रतनां पदना प्रस्तार लखवानी रीति भंगीयानां पदना प्रस्तार जेवी ज छे। उदाहरण तरीके सात व्रतनां पदना प्र[illegible]र अहिं लखवामां आवे छे.

एक व्रतनुं पद १

असं०

१
—
१

बे व्रतनां पद ३

असं०	द्विक सं०
१	१२
२	—
—	१
२	

त्रण व्रतनां पद ७

अ सं०	द्वि० सं.	त्रि० सं०
१	१२	१२३
२	१३	——
३	२३	१
—	—	
३	३	

चारव्रतनां पद१५

असं०
१
२
३
४
—
४
——

द्विक सं.
१२
१३
१४
२३
२४
३४
—
६
——

त्रिक सं.
१२३
१२४
१३४
२३४
——
४
——

चउक सं०
१२३४
——
१

पांच व्रतनां पद ३१

असं०
१
२
३
४
५
—
५
——

द्वि. सं.
१२
१३
१४
१५
२३
२४
२५
३४

३५
४५
—
१०
——

त्रि. सं.
१२३
१२४
१२५
१३४
१३५
१४५
२३४
२३५
२४५
३४५
——
१०
——

च० सं.
१२३४
१२३५
१२४५
१३४५
२३४५
——
५
——

पं. सं.
१२३४५
——
१
——

छव्रतनां पद ६३

१
२
३
४
५
६
—
६
——

द्वि. सं.
१२
१३
१४
१५
१६
२३
२४
२५
२६
३४
३५

३६
४५
४६
५६

१५

त्रि. सं.

१२३
१२४
१२५
१२६
१३४
१३५
१३६
१४५
१४६
१५६
२३४
२३५
२३६
२४५
२४६
२५६
३४५
३४६
३५६
४५६

२०

चोक सं०

१२३४
१२३५
१२३६
१२४५
१२४६
१२५६
१३४५
१३४६
१३५६
१४५६
२३४५
२३४६
२३५६
२४५६
३४५६

१५

पंच सं०

१२३४५
१२३४६
१२३५६
१२४५६
१३४५६
२३४५६

६

छसं. १

१२३४५६

१

सर्वमली ६३

सात व्रतनां पद १२७

अ. सं.

१
२
३
४
५
६
७

७

द्वि. सं.

१२
१३
१४
१५
१६

१७
२३
२४
२५
२६
२७
३४
३५
३६
३७
४५
४६
४७
५६
५७
६७

२१

त्रिक सं०

१२३
१२४
१२५
१२६
१२७
१३४
१३५
१३६
१३७
१४५

૧૪૬	૧૨૩૬	૩૫૬૭	છ સંયોગી.
૧૪૭	૧૨૩૭	૪૫૬૭	
૧૫૬	૧૨૪૫	——	૧૨૩૪૫૬
૧૫૭	૧૨૪૬	૩૫	૧૨૩૪૫૭
૧૬૭	૧૨૪૭	——	૧૨૩૪૬૭
૨૩૪	૧૨૫૬	૧૨૩૪૫	૧૨૩૫૬૭
૨૩૫	૧૨૫૭	૧૨૩૪૬	૧૨૪૫૬૭
૨૩૬	૧૨૬૭	૧૨૩૪૭	૧૩૪૫૬૭
૨૩૭	૧૩૪૫	૧૨૩૫૬	૨૩૪૫૬૭
૨૪૫	૧૩૪૬	૧૨૩૫૭	——
૨૪૬	૧૩૪૭	૧૨૩૬૭	૭
૨૪૭	૧૩૫૬	૧૨૪૫૬	——
૨૫૬	૧૩૫૭	૧૨૪૫૭	
૨૫૭	૧૩૬૭	૧૨૪૬૭	સાતસંયોગી.
૨૬૭	૧૪૫૬	૧૨૫૬૭	
૩૪૫	૧૪૫૭	૧૩૪૫૬	૧૨૩૪૫૬૭
૩૪૬	૧૪૬૭	૧૩૪૫૭	——
૩૪૭	૧૫૬૭	૧૩૪૬૭	૧
૩૫૬	૨૩૪૫	૧૩૫૬૭	સર્વમલી ૧૨૭
૩૫૭	૨૩૪૬	૧૪૫૬૭	
૩૬૭	૨૩૪૭	૨૩૪૫૬	આઠ વ્રતનાં પદ
૪૫૬	૨૩૫૬	૨૩૪૫૭	૨૫૫
૪૫૭	૨૩૫૭	૨૩૪૬૭	
૪૬૭	૨૩૬૭	૨૩૫૬૭	
૫૬૭	૨૪૫૬	૨૪૫૬૭	અસં૦
——	૨૪૫૭	૩૪૫૬૭	
૩૫	૨૪૬૭	——	૧
——	૨૫૬૭		૨
	૩૪૫૬	૨૧	૩
ચઉ૦ સં૦	૩૪૫૭		૪
૧૨૩૪	૩૪૬૭	——	૫
૧૨૩૫			૬

७
८
—
८
—

द्विक सं०

१२
१३
१४
१५
१६
१७
१८
२३
२४
२५
२६
२७
२८
३४
३५
३६
३७
३८
४५
४६
४७
४८
५६
५७

५८
६७
६८
७८
—
२८
—

त्रिक सं०

१२३
१२४
१२५
१२६
१२७
१२८
१३४
१३५
१३६
१३७
१३८
१४५
१४६
१४७
१४८
१५६
१५७
१५८
१६७
१६८
१७८
२३४
२३५
२३६
२३७

२३८
२४५
२४६
२४७
२४८
२५६
२५७
२५८
२६७
२६८
२७८
३४५
३४६
३४७
३४८
३५६
३५७
३५८
३६७
३६८
३७८
४५६
४५७
४५८
४६७
४६८
४७८
५६७
५६८
५७८
६७८
—
५६

चउक संयोग

१२३४
१२३५
१२३६
१२३७
१२३८
१२४५
१२४६
१२४७
१२४८
१२५६
१२५७
१२५८
१२६७
१२६८
१२७८
१३४५
१३४६
१३४७
१३४८
१३५६
१३५७
१३५८
१३६७
१३६८
१३७८
१४५६
१४५७
१४५८
१४६७
१४६८

१४७८
१५६७
१५६८
१५७८
१६७८
२३४५
२३४६
२३४७
२३४८
२३५६
२३५७
२३५८
२३६७
२३६८
२३७८
२४५६
२४५७
२४५८
२४६७
२४६८
२४७८
२५६७
२५६८
२५७८
२६७८
३४५६
३४५७
३४५८
३४६७
३४६८
३४७८

३५६७
३५६८
३५७८
३६७८
४५६७
४५६८
४५७८
४६७८
५६७८

७०

पंच संयोगी

१२३४५
१२३४६
१२३४७
१२३४८
१२३५६
१२३५७
१२३५८
१२३६७
१२३६८
१२३७८
१२४५६
१२४५७
१२४५८
१२४६७
१२४६८
१२४७८
१२५६७
१२५६८
१२५७८

१२६७८
१३४५६
१३४५७
१३४५८
१३४६७
१३४६८
१३४७८
१३५६७
१३५६८
१३५७८
१३६७८
१४५६७
१४५६८
१४५७८
१४६७८
१५६७८
२३४५६
२३४५७
२३४५८
२३४६७
२३४६८
२३४७८
२३५६७
२३५६८
२३५७८
२३६७८
२४५६७
२४५६८
२४५७८
२४६७८
२५६७८
३४५६७
३४५६८

३४५७८
३४६७८
३५६७८
४५६७८

५६

छ संयोगी०

१२३४५६
१२३४५७
१२३४५८
१२३४६७
१२३४६८
१२३४७८
१२३५६७
१२३५६८
१२३५७८
१२३६७८
१२४५६७
१२४५६८
१२४५७८
१२४६७८
१२५६७८
१३४५६७
१३४५६८
१३४५७८
१३४६७८
१३५६७८
१४५६७८
२३४५६७

२३४५६८	सात संयोगी.	२३४५६७८	सर्व मळी २५५
२३४५७८		———	
२३४६७८	१२३४५६७	८	एवी रीते बारे
२३५६७८	१२३४५६८	——	व्रतनां पद
२४५६७८	१२३४५७८	आठ संयोगी.	काढवा
३४५६७८	१२३४६७८		
——	१२३५६७८	१२३४५६७८	——
२८	१२४५६७८	——	
——	१३४५६७८	१	

पदना प्रस्तारना आंकडानुं प्रयोजन व्रतना नंबर अने संयोग दर्शाववानुं छे। जेमके सात व्रतना त्रिक संयोगीनुं तेरमुं पद १५६ छे, आमां त्रिकसंयोगी एटले सातमांथी गमे ते त्रण व्रत आदरवानां छे. तेमां एकडो पांचडो अने छगडो पहेला पांचमा अने छट्ठा व्रतनो संयोग दर्शावे छे। सात व्रतना चौक संयोगीनुं एकवीशमुं पद २३४५ छे, ते बीजा त्रीजा चोथा अने पांचमा ए चार व्रतनो संयोग दर्शावे छे. एम पदना पस्तारना आंकडानुं रहस्य समजी लेवुं ।

प्रकरण ३ जुं=शूचिका.

विकल्प अने पदने परस्पर योजवाथी जे भांगा थाय ते सिद्ध भांगा कहेवाय छे. एकथी बारव्रत सुधीमांना गमे ते व्रतना गमे ते संयोगना सिद्ध भांगानी खंडसंख्या के एकंदर संख्या जाणवी होय तो देवकुलिकानी जरुर पडे छे । षट्भंगी नवभंगी आदि पांच प्रकारनी देवकुलिकामांथी जे भंगीना सिद्ध भांगा

काढवा होय ते भंगीनी देवकुलिकामां जोवुं पडे छे. पांच भंगीनी पांच देवकुलिकाना कोष्टको नीचे प्रमाणे तैयार करवा। तेना कोठामां षट्भंगी आदिना विकल्पनी असंयोगी आदि संख्या लखवी. बीजा कोठामां पदनी असंयोगी द्विकसंयोगी आदि संख्या लखवी. अने ते बन्नेनो परस्पर गुणाकार करी जे संख्या आवे ते त्रीजा कोठामां लखवी। षट्भंगी, नवभंगी, एकवीश-भंगी, ओगणपचास भंगी अेकसो सुडतालीश भंगी, ए पांच भंगीने एक व्रतथी बार व्रत उपर उतारतां एक एक भंगीना एकथी मांडी बार (२) कोष्टको थाय छे. ते उपरा उपर लखीए तो तेनो आकार देवकुल जेवो थाय तेथी तेनुं नाम देवकुलिका पाडवामां आवेल छे। पांच भंगीनी पांच देवकुलिका क्रमशः नीचे मुजब—

अथ षट्भंगी देवकुलिका.

अ. ६	१	६

सर्व ६

अ. ६	२	१२
मू. ३६	१	३६

प्रा. ६	३	१८
मू. ३६	३	१०८
अ. २१६	१	२१६

सर्व ३४२

प्रा. ६	४	२४
मू. ३६	६	२१६
अ. २१६	४	८६४
मै. १२९६	१	१२९६

सर्व. २४००

प्रा. ६	५	३०
मू. ३६	१०	३६०
अ. २१६	१०	२१६०
मै. १२९६	५	६४८०
प. ७७७६	१	७७७६

सर्व. १६८०६

प्रा. ६	६	३६
मृ. ३६	१५	५४०
अ. २१६	२०	४३२०
मै. १२९६	१५	१९४४०
प. ७७७६	६	४६६५६
द्वि. ४६६५६	१	४६६५६

सर्व ११७६४८

प्रा. ६	७	४२
मृ. ३६	२१	७५६
अ. २१६	३५	७५६०
मै. १२९६	३५	४५३६०
प. ७७७६	२१	१६३२९६
द्वि. ४६६५६	७	३२६५९२
भो. २७९९३६	१	२७९९३६

सर्व ८२३५४२

प्रा. ६	८	४८
मू. ३६	२८	१००८
अ. २१६	५६	१२०९६
मै. १२९६	७०	९०७२०
प. ७७७६	५६	४३५४५६
दि. ४६६५६	२८	१३०६३६८
भो. २७९९३६	८	२२३९४८८
अ. १६७९६१६	१	१६७९६१६

सर्वमली ५७६४८००

प्रा. ६	९	५४
मू. ३६	३६	१२९६
अ. २१६	८४	१८१४४
मै. १२९६	१२६	१६३२९६
प. ७७७६	१२६	९७९७७६
दि. ४६६५६	८४	३९१९१०४
भो. २७९९३६	३६	१००७७६९६
अ. १६७९६१६	९	१५११६५४४
सा. १००७७६९६	१	१००७७६९६

सर्व मली. ४०३५३६०६

आ. ६	१०	६०
मृ. ३६	४५	१६२०
अ. २१६	१२०	२५९२०
मै. १२९६	२१०	२७२१६०
प. ७७७६	२५२	१९५९५५२
हि. ४६६५६	२१०	९७९७७६०
भो. २७९९३६	१२०	३३५९२३२०
अ. १६७९६१६	४५	७५५८२७२०
सा. १००७७६९६	१०	१००७७६९६०
दे. ६०४६६१७६	१	६०४६६१७६

सर्व. २८२४७५२४८

प्रा. ६	११	६६
मृ. ३६	५५	१९८०
अ. २१६	१६५	३५६४०
मै. १२९६	३३०	४२७६८०
प. ७७७६	४६२	३५९२५१२
द्वि. ४६६५६	४६२	२१५५५०७२
भो. २७९९३६	३३०	९२३७८८८०
अ. १६७९६१६	१६५	२७७१३६६४०
सा. १००७७६९६	५५	५५४२७३२८०
दे. ६०४६६१७६	११	६६५१२७९३६
पो. ३६२७९७०५६	१	३६२७९७०५६

सर्व १९७७३२६७४२

प्रा, ६	१२	७२
मृ. ३६	६६	२३७६
अ. २१६	२२०	४७५२०
भै. १२९६	४९५	६४१५२०
प. ७७७६	७९२	६१५८५९२
द्वि. ४६६५६	९२४	४३१११०१४४
उव. २७९९३६	७९२	२२१७०९३१२
अ. १६७९६१६	४९५	८३१४०९९२०
सा. १००७७६९६	२२०	२२१७०९३१२०
दे. ६०४६६१७६	६६	३९९०७६७६१६
पो. ३६२७९७०५६	१२	४३५३५६४६७२
अति. २१७६७८२३३६	१	२१७६७८२३३६

सर्व. १३८४१२८७२००

१३ सो कोडि ८४ कोडि १२ लाख ८७ हजार बसो श्रावक व्रत भंगा.

षट्भंगी यंत्र

अंक नं. ६	२३	२२	२१	१३	१२	११
करण ३	२	२	२	१	१	१
योग ३	३	२	१	३	२	१
लघुअंक ६	१	१	१	१	१	१

द्वादशव्रतोपरि षट्भंगी यंत्र––

प्राणातिपात वेरमणव्रत.	२३	२२	२१	१३	१२	११
मृषावाद वे० व्र.	२३	२२	२१	१३	१२	११
अदत्तादान वे० व्र.	२३	२२	२१	१३	१२	११
मैथुन वे० व्र.	२३	२२	२१	१३	१२	११
परिग्रह वे० व्र.	२३	२२	२१	१३	१२	११
दिग्व्रत	२३	२२	२१	१३	१२	११
उवभोगपरिभोग० व्र.	२३	२२	२१	१३	१२	११
अनर्थदंडनिवृत्ति व्रत.	२३	२२	२१	१३	१२	११
सामायिक व्रत	२३	२२	२१	१३	१२	११
देशावगासिक व्रत	२३	२२	२१	१३	१२	११
पौषध व्रत	२३	२२	२१	१३	१२	११
अतिथिसंविभाग व्रत.	२३	२२	२१	१३	१२	११

नवभंगी देवकुलिका.

प्रा. ९	१	९

सर्व. ९

प्रा. ९	२	१८
मृ. ८१	१	८१

सर्व ९९

प्रा. ९	३	२७
मृ- ८१	३	२४३
अ. ७२९	१	७२९

सर्व. ९९९

प्रा. ९	४	३६
मृ. ८१	६	४८६
अ. ७२९	४	२९१६
मै. ६५६१	१	६५६१

सर्व. ९९९९

प्रा. ९	५	४५
मृ. ८१	१०	८१०
अ. ७२९	१०	७२९०
मै. ६५६१	५	३२८०५
प. ५९०४९	१	५९०४९

सर्व. ९९९९९

प्रा. ९	६	५४
मृ. ८१	१५	१२१५
अ. ७२९	२०	१४५८०
मै. ६५६१	१५	९८४१५
प. ५९०४९	६	३५४२९४
दि. ५३१४४१	१	५३१४४१

सर्व. ९९९९९९

प्रा. ९	७	६३
मृ. ८१	२१	१७०१
अ. ७२९	३५	२५५१५
मै. ६५६१	३५	२२९६३५
प. ५९०४९	२१	१२४००२९
दि. ५३१४४१	७	३७२००८७
उ. ४७८२९६९	१	४७८२९६९

सर्व ९९९९९९९

प्रा. ९	८	७२
मृ. ८१	२८	२२६८
अ. ७२९	५६	४०८२४
मै. ६५६१	७०	४५९२७०
प. ५९०४९	५६	३३०६७४४
द्वि. ५३१४४१	२८	१४८८०३४८
उ. ४७८२९६९	८	३८२६३७५२
अन. ४३०४६७२१	१	४३०४६७२१

सर्व. ९९९९९९९९

प्रा. ९	९	८१
मृ. ८१	३६	२९१६
अ. ७२९	८४	६१२३६
मै. ६५६१	१२६	८२६६८६
प. ५९०४९	१२६	७४४०१७४
द्वि. ५३१४४१	८४	४४६४१०४४
उ. ४७८२९६९	३६	१७२१८६८८४
अन. ४३०४६७२१	९	३८७४२०४८९
सा. ३८७४२०४८९	१	३८७४२०४८९

सर्व. ९९९९९९९९९

प्रा ९	१०	९०
मृ. ८१	४५	३६४५
अ. ७२९	१२०	८७४८०
मै. ६५६१	२१०	१३७७८१०
प. ५९०४९	२५२	१४८८०३४८
दि. ५३१४४१	२१०	१११६०२६१०
उ. ४७८२९६९	१२०	५७३९५६२८०
अन. ४३०४६७२१	४५	१९३७१०२४४५
सा. ३८७४२०४८९	१०	३८७४२०४८९०
दे. ३४८६७८४४०१	१	३४८६७८४४०१

सर्व. ९९९९९९९९९९

प्रा. ९	११	९९
मृ. ८१	५५	४४५५
अ. ७२९	१६५	१२०२८५
मै. ६५६१	३३०	२१६५१३०
प. ५९०४९	४६२	२७२८०६३८
दि. ५३१४४१	४६२	२४५५२५७४२
उ. ४७८२९६९	३३०	१५७८३७९७७०
अन. ४३०४६७२१	१६५	७१०२७०८९६५
सा. ३८७४२०४८९	५५	२१३०८१२६८९५
दे. ३४८६७८४४०१	११	३८३५४६२८४११
पो. ३१३८१०५९६०९	१	३१३८१०५९६०९

सर्व. ९९९९९९९९९९९

श्रा. ९	१२	१०८
मू. ८१	६६	५३४६
अ. ७२९	२२०	१६०३८०
मै. ६५६१	४९५	३२४७६९५
प. ५९०४९	७९२	४६७६६८०८
दि. ५३१४४१	९२४	४९१०५१४८४
उ. ४७८२९६९	७९२	३७८८१११४४८
अन. ४३०४६७२१	४९५	२१३०८१२६८९५
सा. ३८७४२०४८९	२२०	८५२३२५०७५८०
दे. ३४८६७८४४०१	६६	२३०१२७७७०४६६
पो. ३१३८१०५९६०९	१२	३७६५७२७१५३०८
अति. २८२४२९५३६४८१	१	२८२४२९५३६४८१

सर्व. ९९९९९९९९९९९९

९९ हजार ९ सो ९९ कोडि, ९९ लाख ९९ हजार ९ सो ९९ श्रावकव्रत भंगा.

द्वादशव्रतोपरि नवभंगी यंत्र—

प्रा.	मृ.	अ.	मै.	प.	दि.	उ.	अन	सा	दे	पो.	अति
३३	३३	३३	३३	३३	३३	३३	३३	३३	३३	३३	३३
३२	३२	३२	३२	३२	३२	३२	३२	३२	३२	३२	३२
३१	३१	३१	३१	३१	३१	३१	३१	३१	३१	३१	३१
२३	२३	२३	२३	२३	२३	२३	२३	२३	२३	२३	२३
२२	२२	२२	२२	२२	२२	२२	२२	२२	२२	२२	२२
२१	२१	२१	२१	२१	२१	२१	२१	२१	२१	२१	२१
१३	१३	१३	१३	१३	१३	१३	१३	१३	१३	१३	१३
१२	१२	१२	१२	१२	१२	१२	१२	१२	१२	१२	१२
११	११	११	११	११	११	११	११	११	११	११	११

नवभंगी.

अंक.	करण.	जोग.	लघु. द.९.
३३	३	३	१
३२	३	२	१
३१	३	१	१
२३	२	३	१
२२	२	२	१
२१	२	१	१
१३	१	३	१
१२	१	२	१
११	१	१	१

२१ भंगी देवकुलिका.

प्रा.२१	१	२१

सर्व. २१

प्रा.२१	२	४२
मृ. ४४१	१	४४१

सर्व ४८३

प्रा. २१	३	६३
मृ. ४४१	३	१३२३
अ. ९२६१	१	९२६१

सर्व. १०६४७

प्रा. २१	४	८४
मृ. ४४१	६	२६४६
अ. ९२६१	४	३७०४४
मै १९४४८१	१	१९४४८१

सर्व. २३४२५५

प्रा. २१	५	१०५
मृ. ४४१	१०	४४१०
अ.९२६१	१०	९२६१०
मै १९४४८१	५	९७२४०५
प. ४०८४१०१	१	४०८४१०१

सर्व. ५१५३६३१

प्रा. २१	६	१२६
मृ.४४१	१५	६६१५
अ.९२६१	२०	१८५२२०
मै.१९४४८१	१५	२९१७२१५
प. ४०८४१०१	६	२४५०४६०६
द्वि.८५७६६१२१	१	८५७६६१२१

सर्व ११३३७९९०३

प्रा. २१	७	१४७
मृ. ४४१	२१	९२६१
अ. ९२६१	३५	३२४१३५
म. १९४४८१	३५	६८०६८३५
प ४०८४१०१	२१	८५७६६१२१
द्वि. ८५७६६१२१	७	६००३६२८४७
उ.१८०१०८८५४१	१	१८०१०८८५४१

सर्व २४९४३५७८८७

प्रा. २१	८	१६८
मृ.४४१	२८	१२३४८
अ. ९२६१	५६	५१८६१६
मै.१९४४८१	७०	१३६१३६७०
प.४०८४१०१	५६	२२८७०९६५६
द्वि.८५७६६१२१	२८	२४०१४५१३८८
उ. १८०१०८८५४१	८	१४४०८७०८३२८
अ. ३७८२२८५९३६१	१	३७८२२८५९३६१

सर्वं. ५४८७५८७३५३५

प्रा. २१	९	१८९
मृ.४४१	३६	१५८७६
अ.९२६१	८४	७७७९२४
मै.१९४४८१	१२६	२४५०४६०६
प.४०८४१०१	१२६	५१४५९६७२६
द्वि.८५७६६१२१	८४	७२०४३५४१६४
उ.१८०१०८८५४१	३६	६४८३९१८७४७६
अ.३७८२२८५९३६१	९	३४०४०५७३४२४९
सा.७९४२८००४६५८१	१	७९४२८००४६५८१

सर्वं. १२०७२६९२१७७९१

प्रा: २१	१०	२१०
मू.४४१	४५	१९८४५
अ.९२६१	१२०	११११३२०
मै.१९४४८१	२१०	४०८४१०१०
प.४०८४१०१	२५२	१०२९१९३४५२
द्वि.८५७६६१२१	२१०	१८०१०८८५४१०
उ १८०१०८८५४१	१२०	२१६१३०६२४९२०
अ.३७८२२८५९३६१	४५	१७०२०२८६७१२४५
सा ७९४२८००४६५८१	१०	७९४२८००४६५८१०
दे.१६६७९८८०९७२०१	१	१६६७९८८०९७८२०१

सर्व. २६५५९९२२७९१४२३

आ.२१	११	२३१
सू.४४१	५५	२४२५५
स.९२६१	१६५	१५२८०६५
मै.१९४४८१	३३०	६४१७८७३०
प.४०८४१०१	४६२	१८८६८५४६६२
हि.८५७६६१२१	४६२	३९६२३९४७९०२
उ.१८०१०८८५४१	३३०	५९४३५९२१८५३०
अ.३७८२२८५९३६१	१६५	६२४०७७१७९४५६५
सा.७९४२८००४६५८१	५५	४३६८५४०२५६१९५५
हे.१६६७९८८०९७८२०१	११	१८३४७८६९०७६०२११
पो.३५०२७७५००५४२२२१	१	३५०२७७५००५४२२२१

सर्वे ५८४३१८३०१४११३२७

प्रा. २१	१२	२५२
मू. ४४१	६६	२९१०६
अ.९२६१	२२०	२०३७४२०
मै.१९४४८१	४९५	९६२६८०९५
प. ४०८४१०१	७९२	३२३४६०७९९२
द्वि.८५७६६१२१	९२४	७९२४७८९५८०४
उ १८०१०८८५४१	७९२	१४२६४६२१२४४७२
अ३७८२२८५९३६१	४९५	१८७२२३१५३८३६९५
सा.६९४२८००४६५८१	२२०	१७४७४१६१०२४७८२०
दे १६६७९८८०९७८२०१	६६	११००८७२१४४५६१२६६
पो.३५०२७७५००५४२२२१	१२	४२०३३३०००६५०६६५२
अं.७३५५८२७५११३८६६४१	१	७३५५८२७५११३८६६४१

सर्व. १२८५५००२६३१०४९२१५

१२८ कोडाकोडि ५५ लाख कोडि २६३ कोडि १० लाख ४९ हजार २१५ श्रावक व्रत भांगा.

उत्तरएकवीश भंगीनो यंत्र

अंक नं. ६	२३	२२	२१	१३	१२	११
करण ३	२	२	२	१	१	१
योग ३	३	२	१	३	२	१
लघुअंक २१	१	३	३	२	६	६

द्वादशव्रतोपरि उत्तरएकवीशभंगी यंत्र--

प्राणातिपात वेरमणव्रत.	२३	२२	२१	१३	१२	११
मृषावाद वे० व्र.	२३	२२	२१	१३	१२	११
अदत्तादान वे० व्र.	२३	२२	२१	१३	१२	११
मैथुन वे० व्र.	२३	२२	२१	१३	१२	११
परिग्रह वे० व्र.	२३	२२	२१	१३	१२	११
दिग्व्रत	२३	२२	२१	१३	१२	११
उवभोगपरिभोग० व्र.	२३	२२	२१	१३	१२	११
अनर्थदंडनिवृत्ति व्रत.	२३	२२	२१	१३	१२	११
सामायिक व्रत	२३	२२	२१	१३	१२	११
देशावगासिक व्रत	२३	२२	२१	१३	१२	११
पौषध व्रत	२३	२२	२१	१३	१२	११
अतिथिसंविभाग व्रत.	२३	२२	२१	१३	१२	११

४९ भंगी देवकुलिका.

प्रा.४९	१	४९

सर्व. ४९

प्रा.४९	२	९८
मू. २४०१	१	२४०१

सर्व २४९९

प्रा. ४९	३	१४७
मू.२४०१	३	७२०३
अ.११७६४९	१	११७६४९

सर्व. १२४९९९

प्रा.४९	४	१९६
मू.२४०१	६	१४४०६,
अ. ११७६४९	४	४७०५९६.
मै. ५७६४८०१	१	५७६४८०१.

सर्व. ६२४९९९९

उत्तरएकवीश भंगीनो यंत्र

अंक नं. ६	२३	२२	२१	१३	१२	११
करण ३	२	२	२	१	१	१
योग ३	३	२	१	३	२	१
लघुअंक २१	१	३	३	२	६	६

द्वादशव्रतोपरि उत्तरएकवीशभंगी यंत्र—

प्राणातिपात वेरमणव्रत.	२३	२२	२१	१३	१२	११
मृषावाद वे० व्र.	२३	२२	२१	१३	१२	११
अदत्तादान वे० व्र.	२३	२२	२१	१३	१२	११
मैथुन वे० व्र.	२३	२२	२१	१३	१२	११
परिग्रह वे० व्र.	२३	२२	२१	१३	१२	११
दिग्व्रत	२३	२२	२१	१३	१२	११
उवभोगपरिभोग० व्र.	२३	२२	२१	१३	१२	११
अनर्थदंडनिवृत्ति व्रत.	२३	२२	२१	१३	१२	११
सामायिक व्रत	२३	२२	२१	१३	१२	११
देशावगासिक व्रत	२३	२२	२१	१३	१२	११
पौषध व्रत	२३	२२	२१	१३	१२	११
अतिथिसंविभाग व्रत.	२३	२२	२१	१३	१२	११

४९ भंगी देवकुलिका.

प्रा.४९	१	४९

सर्व. ४९

प्रा.४९	२	९८
मू. २४०१	१	२४०१

सर्व २४९९

प्रा. ४९	३	१४७
मू.२४०१	३	७२०३
अ.११७६४९	१	११७६४९

सर्व. १२४९९९

प्रा.४९	४	१९६
मू.२४०१	६	१४४०६,
अ. ११७६४९	४	४७०५९६
मै. ५७६४८०१	१	५७६४८०१.

सर्व. ६२४९९९९

प्रा.४९	५	२४५
मू.२४०१	१०	२४०१०
अ.११७६४९	१०	११७६४९०
मै.५७६४८०१	५	२८८२४००५
प.२८२४७५२४९	१	२८२४७५२४९

सर्व. ३५२४९९९९९

प्रा.४९	६	२९४
मू.२४०१	१५	३६०१५
अ.११७६४९	२०	२३५२९८०
मै.५७६४८०१	१५	८६४७२०१५
प.२८२४७५२४९	६	१६९४८५१४९४
द्वि१३८४१२८७२०१	१	१३८४१२८७२०१

सर्व. १५६२४९९९९९

प्रा. ४९	७	३४३
मू.२४०१	२१	५०४२१
अ.११७६४९	३५	४११७७१५
मै.५७६४८०१	३५	२०१७६८०३५
प.२८२४७५२४९	२१	५९३१९८०२२९
द्वि.१३८४१२८७२०१	७	९६८८९०१०४०७
उ.६७८२२३०७२८४९	१	६७८२२३०७२८४९

सर्व. ७८१२४९९९९९९

प्रा.४९	८	३९२
मृ.२४०१	२८	६७२२८
अ. ११७६४९	५६	६५८८३४४
मै. ५७६४८०१	७०	४०३५३६०७०
प. २८२४७५२४९	५६	१५८१८६१३९४४
द्वि. १३८४१२८७२०१	२८	३८७५५६०४१६२८
उ. ६७८२२३०७२८४९	८	५४२५७८४५८२७९२
अ. ३३२३२९३०५६९६०१	१	३३२३२९३०५६९६०१

सर्वमली ३९०६२४९९९९९९९

प्रा. ४९	९	४४१
मृ.२४०१	३६	८६४३६
अ.११७६४९	८४	९८८२५१६
मै.५७६४८०१	१२६	७२६३६४९२६
प. २८२४७५२४९	१२६	३५५९१८८१३७४
द्वि.१३८४१२८७२०१	८४	११६२६६८१२४८८४
उ. ६७८२२३०७२८४९	३६	२४४१६०३०६२२५६४
अ. ३३२३२९३०५६९६०१	९	२९९०९६३७५१२६४०९
सा.१६२८४१३५९७९१०४४९	१	१६२८४१३५९७९१०४४९

सर्व मली. १९५३१२४९९९९९९९९९

प्रा.४९	१०	४९०
मृ.२४०१	४५	१०८०४५
अ.११७६४९	१२०	१४११७८८०
मै.५७६४८०१	२१०	१२१०६०८२१०
प.२८२४७५२४९	२५२	७११८३७६२७४८
द्वि१३८४१२८७२०१	२१०	२९०६६७०३१२२१०
उ.६७८२२३०७२८४९	१२०	८१३८६७६८७४१८८०
अ३३२३२९३०५६९६०१	४५	१४९५४८१८७५६३२०४५
सा१६२८४१३५९७९१०४४९	१०	१६२८४१३५९७९१०४४९०
दे.७९७९२२६६२९७६१२००१	१	७९७९२२६६२९७६१२००१

सर्वं. ९७६५६२४९९९९९९९९

प्रा.४९	११	५३९
मृ.२४०१	५५	१३२०५५
अ. ११७६४९	१६५	१९४१२०८५
मै.५७६४८०१	३३०	१९०२३८४३३०,
प.२८२४७५२४९	४६२	१३०५०३५६५०३८
द्वि.१३८४१२८७२०१	४६२	६३९४६७४६८६८६२
उ. ६७८२२३०७२८४९	३३०	२२३८१३६१४०४०१७०
अ.३३२३२९३०५६९६०१	१६५	५४८३४३३५४३९८४१६५
सा. १६२८४१३५९७९१०४४९	५५	८९५६२७४७८८५०७४६९५
दे. ७९७९२२६६२९७६१२००१	११	८७७७१४९२९२७३७३२०११
पो३९०९८२१०४८५८२९८८०४९	१	३९०९८२१०४८५८२९८८०४९

सर्वं. ४८८२८१२४९९९९९९९९९९९

प्रा. ४९	१२	५८८
मू. २४०१	६६	१५८४६६
अ. ११७६४९	२२०	२५८८२७८०
मै. ५७६४८०१	४९५	२८५३५७६४९५
प. २८२४७५२४९	७९२	२२३७२०३९७२०८
द्वि. १३८४१२८७२०१	९२४	१२७८९३४९३७३७२४
उ. ६७८२२३०७२८४९	७९२	५३७१५२६७३६९६४०८
अ. ३३२३२९३०५६९६०१	४९५	१६४५०३००६३१९५२४९५
सा १६२८४१३५९७९१०४४९	२२०	३५८२५०९९१५४०२९८७८०
दे. ७९७९२२६६२९७६१२००१	६६	५२६६२८९५७५६४२३९२०६६
पो. ३९०९८२१०४८५८२९८८०४९	१२	४६९१७८५२५८२९९५८५६५८८
अ. १९१५८१२३१३८०५६६४१४४०१	१	१९१५८१२३१३८०५६६४१४४०१

सर्व. २४४१४०६२४९९९९९९९९९९९

२४ लाख ४१ हजार ४०६ कोडाकोडि, २४ लाख ९९ हजार ९ सौ ९९ कोडि, ९९ लाख ९९ हजार ९ सो नवाणुं श्रावकव्रत भांगा.

द्वादशव्रतोपरि ४९ भंगी यंत्र—

प्रा.	मृ.	अ.	मै.	प.	दि.	उ.	अन	सा	दे	पौं.	अति
३३	३३	३३	३३	३३	३३	३३	३३	३३	३३	३३	३३
३२	३२	३२	३२	३२	३२	३२	३२	३२	३२	३२	३२
३१	३१	३१	३१	३१	३१	३१	३१	३१	३१	३१	३१
२३	२३	२३	२३	२३	२३	२३	२३	२३	२३	२३	२३
२२	२२	२२	२२	२२	२२	२२	२२	२२	२२	२२	२२
२१	२१	२१	२१	२१	२१	२१	२१	२१	२१	२१	२१
१३	१३	१३	१३	१३	१३	१३	१३	१३	१३	१३	१३
१२	१२	१२	१२	१२	१२	१२	१२	१२	१२	१२	१२
११	११	११	११	११	११	११	११	११	११	११	११

उत्तर ४९ भंगीयंत्र—

अंक नं. ९	३३	३२	३१	२३	२२	२१	१३	१२	११
करण. ३	३	३	३	२	२	२	१	१	१
जोग. ३	३	२	१	३	२	१	३	२	१
लघु. अं.४९	१	३	३	३	९	९	३	९	९

त्रण काल आश्री १४७ भंगी देवकुलिका.

प्रा. १४७	१	१४७

सर्व. १४७

प्रा. १४७	२	२९४
मृ. २१६०९	१	२१६०९

सर्व २१९०३

प्रा १४७	३	४४१
मृ. २१६०९	३	६४८२७
अ.३१७६५२३	१	३१७६५२३

सर्व. ३२४१७९१

प्रा.१४७	४	५८८
मृ.२१६०९	६	१२९६५४
अ.३१७६५२३	४	१२७०६०९२
मै. ४६६९४८८८१	१	४६६९४८८८१

सर्व. ४७९७८५२१५

प्रा. १४७	५	७३५
मू. २१६०९	१०	२१६०९०
अ. ३१७६५२३	१०	३१७६५२३०
मै. ४६६९४८८८१	५	२३३४७४४४०५
प. ६८६४१४८५५०७	१	६८६४१४८५५०७

सर्व. ७१००८२११९६७

प्रा. १४७	६	८८२
मू. २१६०९	१५	३२४१३५
अ. ३१७६५२३	२०	६३५३०४६०
मै. ४६६९४८८८१	१५	७००४२३३२१५
प. ६८६४१४८५५०७	६	४११८४८९१३०४२
द्वि. १००९०२९८३६९५२९	१	१००९०२९८३६९५२९

सर्व १०५०९२१५३७१२६३

प्रा. १४७	७	१०२९
मू. २१६०९	२१	४५३७८९
अ. ३१७६५२३	३५	१११११७८३०५
मै. ४६६९४८८८१	३५	१६३४३२१०८३५
प. ६८६४१४८५५०७	२१	१४४१४७११९५६४७
द्वि. १००९०२९८३६९५२९	७	७०६३२०८८५८६७०३
उ. १४८३२७३८६०३२०७६३	१	१४८३२७३८६०३२०७६३

सर्वं १५५५३६३८७४९४७०७१

प्रा. १४७	८	११७६
मू. २१६०९	२८	६०५०५२
अ. ३१७६५२३	५६	१७७८८५२८८
मै. ४६६९४८८८१	७०	३२६८६४२१६७०
प. ६८६४१४८५५०७	५६	३८४३९२३१८८३९२
द्वि. १००९०२९८३६९५२९	२८	२८२५२८३५४३४६८१२
उ. १४८३२७३८६०३२०७६३	८	११८६६१९०८८२५६६१०४
अ. २१८०४१२५७४६७१५२१६१	१	२१८०४१२५७४६७१५२१६१

सर्वं. २३०१९३८५३४९२१६६६५५

प्रा. १४७	९	१३२३
मू. २१६०९	३६	७७७९२४
अ. ३१७६५२३	८४	२६६८२७९३२
मै. ४६६९४८८८१	१२६	५८८३५५५९००६
प. ६८६४१४८५५०७	१२६	८६४८८२७१७३८८२
द्वि.१००९०२९८३६९५२९	८४	८४७५८५०६३०४०४३६
उ.१४८३२७३८६०३२०७६३	३६	५३३९७८५८९७१५४७४६८
अ.२१८०४१२५७४६७१५२१६१	९	११६२३७१३१७२०४३६९५४९
सा३२०५२०६४८४७६७१३६७६६७	१	३२०५२०६४८४७६७१३६७६६७

सर्व. ३४०६८६९०३१६८४०६६५०८७

प्रा. १४७	१०	१४७०
मृ. २१६०९	४५	९७२४०५
अ. ३१७६५२३	१२०	३८११८२७६०
मै. ४६६९४८८८१	२१०	९८०५९२६५०१०
प. ६८६४१४८५५०७	२५२	१७२९७६५४३४७७६४
द्वि. १००९०२९८३६९५२९	२१०	२११८९६२६५७६०१०९०
उ. १४८३२७३८६०३२०७६३	१२०	१७७९१२८६३२३८४९१५६०
अ. २१८०४१२५७४६७१५२१६१	४५	९८११८५६५८६०२१८४७२४५
सा. ३२०५२०६४८४७६७१३६७६६७	१०	३२०५२०६४८४७६७१३६७६६७०
द्वे. ४७११६५३५३२६०७६९११०४७०४९	१	४७११६५३५३२६०७६९११०४७०४९

सर्वं. ५०४२१६६१६६८९२४१८४३३०२३

प्रा १४७	११	१६१७
मृ. २१६०९	५५	११८८४९५
अ. ३१७६५२३	१६५	५२४१२६२९५
मै. ४६६९४८८८१	३३०	१५४०९३१३०७३०
प. ६८६४१४८५५०७	४६२	३१७१२३६६३०४२३४
द्वि. १००९०२९८३६९५२९	४६२	४६६१७१७८४६७२२३९८
उ. १४८३२७३८६०३२०७६३	३३०	४८९४८०३७३९०५८५१७९०
अ. २११८०४१२५७४६७१५२१६१	१६५	३५९७६८०७४८२०८०१०६५६५
सा. ३२०५२०६४८४७६७१३६७६६७	५५	१७६२८६३५६६६२१९२५२२१६८५
दे. ४७११६५३५३२६०७६९१०४७०४९	११	५१८२८१८८८५८६८४६०१५१७५३९
पो. ६९२६१३०६९२९३३३०५८३९१६२०३	१	६९२६१३०६९२९३३३०५८३९१६२०३

मर्त्य. ७४६२४०५९२७०००७७९२८०८७५५१

प्रा.१४७	१२	१७६४
मृ.२१६०९	६६	१४२६१९४
अ.३१७६५२३	२२०	६९८८३५०६०
मै. ४६६९४८८८१	४९५	२३११३९६९६०९५
प. ६८६४१४८५५००७	७९२	५४३६४०५६५२१५४४
दि.१००९०२९८३६९५२९	९२४	९३२३४३५६९३४४४७९६
उ.१४८३२७३८६०३२०७६३	७९२	११७४७५२८९७३७४०४४२९६
अ. २१८०४१२५७४६७१५२१६१	४९५	१०७९३०४२२४४६२४०३१९६९५
सा ३२०५२०६४८४७६७१३६७६६७	२२०	७०५१४५४२६६४८७७००८८६७४०
दे. ४७११६५३५३२६०७६९१०४७०४९	६६	३१०९६९११३३१५२१०७६०९१०५२३४
पो. ६९२६१३०६९२९३३३०५८३९१६२०३	१२	८३११३५६८३१५१९९६७००६९१४४३६
ति.१०१८१४१२११८६११९५९५८३५६८१८४१	१	१०१८१४१२११८६११९५९५८६५६८१८४१

सर्व. ११०४४३६०७७१९६११५३३३५६९५७६९५

कोडाकोडि, ११ लाख १० हजार ४ सो ४३ कोडाकोडि, ६० लाख ७७ हजार १ सो ९६ लाख ५३ हजार ३ सौ ३५ क्रोड, ६९ लाख, ५७ हजार ६ सो ९५ श्रावक व्रत भांगा.

देवकुलिकानुं तात्पर्य--

पहेलो कोठो विकल्पना असंयोगी द्विक संयोगी त्रिक-संयोगी आदिनी संख्या बतावे छे। बीजो कोठो पदना असंयोगी द्विकसंयोगी आदिनी संख्या बतावे छे अने त्रीजो कोठो सिद्ध भांगाना असंयोगी द्विकसंयोगी आदिनी संख्या बतावे छे। बधा संयोगोनो एकंदर सरवालो करवाथी ते ते व्रतना विकल्प पद अने सिद्ध भांगानी एकंदर संख्या नीकले छे।

सिद्धभांगानी एकंदर संख्या काढवानी बीजी रीत--जे व्रतना भांगानी संख्या जाणवी होय तेना आगला व्रतना सिद्ध भांगानी संख्याने जे भंगी होय तेमां एक उमेरतां जे संख्या आवे ते संख्याये गुणी, तेमां ते भंगीनो अंक उमेरवाथी भांगानी संख्या नीकले छे। जेमके--षट्भंगी होय तो साते गुणी छ मेलववा। नवभंगी होय तो दशे गुणी नव मेलववा। २१ भंगी होय तो २२ थी गुणी २१ मेलववा। ४९ भंगी होय तो ५० थी गुणी ४९ मेलववा अने १४७ भंगी होय तो १४८ थी गुणी १४७ मेलववा। उदाहरण--षट्भंगीये सात व्रतना सिद्ध भांगानी कुल संख्या जाणवी होय तो छ व्रतना सिद्ध भांगानी कुल संख्या ११७६८ छे. तेने षट्भंगी छे माटे साते गुणी छ मेलवतां '८२३५४२' आ एकंदर संख्या सात व्रतना सिद्ध भांगानी निकळी. एवी रीते नव भंगी आदिना सिद्ध भांगानी कुल संख्या काढवी। एक व्रतथी उत्तरोत्तर व्रतना भांगानी एकंदर संख्या काढवामां आ रीत सुगम थई पडे छे।

प्रकरण ४ थुं–सिद्धभांगांना प्रस्तार.

देवकुलिकामां बताव्या प्रमाणे षट्भंगीये आठ व्रतना द्विकसंयोगे १००८ सिद्ध भांगा थाय। ते केवी रीते लखाय एम कोई पुछे तो षट्भंगीना द्विक संयोगे ३६ विकल्प थाय अने आठ व्रतना द्विक संयोगे २८ पद थाय, तेमां ३६ विकल्प पहेला पदनी साथे, ३६ विकल्प बीजा पदनी साथे एम यावत् अठावीशमा पद साथे योजतां १००८ भांगानी निष्पत्ति थाय। ते सिद्ध भांगाना प्रस्तार नीचे प्रमाणे।

एकव्रतना	२०	१३	४३
	३०	१४	४४
भांगा ६	४०	१५	४५
	५०	१६	४६
१	६०	२१	५१
२	०१	२२	५२
३	०२	२३	५३
४	०३	२४	५४
५	०४	२५	५५
६	०५	२६	५६
——	०६	३१	६१
६	——	३२	६२
——	१२	३३	६३
बेव्रतना	——	३४	६४
		३५	६५
भांगा ४८	द्विकसं०	३६	६६
असं०	११	४१	——
१०	१२	४२	३६

त्रणव्रतना	११०	५५०	५०१
भांगा ३४२	१२०	५६०	५०२
	१३०	६१०	५०३
	१४०	६२०	५०४
असं०	१५०	६३०	५०५
	१६०	६४०	५०६
१००	२१०	६५०	६०१
२००	२२०	६६०	६०२
३००	२३०	१०१	६०३
४००	२४०	१०२	६०४
४००	२५०	१०३	६०५
५००	२६०	१०४	६०६
६००	३१०	१०५	०११
०१०	३२०	१०६	०१२
०२०	३३०	२०१	०१३
०३०	३४०	२०२	०१४
०४०	३५०	२०३	०१५
०५०	३६०	२०४	०१६
०६०	४१०	२०५	०२१
००१	४२०	२०६	०२२
००२	४३०	३०१	०२३
००३	४४०	३०२	०२४
००४	४५०	३०३	०२५
००५	४६०	३०४	०२६
००६	५१०	३०५	०३१
———	५२०	३०६	०३२
१८	५३०	४०१	०३३
———	५४०	४०२	०३४
त्रिकसं०		४०३	०३५
		४०४	०३६
		४०५	०४१
		४०६	०४२

०४३
०४४
०४५
०४६
०५१
०५२
०५३
०५४
०५५
०५६
०६१
०६२
०६३
०६४
०६५
०६६

१०८

त्रिकसं०

१११
११२
११३
११४
११५
११६

१२१
१२२
१२३
१२४
१२५
१२६
१३१
१३२
१३३
१३४
१३५
१३६
१४१
१४२
१४३
१४४
१४५
१४६
१५१
१५२
१५३
१५४
१५५
१५६
१६१
१६२
१६३
१६४
१६५
१६६
२११
२१२

२१३
२१४
२१५
२१६
२२१
२२२
२२३
२२४
२२५
२२६
२३१
२३२
२३३
२३४
२३५
२३६
२४१
२४२
२४३
२४४
२४५
२४६
२५१
२५२
२५३
२५४
२५५
२५६
२६१
२६२

२६३
२६४
२६५
२६६
३११
३१२
३१३
३१४
३१५
३१६
३२१
३२२
३२३
३२४
३२५
३२६
३३१
३३२
३३३
३३४
३३५
३३६
३४१
३४२
३४३
३४४
३४५
३४६
३५१
३५२
३५३
३५४

३५५
३५६
३६१
३६२
३६३
३६४
३६५
३६६
४११
४१२
४१३
४१४
४१५
४१६
४२१
४२२
४२३
४२४
४२५
४२६
४३१
४३२
४३३
४३४
४३५
४३६
४४१
४४२
४४३
४४४
४४५
४४६

४५१
४५२
४५३
४५४
४५५
४५६
४६१
४६२
४६३
४६४
४६५
४६६
५११
५१२
५१३
५१४
५१५
५१६
५२१
५२२
५२३
५२४
५२५
५२६
५३१
५३२
५३३
५३४
५३५
५३६
५४१
५४२

५४३
५४४
५४५
५४६
५५१
५५२
५५३
५५४
५५५
५५६
५६१
५६२
५६३
५६४
५६५
५६६
६११
६१२
६१३
६१४
६१५
६१६
६२१
६२२
६२३
६२४
६२५
६२६
६३१
६३२
६३३
६३४

६३५
६३६
६४१
६४२
६४३
६४४
६४५
६४६
६५१
६५२
६५३
६५४
६५५
६५६
६६१
६६२
६६३
६६४
६६५
६६६

२१६

सर्वसली

३४२

चारव्रतना भांगा २४००.

असंयोगी.

१०००
२०००
३०००
४०००
५०००
६०००
०१००
०२००
०३००
०४००
०५००
०६००
००१०
००२०
००३०
००४०
००५०
००६०
०००१
०००२
०००३
०००४
०००५
०००६

२४

द्विकसं०

११००
१२००
१३००
१४००
१५००
१६००
२१००
२२००
२३००
२४००
२५००
२६००
३१००
३२००
३३००
३४००
३५००
३६००
४१००
४२००
४३००
४४००
४५००
४६००
५१००
५२००
५३००
५४००
५५००
५६००
६१००
६२००
६३००
६४००
६५००
६६००-३६
१०१०
६०६०-३६
१००१
६००६-३६
०११०
०६६०-३६
०१०१
०६०६-३६
००११
००६६-३६

२१६

त्रिकसंयोगी.

१११०
१६६०-३६
२११०
२६६०-३६
३११०
३६६०-३६
४११०
४६६०-३६
५११०
५६६०-३६
६११०
६६६०-३६

२१६

११०१
६६०६-२१६
१०११
६०६६-२१६
०१११
०६६६-२१६

८६४

चउकसंयोगी.

११११
११६६-३६
१६६६-२१६
२६६६-२१६
३६६६-२१६
४६६६-२१६
५६६६-२१६
६६६६-२१६

१२९४

सर्वमली २४००

पांचव्रतमा.
भांगा. १६८०६

असंयोगी.

१००००
२००००
३००००
४००००
५००००
६००००—६
०१०००
०६०००—६
००१००
००६००—६
०००१०
०००६०—६
००००१
००००६—६

३०

व्रिकसं०

११०००
६६०००—३६
६०६००—३६
६००६०—३६
६०००६—३६
०६६००—३६
०६०६०—३६
०६००६—३६
००६६०—३६
००६०६—३६
०००६६—३६

३६०

त्रिकसंयोगी.

१११००
१६६००—३६
६६६००-२१६
६६०६०-२१६
६६००६-२१६
६०६६०-२१६
६०६०६-२१६
६००६६-२१६
०६६६०-२१६
०६६०६-२१६
०६०६६-२१६
००६६६-२१६

२१६०

चौक संयोगी.

११११०
११६६०—३६
१६६६०—२१६
६६६६०—१२९६
६६६०६—१२९६
६६०६६—१२९६
६०६६६—१२९६
०६६६६—१२९६

६४८०

पांच संयोगी.

११११
१११६६—३६
११६६६—२१६
१६६६६—१२९६
२६६६६—१२९६
३६६६६—१२९६
४६६६६—१२९६
५६६६६—१२९६
६६६६६—१२९६

७७७६
सर्वमली १६८०६

छ व्रतना भांगा
११७६४८.

असंयोगी.

१०००००
६०००००—६
०६००००—६

००६०००—६
०००६००—६
००००६०—६
०००००६—६

३६

द्विक संयोगी.

११००००
६६००००—३६
६०६०००—३६
६००६००—३६
६०००६०—३६
६००००६—३६
०६६०००—३६
०६०६००—३६
०६००६०—३६
०६०००६—३६
००६६००—३६
००६०६०—३६
००६००६—३६
०००६६०—३६
०००६०६—३६
००००६६—३६

५४०

त्रिकसंयोगीना.

१११०००
१६६०००—३६
६६६०००-२१६
६६०६००-२१६
६६००६०-२१६
६६०००६-२१६
६०६६००-२१६
६०६०६०-२१६
६०६००६-२१६
६००६६०-२१६
६००६०६-२१६
६०००६६-२१६
०६६६००-२१६
०६६०६०-२१६
०६६००६-२१६
०६०६६०-२१६
०६०६०६-२१६
०६००६६-२१६
००६६६०-२१६
००६६०६-२१६
००६०६६-२१६
०००६६६-२१६

४३२०

चौक संयोगीना.

११११००
११६६००—३६
१६६६००—२१६
६६६६००—१२९६
६६६०६०—१२९६
६६६००६—१२९६
६६०६६०—१२९६
६६०६०६—१२९६
६६००६६—१२९६
६०६६६०—१२९६
६०६६०६—१२९६
६०६०६६—१२९६
६००६६६—१२९६
०६६६६०—१२९६
०६६६०६—१२९६
०६६०६६—१२९६
०६०६६६—१२९६
००६६६६—१२९६

१९४४०

पांच संयोगीना.

१११११०
१११६६०—३६
११६६६०—२१६
१६६६६०—१२९६
६६६६६०—७७७६
६६६६०६—७७७६
६६६०६६—७७७६
६६०६६६—७७७६

६०६६६६—७७७६
०६६६६६—७७७६

४६६५६

छ संयोगीना.

११११११
११११६६—३६
१११६६६—२१६
११६६६६—१२९६
१६६६६६—७७७६
६६६६६६—४६६५६

४६६५६
सर्वमळी ११७६४८

सात व्रतना भांगा.
८२३५४२

असंयोगीना.

१००००००
००००००१—७
००००००२—७
००००००३—७
००००००४—७
००००००५—७
००००००६—७

४२

द्विकसंयोगीना.

११०००००
६६०००००—३६
६०६००००—३६
६००६०००—३६
६०००६००—३६
६००००६०—३६
६०००००६—३६
०६६००००—३६
०६०६०००—६६
०६००६००—३६
०६०००६०—३६
०६००००६—३६
००६६०००—३६
००६०६००—३६
००६००६०—३६
००६०००६—३६
०००६६००—३६
०००६०६०—३६
०००६००६—३६
००००६६०—३६
००००६०६—३६
०००००६६—३६

७५६

त्रिकसंयोगीना.

१११००००
११६००००—६
१६६००००—३६
६६६००००—२१६
००००६६६—७५६०

७५६०

चउकसंयोगीना.

११११०००
१११६०००—६
११६६०००—३६
१६६६०००—२१६
६६६६०००—१२९६
०००६६६६—४५३६०

४५३६०

पंच संयोगीना.

१११११००
११११६००—६
१११६६००—३६
११६६६००—२१६
१६६६६००—१२९६
६६६६६००—७७७६
००६६६६६—१६३२९६

१६३२९६

छ संयोगीना

११११११०
१११११६०—६
११११६६०—३६
११११६६०—३६
१११६६६०—२१६
११६६६६०—१२९६
१६६६६६०—७७७६
६६६६६६०—४६६५६
०६६६६६६—३२६५९२

३२६५९२

सात संयोगीना.

१११११११
११११११६—६
१११११६६—३६
११११६६६—२१६
१११६६६६—१२९६
११६६६६६—७७७६
१६६६६६६—४६६५६
६६६६६६६—२७९९३६

२७९९३६
सर्वमली. ८२३५४२

आठ व्रतना भांगा.
५७६४८००

असंयोगीना.

१०००००००
६०००००००—६
०६००००००—६
००६०००००—६
०००६००००—६
००००६०००—६
०००००६००—६
००००००६०—६
०००००००६—६

४८

द्विकसंयोगीना.

११००००००
६६००००००—३६
००००००६६—१००८

१००८

त्रिक संयोगीना.

१११०००००
११६०००००—६

१६६०००००—३६
६६६००००००—२१६
०००००६६६—१२०९६

१२०९६

चउक संयोगीना.

१११.१०००००
१११६००००—६
११६६००००—३६
१६६६००००—२१६
६६६६००००—१२९६
००००६६६६—१०७२०

१०७२०

पञ्च संयोगीना.

११११११०००
११११६०००—६
१११६६०००—३६
११६६६०००—२१६
१६६६६०००—१२९६
६६६६६०००—७७७६
०००६६६६६—४३५४५६

४३५४५६

छ संयोगींना.

११११११००
११११६००—६
१११६६००—३६
१११६६६००—२१६
११६६६६००—१२९६
१६६६६६००—७७७६
६६६६६६००—४६६५६
००६६६६६६—१३०६३६८

१३०६३६८

सात संयोगीनां.

११११११११०
११११११६०—६
१११११६६०—३६
११११६६६०—२१६
१११६६६६०—१२९६
११६६६६६०—७७७६
१६६६६६६०—४६६५६
६६६६६६६०—२७९९३६
०६६६६६६६—२२३९४८८

२२३९४८८

आठ संयोगीना.

११११११११
१११११११६—६
११११११६६—३६
१११११६६६—२१६
११११६६६६—१२९६
१११६६६६६—७७७६
११६६६६६६—४६६५६
१६६६६६६६—२७९९३६
६६६६६६६६—१६७९६१६

१६७९६१६

सर्व मली ५७६४८००

सिद्धभांगाना प्रस्तार लखवानी बीजी रीत।

पहेली रीतमां जेम प्रकृत संयोगना वधा विकल्प पहेला पदनी साथे पछी वधा विकल्प बीजा पदनी साथे एम यावत् छेल्ला पद साथे योज्या छे, तेम आ रीतिमां विकल्पोनुं परावर्तन करतां मात्र एक विकल्प लई प्रकृतसंयोगनां वधां पद साथे योजी पछी बीजो विकल्प लई वधां पद साथे योजवो। दाखला तरीके—आठ व्रतना द्विक संयोगी १००८ भांगा लखवा छे. षट्-भंगीना द्विकसंयोगे ३६ विकल्प, अने आठ व्रतनां द्विक संयोगे २८ पद थाय छे. तेमां प्रथम पहेलो विकल्प २८ पद साथे योजी पछी बीजो विकल्प लेवो ते पण २८ पद साथे योजवो। एम अनुक्रमे छेल्लो छत्रीशमो विकल्प २८ पद साथे योजवो. एटले १००८ भांगा तैयार थई जशे।

भांगानी संख्या बन्ने रीतिमां सरखीज छे, फेर एटलो के पहेली रीतमां विकल्पोनो गुंफ साथे रहे छे अने पद छुटां पडी जाय छे. त्यारे बीजी रीतमां पदनो गुंफ साथे रही विकल्पो छुटा पडी जाय छे। उदाहरण तरीके बीजी रीत प्रमाणे सिद्ध भांगाना थोडा प्रस्तार नीचे प्रमाणे—

प्रथम व्रतना.

भांगा ६

१
२
३
४
५
६

६

बीजा व्रतना

भांगा ४८

असं. १२

१०
२०
३०
४०
५०
६०
०१
०२
०३
०४
०५
०६

१२

द्विक सं. ३६

११
१२
१३
१४
१५
१६
२१
२२
२३
२४
२५
२६
३१
३२
३३
३४
३५
३६
४१
४२
४३
४४
४५
४६
५१
५२
५३
५४
५५
५६
६१
६२
६३
६४
६५
६६

३६

त्रीजाव्रतना भांगा.

३४२

असं—१८

१००
२००
३००
४००
५००
६००—६
०६०—६
००६—६

१८

द्वि. सं. १०८

११०
१६०—६
२१०
२६०—६
३१०
३६०—६
४१०—
४६०—६
५१०—
५६०—६
६१०
६६०—६
१०१
६०६—३६
०११
०६६—३६

१०८

त्रिकसं. २१६
१११
११६—६
१६६—३६
६६६—२१६

२१६

सर्व ३४२

चारव्रतना भांगा.

२४००

असं. २४

१०००
६०००—६
०६००—६
००६०—६
०००६—६

२४

द्वि. सं. २१६

११००
१०१०
१००१—३
०११०
०१०१—२
००११—१
१२००—६
००१२—६
१३००
००१३—६
१४००
००१४—६
१५००
००१५—६
१६००—
००१६—६
२१००
००२६—३६
३१००
००३६—३६
४१००
००४६—३६
५१००
००५६—३६
६१००
००६६—३६

२१६

त्रिक सं. ८६४

१११०
११०१
१०११
०१११—४
११२०
०११२—४
११३०
०११३—४
११४०
०११४—४
११५०

०११५—४
११६०
०११६—४
१२१०
०१२६—२४
१३१०
०१३६—२४
१४१०
०१४६—२४
१५१०
०१५६—२४
१६१०
०१६६—२४
२११०
०२६६—१४४
३११०
०३६६—१४४
४११०
०४६६—१४४
५११०
०५६६—१४४
६११०
०६६६—१४४

८६४

चउक सं. १२९६

११११
१११६—६

११६६—३६
१६६६—२१६
६६६६—१२९६

१२९६

सर्वमली.

२४००

पांचव्रतना भांगा.

१६८०६

असं. ३०

१००००
०१०००
००१००
०००१०
००००१—५
२००००
०२०००
००२००
०००२०
००००२—५
३००००
००००३—५
४००००
००००४—५
५००००

०००0५—५
६००००
००००६—५

३०

द्वि. सं. ३६०

११०००
१०१००
१००१०
१०००१—४
०११००
०१०१०
०१००१—३
००११०
००१०१
०००११—३
१२०००
०००१२—१०
१३०००
०००१३—१०
१४०००
०००१४—१०
१५०००
०००१५—१०
१६०००
०००१६—१०
२१०००
०००२६—६०
३१०००
०००३६—६०

४१०००
०००४६—६०
५१०००
०००५६—६०
६१०००
०००६६—६०

३६०

त्रिकलं. २१६०

१११००
११०१०
११००१—३
१०११०
१०१०१
१००११—३
०१११०
०११०१
०१०११
००१११—४
११२००
००११२—१०
११३००
००११३—१०
११४००
००११४—१०
११५००
००११५—१०
११६००
००११६—१०

१२१००
००१२६—६०
१३१००
००१३६—६०
१४१००
००१४६—६०
१५१००
००१५६—६०
१६१००
००१६६—६०
२११००
००२६६—३६०
३११००
००३६६—३६०
४११००
००४६६—३६०
५११००
००५६६—३६०
६११००
००६६६—३६०

२१६०

चउक सं.६४८०

११११०
१११०१
११०११
१०१११
०११११—५

१११२०
०१११२—५
१११३०
०१११३—५
१११४०
०१११४—५
१११५०
०१११५—५
१११६०
०१११६—५
११२१०
०११२६—३०
११३१०
०११३६—३०
११४१०
०११४६—३०
११५१०
०११५६—३०
११६१०
०११६६—३०
१२११०
०१२६६—१८०
१३११०
०१३६६—१८०
१४११०
०१४६६—१८०
१५११०
०१५६६—१८०
१६११०
०१६६६—१८०
२१११०
०२६६६—१०८०

૩૧૧૧૦
૦૩૬૬૬—૧૦૮૦
૪૧૧૧૦
૦૪૬૬૬—૧૦૮૦
૫૧૧૧૦
૦૫૬૬૬—૧૦૮૦
૬૧૧૧૦
૦૬૬૬૬—૧૦૮૦

૬૪૮૦

પંચસંયોગી. ૭૭૭૬

૧૧૧૧૧
૧૧૧૧૬—૬
૧૧૧૬૬—૩૬
૧૧૬૬૬—૨૧૬
૧૬૬૬૬—૧૨૯૬
૬૬૬૬૬—૭૭૭૬

૭૭૭૬
સર્વમળી ૧૬૮૦૬

છ વ્રતના ભાંગા
૧૧૭૬૪૮

અસંયોગી.
૧૦૦૦૦૦
૦૧૦૦૦૦
૦૦૧૦૦૦
૦૦૦૧૦૦
૦૦૦૦૧૦
૦૦૦૦૦૧—૬
૨૦૦૦૦૦
૦૦૦૦૦૬—૩૬

૩૬

દ્વિ. સ. ૫૪૦

૧૧૦૦૦૦
૧૦૦૦૦૧—૫
૦૧૧૦૦૦
૦૧૦૦૦૧—૪
૦૦૧૧૦૦
૦૦૧૦૦૧—૩
૦૦૦૧૧૦
૦૦૦૦૧૧—૩
૬૧૦૦૦૦—૯૦
૦૦૦૦૬૬—૫૪૦

૫૪૦

ત્રિક સં. ૪૩૨૦

૧૧૧૦૦૦
૧૧૦૦૦૧—૪
૧૦૧૧૦૦
૧૦૧૦૦૧—૩
૧૦૦૧૧૦
૧૦૦૦૧૧—૩
૦૧૧૧૦૦
૦૧૧૦૦૧—૩
૦૧૦૧૧૦
૦૧૦૦૧૧—૩
૦૦૧૧૧૦
૦૦૦૧૧૧—૪
૧૧૬૦૦૦
૦૦૦૧૬૬—૧૨૦
૨૧૧૦૦૦—૭૨૦
૦૦૦૬૬૬—૪૩૨૦

૪૩૨૦

ચ. સં. ૧૯૪૪૦

૧૧૧૧૦૦
૦૦૧૧૧૧—૧૫
૧૧૧૬૦૦
૦૦૧૧૧૬—૯૦
૧૧૬૧૦૦
૦૦૧૧૬૬—૫૪૦
૧૬૧૧૦૦
૦૦૧૬૬૬—૩૨૪૦
૨૧૧૧૦૦
૦૦૬૬૬૬—૧૯૪૪૦

૧૯૪૪૦

पं. सं. ४६६५६

१११११०
०११११११—६
१११११६०—
०१११११६—३६
१११२१०
०१११६६—२१६
११२१११०
०११६६६—१२९६
१२११११०
०१६६६६—७७७६
२११११०
०६६६६६—४६६५६

४६६५६

छ सं. ४६६५६

१११११११
१११११६—६
११११६६—३६
१११६६६—२१६
११६६६६—१२९६
१६६६६६—७७७६
६६६६६६—४६६५६

४६६५६
सर्व मळी. ११७६४८

सात व्रतनां
भांगा—८२३५४३

असं.—४२

१००००००
०००००००१—७
६००००००
०००००००६—४२

४२

द्वि. सं.—७५६

११०००००
१०००००१—६
००००११—२१
१२०००००
०००००१६—१२६
२१८००००
००००००६६—७५६

७५६

त्रि. सं. ७५६०

१११००००
००००१११—३५
११२००००

००००११६—२१०
१२१००००
००००१६६—१२६०
२११००००
००००६६६—७५६०

७५६०

चउक सं. ४५३६०

१११२०००
०००१११६—२१०
११२१०००
०००११६६—१२६०
१२११०००
०००१६६६—७५६०
२१११०००
०००६६६६—४५३६०

४५३६०

पं. सं. १६३२९६

११११२००
००११११६—१२६
१११२१००

१११११००
००११११६—२१
११११०००
०००११११—३५

००११६६६—७५६०
११२११००
००११६६६—४५३६०
१२१११००
००१६६६६—२७२१६
२११११००
००६६६६६—१६३२९६

१६३२९६

छ सं. ३२६५९२

१११११०
०११११११—७
०११११६—४२
०११११६६—२५२
०१११६६६—१५१२
०११६६६६—९०७२
०१६६६६६—५४४३२
०६६६६६६—३२६५९२

३२६५९२

सा. सं. २७९९३६

१११११११
११११११६—६
१११११६६—३६
११११६६६—२१६
१११६६६६—१२९६

११६६६६६६—७७७६
१६६६६६६६—४६६५६
६६६६६६६६—२७९९३६

२७९९३६
सर्व मली ८२३५४२

आठ व्रतना भांगा.

५७६४८००

असं. ४८.

१०००००००
०००००००१—८
०००००००६—४८

४८

द्विसं. १००८

११००००००
००००००११—२८
१२००००००
००००००१६—१६८
२१००००००
००००००६६—१००८

१००८

त्रि. सं. १२०९६

१११०००००
०००००१११—५६
११२०००००
०००००११६—३३६
१२१०००००
०००००१६६—२०१६
२११०००००
०००००६६६—१२०९६

१२०९६

च. सं. ९०७२०

११११००००
००००११११—७०
१११२००००
००००१११६—४२०
११२१००००
००००११६६—२५२०
१२११००००
००००१६६६—१५१२०
२१११००००
००००६६६६—९०७२०

९०७२०

पं. सं. ४३५४५६

१११११०००
०००१११११—५६
११११२०००
०००११११६—३३६
१११२१०००
०००१११६६—२०१६

११२११०००
०००११६६६—१२०९६
१२१११०००
०००१६६६६—७२५७६
२१११००००
०००६६६६६—४३५४५६

४३५४५६

छ सं. १३०६३६८
१११११२००
००११११११—२८
१११११६००
००१११११६—१६८
११११२१००
००११११६६—१००८
१११२११००
००१११६६६—६०४८
११२१११००
००११६६६६—३६२८८
१२११११००
००१६६६६६—२१७७२८
२१११११००
००६६६६६६—१३०६३६८

१३०६३६८

सा. सं. २२३९४८८
१११११११०
०११११११२—८
११११११२०
०१११११११६—४८
१११११२१०
०११११११६६—२८८
११११२११०
०११११६६६—१७२८
१११२१११०
०१११६६६६—१०३६८
११२११११०
०११६६६६६—६२२०८
१२१११११०
०१६६६६६६—३७३२४८
२११११११०
०६६६६६६६—२२३९४८८

२२३९४८८

आ. सं. १६७९६१६
११११११११
१११११११६—६
११११११६६—३६
१११११६६६—२१६
११११६६६६—१२९६
१११६६६६६—७७७६
११६६६६६६—४६६५६
१६६६६६६६—२७९९३६
६६६६६६६६—१६७९६१६

१६७९६१६
सर्वे मली ५७६४८००
आ प्रमाणे गमे ते त्रतना गमे ते भंगीए सिद्धभांगा योजी लेवा ।

सिद्धभांगाना प्रस्तारनुं तात्पर्य ।

सिद्ध भांगामां शून्य ते व्रतनां मूलघर छे अने आंकडा विकल्प सूचक आगंतुक मिजमान छे। जेटला व्रतना भांगा लखवा होय तेटलां शून्य प्रथम लखवां । जेमके आठ व्रतनां होय तो ०००००००० आठ शून्य. आठ व्रतनो कोईपण भांगो आ आठ शून्यमांथी बनशे । दाखला तरीके आठ व्रतना द्विकसंयोगनो ३६ मो भांगो बनाववो होय तो पहेली रीत प्रमाणे ३६ मो विकल्प अने पहेलुं पद तथा बीजी रीत प्रमाणे बीजो विकल्प अने आठमुं पद । ए बेना जोडाणथी ३६ मो भांगो थाय । ३६ मो विकल्प ६६ अने पहेलुं पद १२ छे. विकल्पना बे छगडाने आठ शून्यमां जग्या लेवानी छे. पदना आंकडा ते जग्याने नियमित करे छे. एटले पहेला अने बीजा शून्यने ठामेज बे छगडाने बेसवुं पडे छे। बीजी रीत प्रमाणे बीजो विकल्प '१२' एकडो ने बगडो, तेने आठमुं पद २३ एटले बीजा अने त्रीजा नंबरनां शून्यने स्थाने जग्या लेवी पडशे । एम करतां ३६ मा भांगानो आकार पहेली रीत प्रमाणे ६६००००००, अने बीजी रीत प्रमाणे ०१२००००० थाय छे। आमां आठमांथी छ घरशून्य एटले आठ व्रतमांथी छ व्रत शून्य अने बे व्रत भरेल अर्थात् आदरेल । तेमां पहेली रीत प्रमाणे पहेलुं अने बीजुं व्रत आदरेल अने बीजी रीत प्रमाणे बीजुं अने त्रीजुं व्रत आदरेल । विकल्पना बे छगडा षट्भंगीमांना छठा (एगविहं एगविहेण) भांगानुं सूचन करे छे। बीजी रीतमां विकल्पनो एकडो अने बगडो षट्भंगीना पहेला अने बीजा भांगा (दुविहं तिवि-

हेणं दुविहं दुविहेणं) नुं सूचन करे छे । अर्थात् बीजुं व्रत पहेले अने त्रीजुं व्रत बीजे भांगे आदर्युं । एकंदर रीते ६६०००००० आ भांगानो अर्थ एवो थाय छे के कोई माणसे आठ व्रतमांथी पहेलुं अने बीजुं व्रत छठे भांगे आदर्युं। ०१२००००० आनो अर्थ ए के कोई माणसे आठ व्रत पैकी बीजुं व्रत पहेले भांगे अने त्रीजुं व्रत बीजे भांगे आदर्युं । पहेलुं चोथुं पांचमुं छठुं सातमुं अने आठमुं ए छ व्रत शून्य एटले आदर्यां वगरनां समजवां । एम दरेक भांगानुं तात्पर्य समजवुं ।

प्रकरण ५ मुं—नष्टविधि.

भांगाना नष्ट विधि.

गमे ते व्रतना कुल भांगामांथी अमुक संख्यानो भांगो पुछवामां आवे तो ते पुछेल संख्यामांथी सूचीना यंत्रमां—देवकुलिकामां जोई असंयोगी तथा द्विकसंयोगादिकना जेटला जेटला भांगा बाद थई शके तेटला एक पछी एक अथवा सरवालो करी बाद करवा. एम बाद करतां करतां जे संयोगीमांनी संख्या ते पुछेला भांगामांथी बाद थई न शके त्यारे जाणवुं के पुछेल भांगो, ते संयोगीमांथी नीकलशे । पछी ते संयोगीना विकल्प अने पद केटलां छे ते सूचीयंत्रमां जोई लेवुं । पछी बाद करतां जे संख्या बाकी रही छे तेने (प्रस्तारनी पहेली रीत प्रमाणे) ते संयोगीना विकल्पनी संख्याए भागवी । भागतां जे लब्धांक आवे तेमां एक उमेरतां जे थाय तेटलामुं पद, ते पुछेल भांगानुं समजवुं, अने भागाकार करतां जे शेष वधे तेटलामो विकल्प, ते पुछेल

भांगानो समजवो । जो भागाकार करतां एके लब्धांक न आवे अर्थात् मुद्दल भाग चाले नहीं तो लब्धांक शून्य समजी तेमां एक उमेरवो एटले पहेलुं पद पुछेल भांगानुं थशे, अने शेष रहे तेटलामो विकल्प । जो शेष कंई पण न वधे तो लब्धांकमां एक भेलववो नहीं, किन्तु ते संयोगीनो छेल्लो विकल्प समजवो । आ प्रमाणे पुछेल भांगाना नीकलेल पद अने विकल्प ए बेनी योजना करी भांगा लखवानी रीत प्रमाणे भांगो करी पुछनारने कहेवुं के पुछेल संख्यानो सिद्धभांगो आ प्रमाणे थाय।

प्रस्तारनी बीजी रीत प्रमाणे भांगो काढवो होयतो पुछेल संख्यामांथी असंयोगी द्विकसंयोगादिकना सिद्धभांगानी संख्या बाद करतां जे संख्या शेष रही होय तेने ते संयोगीना विकल्पनी संख्याने बदले पदनी संख्याये भाग आपवो। जे लब्धांक आवे तेमां एक भेलवतां जे थाय तेटलामो विकल्प, अने शेष रहे तेटलामुं पद पुछेल भांगानुं समजवुं । जो लब्धांक शून्य होय अर्थात् भाग न चाले तो तेमां एक उमेरवाथी पहेलो विकल्प अने शेष रहे तेटलामुं पद जाणवुं । जो शेष कांई न वधे तो लब्धांकमां एक न उमेरवो, किन्तु लब्धांक जेटलामो विकल्प अने ते संयोगीनुं छेल्लुं पद पुछेल भांगानुं समजवुं । आ प्रमाणे पद विकल्प मुकरर थया पछी सिद्धभांगो स्वयं योजी लेवो।

उदाहरण कोई पुछे के षट्भंगीये पांच व्रतनो ३६०० मो भांगो केवो थाय? उक्त संख्यामांथी त्रिक संयोगी सुधीना ३०+३६०+२१६० मली २५५० भांगा बाद करतां १०५० बाकी रह्या तेमांथी चउक संयोगीना भांगा बाद जतां नथीं, माटे ते भांगो चउक संयोगीमांथी नीकळवो जोइए, चउक संयोगीना विकल्प १२९६ छे तेथी १०५० नी संख्यानो भाग न

चाले माटे पहेली रीत प्रमाणे पहेलुं पद अने १०५० मो विकल्प पुछेल भांगानो आव्यो, ते बेनी योजना करतां ३६०० मो सिद्धभांगो आ प्रमाणे थयो।

उदाहरण—नं. १

१	२	३	४		पद पहेलुं
५	६	१	६		विकल्प १०५०
५	६	१	६	०	भांगो ३६०० मो

बीजी रीत प्रमाणे १०५० ने चउकसंयोगीना पांच पदे भागतां लब्धांक २१० आव्या अने शेष कांइ न रह्युं एटले २१० मो विकल्प अने छेल्लुं पांचमुं पद आव्युं ते बेनी योजना करतां बीजी रीत प्रमाणे ३६०० मो भांगो आ प्रमाणे थयो।

उदाहरण—नं. १

२	३	४	५		पांचमुं पद
१	६	५	६		२१० मो विकल्प
०	१	६	५	६	३६०० मो भांगो

उदाहरण नं. २—पहेली रीते प्रमाणे—छ व्रतनो १८७६५ मो भांगो केवो थाय? १८७६५ मांथी त्रिकसंयोगीसुधीना ३६+५४०+४३२०=४८९६ बाद करतां १८७६५-४८९६ =१३८६९ रह्यां, तेने चउकसंयोगीना विकल्प १२९६ थी भागतां १३८६९÷१२९६=लब्धांक १० अने शेष ९०९।

लब्धांक १०मां १ उमेरता ११ थया ते ११मुं पद अने शेष ९०९ ए विकल्प ।

२३४५	११ मुं पद
५२२३	९०९ मो विकल्प

अर्थात् छठा व्रतना चउकसंयोगीनो १८७६५ मो भांगो ०५२२३० आ प्रमाणे थयो ।

उदाहरण नं २–बीजी रीत प्रमाणे—

१८७६५ मांथी त्रिकसंयोगी सुधीना भांगा ४८९६ बाद करतां १३८६९ रह्या चउकसंयोगीनां पद १५ छे, माटे १३८६९ ने १५ थी भागतां लब्धांक ९२४ अने शेष ९ । लब्धांक ९२४ मां १ उमेरतां ९२५ थया तेटलामो विकल्प अने शेष ९ तेटलामुं पद समजवुं ।

१	३	५	६	९ मुं पद
५	२	५	१	९२५ मो विकल्प

'५०२०५१' आ १८७६५ मो भांगो थयो ।

उदाहरण–नं. ३–पहेली रीत प्रमाणे ७ व्रतनो २६७३५ मो भांगो केवो थाय ?

२६७३५ मांथी त्रिकसंयोगीसुधीना ८३५८ बाद करतां १८३७७ रह्यां तेने-चउकसंयोगीना विकल्प १२९६ थी भागतां लब्धांक १४ अने शेष २३३। लब्धांक १४ मां एक उमेरतां १५ थया तेटलामुं पद अने शेष २३३ ए विकल्प ।

१	३	५	७	१५ मु पद
२	१	३	५	२३३ मो विकल्प

२०१०३०५ आ २६७३५ मो भांगो थयो।

उदा नं ३—बीजी रीत प्रमाणे सातव्रतनो २६७३५ मो भांगो केवो थाय?

२६७३५ मांथी त्रिकसंयोगीसुधीना ८३५८ बाद करतां बाकी १८३७७ रह्यां, तेने सात व्रतना चउकसंयोगीना पद ३५ थी भागतां लब्धांक ५२५ अने शेष २। लब्धांक ५२५ मां एक उमेरतां ५२६ थया ते विकल्प अने शेष २ ते बीजुं पद समजवुं.

१	२	३	५	२ जुं पद
३	३	४	४	५२६ मो विकल्प

३३४०४०० आ २६७३५ मो भांगो थयो।

विकल्पना नष्ट।

जे भंगीना जे संयोगीनो विकल्प पुछयो होय तेटले स्थाने ते भंगीना उत्तरोत्तर गुणाकार मुकी जवा। पछी पुछेल संख्या-मांथी एक बाद करीने उत्तरोत्तर गुणाकारमांनी प्रथम मोटी संख्याए भाग देवो. लब्धांक तेनी नीचे मुकवो अने शेष रहेल संख्याने तेनी जोडेनी संख्याये भाग देवो अने लब्धांक तेनी नीचे मुकवो. एम जोडे जोडेनी संख्याये भागतां अनुक्रमे जे लब्धांक आवे तेमां एक एक उमेरवाथी पुछेल विकल्पनुं रूप आवशे।

उदाहरण–षट्भंगीना छसंयोगीनो–२९१३४ मो विकल्प केवो थाय ?

पुछेल विकल्प २९१३४ छे तेमांथी १ बाद करतां २९-१३३ रह्यां तेने उत्तरोत्तर गुणक '७७७६, १२९६, २१६, ३६, ६, १' थी क्रमशः भागतां लब्धांक ३, ४, २, ५, १, ३ आवे । जेमके–२९१३३÷७७७६=लब्धांक ३ अने शेष ५८०५÷१२९६=लब्धांक ४ अने शेष ६२१÷२१६= लब्धांक २, शेष १८९÷३६=लब्धांक ५; शेष ९÷६=लब्धांक १, शेष ३÷१=लब्धांक ३ । लब्धांकमां एक एक उमेरवाथी ४ ५ ३ ६ २ ४ थाय ते विकल्प समजवो. ।

भाजक	७७७६	१२९६	२१६	३६	६	१
लब्ध.	३	४	२	५	१	३
उमेरो.	१	१	१	१	१	१
विकल्प	४	५	३	६	२	४

४५३६२४ आ २९१३४ मो विकल्प थयो.

षट्भंगीना पंचसंयोगीनो ६१० मो विकल्प केवो थाय ?

भाजक.	१२९६	२१६	३६	६	१
लब्ध	०	२	४	५	३
उमेरो.	१	१	१	१	१
विकल्प.	१	३	५	६	४

१३५६४ आ ६१० मो विकल्प थयो ।

नवभंगीना पंचसंयोगीनो ३६३११ मो विकल्प केवो थाय ?

भाजक.	६५६१	७२९	८१	९	१
लब्ध.	५	४	७	२	४
उमेरो.	१	१	१	१	१
विकल्प.	६	५	८	३	५

६५८३५ आ पंच संयोगीनो ३६३११ मो विकल्प थयो।

एकवीश भंगीना चउक संयोगीनो १५४३९८ मो

विकल्प केवो थाय ?

भाजक.	९२६१	४४१	२१	१
लब्ध.	१६	१४	२	५
उमेरो.	१	१	१	१
विकल्प.	१७	१५	३	६

१७-१५-३ ६ आ एकवीश भंगीना चउक संयोगीनो १५४३९८

मो विकल्प थयो ।

ओगणपचास भंगीना चउक संयोगीनो ४९०६०१७ मो विकल्प केवो थाय ?

भाजक.	११७६४९	२४०१	४९	१
लब्ध.	४१	३४	१५	३८
उमेरो.	१	१	१	१
विकल्प.	४२	३५	१६	३९

४२-३५-१६-३९ आ ओगणपचास भंगीना चउक संयोगीनो ४९०६०१७ मो विकल्प थयो.

एकसो सडतालीस भंगीना त्रिकसंयोगीनो २०७३७६४ मो विकल्प केवो थाय ?

भाजक.	२१६०९	१४७	१
लब्ध.	९५	१४२	३४
उमेरो.	१	१	१
विकल्प.	९६	१४३	३५

९६-१४३-३५ आ १४७ भंगीना त्रिक संयोगीनो २०७३७६४ मो विकल्प थयो ।

इति. नष्ट प्रकरणम् ।

प्रकरण ६ ठुं–उद्दिष्ट विधि.

सिद्धभांगाना उद्दिष्टनी रीत।

कोइ पुछे के अमुक भांगो केटलामो छे ? आ पूछेल भांगा उपरथी भांगानो नंबर शोधी काढवो तेने उद्दिष्ट कहेवामां आवे छे, तेनी रीत आ प्रमाणे छे–

पूछेल भांगामां कया संयोगीनुं केटलामुं पद अने कया संयोगीनो केटलामो विकल्प छे ते प्रथम जोवुं । पहेली रीत प्रमाणे जेटलामुं पद होय, तेमांथी एक बाद करी, तेने ते संयोगीना विकल्पनी संख्याए गुणाकार करवो, जे आवे तेमां जेटलामो विकल्प भांगामां आव्यो होय ते संख्या उमेरवी, जे संख्या थाय तेमां ते संयोगीथी उपरना संयोगीओनी भांगानी संख्या सूचीमां जोई उमेरवी, जे आवे ते पूछेल भांगानो नंबर जाणवो ।

बीजी रीत प्रमाणे पुछेलरूपमां जेटलामो विकल्प होय तेमांथी एक बाद करी ते संयोगीना एकंदर पदनी संख्याये गुणाकार करवो, जे आवे तेमां पुछेल रूपमां जेटलामुं पद होय, ते संख्या उमेरवी, जे आवे तेमां उपरना संयोगीना भांगानी संख्या उमेरतां जे संख्या आवे तेटलामो नंबर पुछेल भांगानो समजवो.

उदाहरण नं १–पहेली रीत प्रमाणे पांच व्रतना चउकसंयोगीना ५-६-१-६-० आ भांगो केटलामो छे? आमां ५-६-१-६ आ विकल्प तेना उद्दिष्टनी रीत प्रणाणे जोतां षट्भंगीना चउकसंयोगीनो १०५०मो छे, अने १२३४ आ पद पहेलुं छे. एकमांथी एक बाद करतां शून्य आवे एटले गुणाकार न थाय माटे

विकल्प नंबर १०५० मां उपरना त्रण संयोगीना भांगा २५५० उमेरतां ३६०० थाय, माटे पुछेल भांगो पहेली रीत प्रमाणे ३६०० मो छे।

बीजी रीत प्रमाणे विकल्प संख्या १०५० मांथी एक बाद करतां १०४९ रह्या, तेने चउकसंयोगीनां पांच पदें गुणतां ५२४५ थया. तेमां पुछेल भांगामां पहेलुं पद छे माटे एक उमेरतां ५२४६ थाय, तेमां उपरना त्रण संयोगीना २५५० उमेरतां ७७९६ थाय, माटे पुछेल भांगानो नंबर ७७९६ मो समजवो।

उदाहरण नं. २

पहेली रीत प्रमाणे षट्भंगीए छव्रतनो ०५२२३० आ भांगो केटलामो ? पुछेल भांगामां २–३–४–५ ए पद ११ मुं ५–२–२–३ ए विकल्प षट्भंगीना चउकसंयोगीनो ९०९ मो छे. ११ मांथी एक बाद करतां १० रह्या, तेने चउकसंयोगीना १२९६ विकल्पे गुणतां १२९६० थया. तेमां आवेल विकल्प संख्या ९०९ उमेरतां १३८६९ थाय, तेमां उपरना त्रणसंयोगीना ४८९६ भेलवतां १८७६५ थाय ते पुछेल भांगानो नंबर छे।

बीजी रीत प्रमाणे षट्भंगीए छ व्रतनो ०५२२३० आ केटलामो भांगो छे ? ५२२३ ए विकल्प षट्भंगीना चउकसंयोगीनो ९०९ मो छे अने २–३–४–५ ए पद ११ मुं छे। ९०९ मांथी एक बाद करी ९०८ ने चउकसंयोगीनां पद १५ थाय, तेणे करी गुणतां १३६२० थाय। तेमां ११ मुं पद माटे ११ उमेरतां १३६३१ थाय, तेमां उपरना त्रणसंयोगीना ४८९६ भांगा भेलवतां १८५२७ थाय ते पुछेल भांगानो नंबर जाणवो।

उदाहरण नं. ३

पहेली रीत प्रमाणे षट्भंगी सातव्रतनो २०१०३०५ आ भांगो केटलामो छे ?

आमां १–३–५–७ ए पद १५ मुं छे, तेमांथी एक बाद करी चउकसंयोगीना १२९६ विकल्पे गुणतां १८१४४ थाय, तेमां २१३५ ए विकल्प २३३ मो छे, ते भेलवतां १८३७७ थयां, तेमां उपरना त्रण संयोगीना भांगा ८३५८ उमेरतां २६७३५ थाय, माटे पूछेल भांगो २६७३५ मो छे ।

बीजी रीत प्रमाणे षट्भंगीए सात व्रतनो २०१०३०५ आ भांगो केटलामो छे ।

आमां २१३५ ए विकल्प षट्भंगीनो चउक संयोगीनो २३३ मो छे, तेमांथी एक बाद करी २३२ ने चउकसंयोगीनां पांत्रीश पदे गुणतां ८१२० थाय, तेमां १५ मुं पद छे माटे १५ उमेरतां ८१३५ थाय. तेमां उपरना त्रणसंयोगीना ८३५८ उमेरतां १६४९३ थाय माटे पूछेल भांगो १६४९३ मो छे ।

अथ विकल्पना उद्दिष्टनी रीत ।

विकल्पनो नंबर शोधवाने जे रूप–प्रस्तार आपवामां आवे, ते दरेकनी नीचे एकडा मुकी बाद करवा, शेष रहे ते दरेकना उपर जे जे भंगी होय तेटले तेटले उत्तरोत्तर गुणतां जे आंकडा आवे ते मुकी जवा पछी नीचेना अने उपरना आंकडानो स्हाम स्हामे परस्पर गुणाकार करी, एक बाजु मुकवा, पछी बधा गुणाकारनो सरवालो करी एक उमेरवाथी पुछेल विकल्पनो नंबर निकलशे ।

उदाहरण नं.—१.

षट्भंगीनो ४–५–३–६–२–४ आ विकल्प केटलामो छे? ४–५–३–६–२–४ आ विकल्पमांथी एकडा वाद करतां

४	५	३	६	२	४
१	१	१	१	१	१
३	४	२	५	१	३

३–४–२–५–१–३ रह्या, तेनाथी उत्तरोत्तर छ छगुणां ७७७६, १२९६, २१६, ३६, ६, १ आ आंकडाने क्रमसर गुणवा। जेमके ७७७६ × ३ = २३३२८, १२९६ × ४ = ५१८४, २१६ × २ = ४३२, ३६ × ५ = १८०, ६ × १ = ६, १ × ३ = ३।

```
२३३२८
 ५१८४
  ४३२
  १८०
    ६
    ३
─────
२९१३३
    १
─────
२९१३४
```

७७७६	१२९६	२१६	३६	६	१
३	४	२	५	१	३
२३३२८	५१८४	४३२	१८०	६	३

आ दरेक गुणाकारनो सरवालो करी एक जोड़वाथी २९१३४ थाय. आ पुछेल विकल्पनो नंबर समजवो।

उदाहरण नं. २

षट्भंगीनो १-३-५-६-४ आ विकल्प केटलामो छे?

१-३-५-६-४ आमांथी एकडा बाद करतां २-४-५-३ रह्यां.
१-१-१-१-१
०-२-४-५-३

१२९६	२१६	३६	६	१
०	२	४	५	३
०	४३२	१४४	३०	३

४३२
१४४
३०
३ पुछेल विकल्पनो ६१० मो नंबर छे.
६०९
१
६१०

उदाहरण नं. ३

नवभंगीनो ६-५-८-३-५ आ विकल्प केटलामो छे?

६-५-८-३-५ आमांथी एकडा बाद करतां ५-४-७-२-४ रह्यां.
१-१-१-१-१
५-४-७-२-४

६५६१	७२९	८१	९	१
५	४	७	२	४
३२८०५	२९१६	५६७	१८	४

३२८०५ + २९१६ + ५६७ + १८ + ४ = ३६३१० आमां एक मेलवतां ३६३११ आ पुछेल विकल्पनो नंबर छे.

उदाहरण नं. ४

एकवीशभंगीनो १७-१५-३-६ आ विकल्प केटलामो छे ?

१७-१५-३-६ आमांथी एकडा बाद करतां १६-१४-४-५ रह्यां.

१ १ १ १

१६-१४-२-५

९२६१	४४१	२१	१
१६	१४	२	५
१४८१७६	६१७४	४२	५

१४८१७६ + ६१७४ + ४२ + ५=१५४३९७+१=१५४३९८ आ पुछेल विकल्पनो नंबर छे.

उदाहरण नं. ५

ओगणपचास भंगीनो ४३-३५-१६-३९ आ विकल्प केटलामो ?

४३-३५-१६-३९ आमांथी एक बाद करतां ४२-३४-१५-३८ रह्यां

१ १ १ १

४२ ३४ १५ ३८

११७६७९	२४०१	४९	१
४२	३४	१५	३८
४८२३६०९	८१६३४	७३५	३८

४८२३६०९ + ८१६३४ + ७३५ + ३८ = ४९०६०१६ + १ = ४९०६०१७ आ पुछेल विकल्पनो नंबर छे।

उदाहरण नं. ६

एकसोसडतालीस भंगीनो ९६-१४३-३५ आ विकल्प केटलामो छे ?

९६-१४३-३५ आमांथी एकडा बाद करतां ९५-१४२-३४ रह्यां.

```
 १   १   १
―――――――――――
९५ १४२ ३४
```

२१६०९	१४७	१
९५	१४२	३४
२०५२८५५	२०८७४	३४

२०५२८५५ + २०८७४ + ३४ = २०७३७६३ + १ = २०७३७६४ आ पुछेल विकल्पनो नंबर छे।

पदना नष्ट अने उद्दिष्टनी रीति गंगीयाना भांगामां बताव्या प्रमाणे ज छे तेथी जिज्ञासुए तेमांथी जोई लेवुं.

इति उद्दिष्टप्रकरणम् ।

ग्रंथ ३ जो

अनुपूर्वीना भांगा–प्रस्तार

पद अने विकल्पनी माफक अनुपूर्वीना पण प्रस्तार थाय छे. विकल्पना प्रस्तारमां जेम जेटला जीव होय तेना अंकनो मेळ मेळववो पडे छे तेम अनुपूर्वीना प्रस्तारमां मेळ मेळववो पडतो नथी किन्तु अनुक्रमे अंक लखाय छे. जेम पांच पदनी अनुपूर्वीना प्रथम प्रस्तारमां १–२–३–४–५ आ आंकडा आवे छे. तेनो सरवाळो करीए तो १५ थइ जाय छे. विकल्पना प्रस्तारमां तो सात जीवना प्रस्तार होय तो तेनो सरवाळो सातज आववो जोईए. प्रकृत प्रस्तारमां प्रथम अनुक्रम सचवाय छे माटेज आनुं नाम अनुपूर्वी राखवामां आव्युं छे. आ विशेपताने लीधेज पद अने विकल्पना प्रस्तार करतां अनुपूर्वीना प्रस्तारनी संख्या अधिक थाय छे. गमे ते इष्ट वस्तुना अनुक्रमे अंक कल्पी तेनुं परिवर्तन करवाथी अनुपूर्वीना प्रस्तार थाय छे. अरिहंत, सिद्ध, आचार्य, उपाध्याय अने साधु ए पांच परमेष्ठिना अरिहंत १ सिद्ध २ आचार्य ३ उपाध्याय ४ अन साधु ५ आ पांच अंक अनुक्रमानुसार कल्पी तेना परिवर्तनथी थता १२० प्रस्तार अत्यन्त प्रसिद्ध छे. जेम पांच परमेष्ठिनी अनुपूर्वी छे तेम छ काय, सात नय, आठ मद, नव तत्व, चोवीश तीर्थंकर आदि गमे ते वस्तुनी अनुपूर्वीना प्रस्तार थइ शके छे.

प्रकरण १ लुं

प्रस्तारनी संख्या

एकथी मांडी च्हडतां पदनी अनुपूर्वीना प्रस्तार केटला केटला थाय तेनी संख्या जाणवाने माटे संवेधयंत्र बनाववो. जेटला पदनी अनुपूर्वीना प्रस्तार बनाववा होय तेटला अंको अनुक्रमे एक पंक्तिमां लखी जवा. पछी पहेला अंक उपर शून्य मुकी बीजा अंक उपर एकडो लखवो, तेनो तेनी नीचेना अंक साथे गुणाकार करी तेनी जोडेंना अंक उपर लखवो. एम आगला आगला बबे अंकनो गुणाकार पाछला पाछला अंक उपर लखवो, ए रीते पंक्ति पूरी करवी, उपर उपरना अंको नीचे नीचेना आगला पदना प्रस्तारनी संख्या दर्शावे छे । जेम एकथी मांडी पांच पदनी अनुपूर्वीना प्रस्तारनी संख्या काढवी होय तो नीचे प्रमाणे संवेधयंत्र करवो—

०	१	२	६	२४	१२०
१	२	३	४	५	

आमां बेना उपर एक छे ते एक पदनी अनुपूर्वीना प्रस्तारनी संख्या । त्रणना उपर बे छे ते बे पदनी अनुपूर्वीना प्रस्तारनी संख्या । चार उपर छ छे ते त्रण पदनी अनुपूर्वीना प्रस्तारनी संख्या । पांचना उपर चोवीश छे ते चार पदनी अनुपूर्वीना प्रस्तारनी संख्या अने चोवीशनी जोडे एकसोवीश छे ते पांच पदनी अनुपूर्वीना प्रस्तारनी संख्या जाणवी.

उदाहरण २ जुं–एकथी आठ पदनुं—

०	१	२	६	२४	१२०	७२०	५०४०	४०३२०
१	२	३	४	५	६	७	८	

उदाहरण त्रीजुं–एकथी चोवीशपदनुं.

०	१	२	६	२४	१२०	७२०	५०४०	४०३२०	३६२८८०
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०

३६२८८००	३९९१६८००	४७९००१६००	६२२७०२०८००
११	१२	१३	१४

८७१७८२९१२००	१३०७६७४३६८०००	२०९२२७८९८८८०००
१५	१६	१७

३५५६८७४२८०९६०००	६४०२३७३७०५७२८०००
१८	१९
१२१६४५१००४०८८३२०००	२४३२९०२००८१७६६४००००
२०	२१
५१०९०९४२१७१७०९४४००००	११२४०००७२७७७६०७६८००००
२२	२३

२५८५२०१६७३८८८४९७६६४००००
२४
६२०४४८४०१७३३२३९४३९३६०००००
२५

प्रकरण २ जुं–प्रस्तार लखवानी रीत.

जेटला पदनी अनुपूर्वीना प्रस्तार लखवा होय तेटला अंको अनुक्रमे पहेला प्रस्तारमां लखी जवा. पछी छेल्ला बे अंको कायम राखी आगलना अंकोनुं परिवर्तन करवुं. ते एवी रीते के लघु अंक आगल मुकवा अने गुरु अंक पाछल मुकवा. प्रथम लघु अंकोनुं परिवर्तन करी पछी गुरु अंकनुं करवुं. एम अंकोनुं परिवर्तन थई रहे त्यारे ते कोष्टक पूर्ण करी, कायमना बे अंकोमां एक दशको घटाडी पूर्ववत् बीजुं कोष्टक पूर्ण करवुं. एटलुं ध्यानमां राखवुं के एक प्रस्तारमां एने ए बे अंक न आवे. एम करतां करतां ज्यारे प्रथम प्रस्तारनो पुरेपुरो व्युत्क्रम थई जाय त्यारे ते प्रस्तारनी समाप्ति थशे. उदाहरण तरीके त्रणथी मांडी पांच पदनी अनुपूर्वीना प्रस्तार आंहि लखवामां आवे छे.

त्रण पदनी अनुपूर्वीना प्रस्तार ६.

१ २ ३
२ १ ३
१ ३ २
३ १ २
२ ३ १
३ २ १

६

चार पदनी अनुपूर्वीना प्रस्तार २४.

१	२	३	४	१	२	४	३	१	३	४	२	२	३	४	१
२	१	३	४	२	१	४	३	३	१	४	२	३	२	४	१
१	३	२	४	१	४	२	३	१	४	३	२	२	४	३	१
३	१	२	४	४	१	२	३	४	१	३	२	४	२	३	१
२	३	१	४	२	४	१	३	३	४	१	२	३	४	२	१
३	२	१	४	४	२	१	३	४	३	१	२	४	३	२	१
															२४

पांच पदनी अनुपूर्वीना प्रस्तार १२०

१

१	२	३	४	५
२	१	३	४	५
१	३	२	४	५
३	१	२	४	५
२	३	१	४	५
३	२	१	४	५

२

१	२	४	३	५
२	१	४	३	५
१	४	२	३	५
४	१	२	३	५
२	४	१	३	५
४	२	१	३	५

३

१	३	४	२	५
३	१	४	२	५
१	४	३	२	५
४	१	३	२	५
३	४	१	२	५
४	३	१	२	५

४

२	३	४	१	५
३	२	४	१	५
२	४	३	१	५
४	२	३	१	५
३	४	२	१	५
४	३	२	१	५

५

१	२	३	५	४
२	१	३	५	४
१	३	२	५	४
३	१	२	५	४
२	३	१	५	४
३	२	१	५	४

६

१	२	५	३	४
२	१	५	३	४
१	५	२	३	४
५	१	२	३	४
२	५	१	३	४
५	२	१	३	४

૭				
૧	૩	૫	૨	૪
૩	૧	૫	૨	૪
૧	૫	૩	૨	૪
૫	૧	૩	૨	૪
૩	૫	૧	૨	૪
૫	૩	૧	૨	૪

૮				
૨	૩	૫	૧	૪
૩	૨	૫	૧	૪
૨	૫	૩	૧	૪
૫	૨	૩	૧	૪
૩	૫	૨	૧	૪
૫	૩	૨	૧	૪

૯				
૧	૨	૪	૫	૩
૨	૧	૪	૫	૩
૧	૪	૨	૫	૩
૪	૧	૨	૫	૩
૨	૪	૧	૫	૩
૪	૨	૧	૫	૩

૧૦				
૧	૨	૫	૪	૩
૨	૧	૫	૪	૩
૧	૫	૨	૪	૩
૫	૧	૨	૪	૩
૨	૫	૧	૪	૩
૫	૨	૧	૪	૩

૧૧				
૧	૪	૫	૨	૩
૪	૧	૫	૨	૩
૧	૫	૪	૨	૩
૫	૧	૪	૨	૩
૪	૫	૧	૨	૩
૫	૪	૧	૨	૩

૧૨				
૨	૪	૫	૧	૩
૪	૨	૫	૧	૩
૨	૫	૪	૧	૩
૫	૨	૪	૧	૩
૪	૫	૨	૧	૩
૫	૪	૨	૧	૩

૧૩				
૧	૩	૪	૫	૨
૩	૧	૪	૫	૨
૧	૪	૩	૫	૨
૪	૧	૩	૫	૨
૩	૪	૧	૫	૨
૪	૩	૧	૫	૨

૧૪				
૧	૩	૫	૪	૨
૩	૧	૫	૪	૨
૧	૫	૩	૪	૨
૫	૧	૩	૪	૨
૩	૫	૧	૪	૨
૫	૩	૧	૪	૨

૧૫				
૧	૪	૫	૩	૨
૪	૧	૫	૩	૨
૧	૫	૪	૩	૨
૫	૧	૪	૩	૨
૪	૫	૧	૩	૨
૫	૪	૧	૩	૨

१६

३	४	५	१	२
४	३	५	१	२
३	५	४	१	२
५	३	४	१	२
४	५	३	१	२
५	४	३	१	२

१७

२	३	४	५	१
३	२	४	५	१
२	४	३	५	१
४	२	३	५	१
३	४	२	५	१
४	३	२	५	१

१८

२	३	५	४	१
३	२	५	४	१
२	५	३	४	१
५	२	३	४	१
३	५	२	४	१
५	३	२	४	१

१९

२	४	५	३	१
४	२	५	३	१
२	५	४	३	१
५	२	४	३	१
४	५	२	३	१
५	४	२	३	१

२०

३	४	५	२	१
४	३	५	२	१
३	५	४	२	१
५	३	४	२	१
४	५	३	२	१
५	४	३	२	१

कुल एकसोने वीश प्रस्तार थया ।

आ प्रमाणे छ सात आठ इत्यादि. इच्छित पदनी अनुपूर्वीना प्रस्तार लखवा. पांच पदनी अनुपूर्वीना प्रस्तारमां छेल्ला कायमना वे अंको–४५–३५–२५–१५ । ५४–३४–२४–१४ । ५३–४३–२३–१३ । ५२–४२–३२–१२– । ५१–४१–३१–२१ । खास ध्यानमां राखवाना छे. कायमना वे अंको शिवाय त्रण त्रण अंकोनुं दरेक कोष्टकमां यथोचित परिवर्तन करवामां आव्युं छे. चार पदना प्रस्तारमां त्रवे अंकनुं ज परिवर्तन करवानुं रहे छे. तेनुं परिवर्तन जल्दी थवाथी कायमना

बे अंकोनुं पण जल्दी परिवर्तन थाय छे. पांच पदना प्रस्तारमां त्रण अंकोना परिवर्तनने जरा विलंब थाय छे तेथी कायमना बे अंको पण धीमे धीमे एटले छ छ प्रस्तारे परिवर्तन पामे छे— जेम जेम वधारे पद तेम तेम परिवर्तन धीमे धीमे थाय अने प्रस्तार वधे.

प्रस्तारना अंकनुं तात्पर्य.

पांच पदनी अनुपूर्वीमां पांच पद ते अरिहंत, सिद्ध, आचार्य, उपाध्याय अने साधु एम कल्पना करी छे. प्रस्तारमां ज्यां एकडो छे त्यां 'नमो अरिहंताणं' ज्यां बगडो छे त्यां 'नमो सिद्धाणं' ज्यां त्रगडो आवे त्यां 'नमो आयरियाणं' ज्यां चोगडो आवे त्यां 'नमो उवज्झायाणं' अने ज्यां पांचडो आवे त्यां 'नमो लोए सव्वसाहूणं' बोलवुं. एम जे जे पदमां जे जे अंकोनी कल्पना करी होय ते प्रमाणे अंकोनुं तात्पर्य समजी लेवुं.

प्रकरण ३ जुं—अनुपूर्वीना प्रस्तारनो नष्ट विधि.

जेटलां पदनी अनुपूर्वीना प्रस्तारमांथी नष्ट शोधवो होय तेटला कोठानो संवेध यंत्र बे पंक्तिवाळो पूर्ववत् बनाववो अने तेमां अंको पण आगल कह्या प्रमाणे भरवा. पछी जे नंबरनो प्रस्तार पुछयो होय तेमांथी एक बाद करी बाकीनी संख्याने संवेध यंत्रमांना जे जे अंकथी भागी शकाय ते अंकथी क्रमसर भागवो. जे जे अंकथी भागाकार थाय तेनी नीचे लब्धांक मुकवा अने शेष स्थाने शून्य मुकवां. बंनेनो सरवाळो करवो.

सरवाळाना अंक प्रमाणे संवेधयंत्रना बीजी पंक्तिना अंको उपर ' आवुं चिह्न करवुं, ते प्रमाणे ते अंको पंक्तिमां गोठववा । जेना उपर चिह्न थई गयुं होय तेने नंबरनी गणनामां न लेवो, आम करतां जे रूप तैयार थाय ते पूछेल प्रस्तारनुं रूप जाणवुं । दाखला तरीके सात पदनी अनुपूर्वीना ५०४० प्रस्तार थाय छे. तेमांनो ३६० मो प्रस्तार केवो होय एम कोई पूछे तो तेना माटे आ प्रमाणे संवेध यंत्र बनाववो—

०	१	२	६	२४	१२०	७२०	५०४०
१	२	३	४	५	६	७	

३६० मांथी एक बाद करतां ३५९ रह्या, तेने ६ नी उपरना १२० थी भागतां ११९ शेष रह्या. लब्धांक २ आव्या, ते ६ नी नीचे मुकवा, पछी ११९ ने २४ थी भागतां २३ शेष रह्या. लब्धांक ४ ते ५ नी नीचे मुकवा । पछी २३ ने ६ थी भागतां ५ शेष रह्या. लब्धांक ३ ते ४ नी नीचे मुकवा । पछी ५ ने २ थी भागतां १ शेष रह्यो. लब्धांक २ ते ३ नी नीचे मुकवा । पछी १ ने १ थी भागतां लब्धांक १ आव्यो ते २ नी नीचे मुकवो । पछी लब्धांकनी नीचे एकडा मुकी सरवाळो करवो तेनो यंत्र आ प्रमाणे—

ध्रुवांक	०	१	२	६	२४	१२०	७२०
	१	२	३	४	५	६	७
लब्धांक	०	१	२	३	४	२	०
उमेरो	१	१	१	१	१	१	१
सरवाळो	१	२	३	४	५	३	१

```
        ३६०
          १
      ──────
१२०)३५९(२
     २४०
     ──────
  २४)११९(४
        ९६
      ─────
     ६)२३(३
        १८
        ──
     २)५(२
        ४
        ──
     १)१(१
        १
        ──
        ०
```

सरवाळामां छेल्लो अंक एक छे माटे पच्छानुपूर्वीए पहेलुं स्थान जे ७, तेना उपर चिन्ह करी १ नी नीचे मुकवो. तेनी जोडे ३ नो अंक छे माटे त्रीजुं स्थान ४, तेना उपर चिन्ह करी ते ३ नी नीचे मुकवो. तेनी जोडे ५ नो अंक छे माटे पांचमुं स्थान १ छे तेना उपर चिन्ह करी पांचनी नीचे मुकवो, तेनी जोडे ४ छे माटे चोथुं स्थान २ छे ते चिन्ह करी ४ नी नीचे मुकवो, तेनी जोडे ३ छे माटे त्रीजुं स्थान ३ छे तेना उपर चिन्ह करी ३ नी नीचे मुकवो. तेनी जोडे २ छे माटे बीजुं स्थान ५ छे तेना उपर चिन्ह करी २ नी नीचे मुकवो, तेनी जोडे १ छे माटे पहेलुं स्थान ६ छे तेना उपर चिन्ह करी एकनी नीचे मुकवो। नीचे पंक्ति तैयार थई ते ३६० मो प्रस्तार समजवो। तेनो यंत्र नीचे मुजब—

|	|	|	|	|	|	|
१	२	३	४	५	६	७
|	|	|	|	|	|	|
१	२	३	४	५	३	१
६	५	३	२	१	४	७

६ ५ ३ २ १ ४ ७ आ रूप ३६० मो प्रस्तार छे। एवी रीते कोई पण नंबरनो अनुपूर्वीनो प्रस्तार पुछवामां आवे तो उपर प्रमाणे नष्ट विधिथी ते नंबरनो प्रस्तार शोधी काढवो ।

प्रकरण ४ थुं–अनुपूर्वीना प्रस्तारना उद्दिष्ट ।

पुछेल प्रस्तार उपर संवेधयंत्र प्रमाणे आंकडा मुकी जवा. पछी प्रस्तारना अंक पश्छानुपूर्वीए तपासवा. जे जे अंकथी आगल आगल जेटला मोटा अंक होय ते ते अंक उपरना अंकने तेटला गुणा करी तेनी नीचे मुकवा. पछी नीचेनी पंक्तिनो एकंदर सरवालो करी तेमां एक उमेरीए तो पुछेल प्रस्तारनो नंबर नीकले । उदाहरण–

६ ५ ३ २ १ ४ ७ आ प्रस्तार केटलामो छे ? एम कोई पुछे तो संवेधयंत्र प्रमाणे तेना उपर आंकडा मुकवा । जेमके—

०	१	२	६	२४	१२०	७२०
६	५	३	२	१	४	७

आमां सात करतां कोई मोटो अंक आगल नथी माटे तेनी नीचे शून्य. चार करतां बे अंक मोटा छे माटे, १२० ने डब्बल करवा । एकथी चार अंक आगल मोटा छे माटे तेनी उपरना २४ ने चार गुणा करवा । तेनी आगलना बे करतां त्रण अंक मोटा छे, माटे तेनी उपरना ६ ने त्रण गुणा करवा । तेनी आगलना ३ करतां बे अंक मोटा छे माटे तेनी उपरना बेने डबल करवा । तेनी आगलना ५ करतां एक अंक मोटो छे माटे तेनी उपरना १ ने एकगुणा करवा । छ आगल कोई अंक नथी माटे तेनी नीचे शून्य. तेनो यंत्र आ प्रमाणे—

०	१	२	६	२४	१२०	७२०
६	५	३	२	१	४	७
०	१	४	१८	९६	२४०	०

नीचेनी पंक्तिनो सरवालो ३५९ थाय छे. तेमां एक उमेरतां ३६० थाय माटे पुछेल प्रस्तार सातपदनी अनुपूर्वीमां ३६० नंबरनो छे । एवी रीते जे कोई अनुपूर्वीना प्रस्तारनो नंबर पुछवामां आवे तो तेनो उद्दिष्ट विधि उपर प्रमाणे करी नंबर शोधी लेवो ।

प्रकरण ५ मुं—अनुपूर्वीना प्रस्तारना अंकोना सरवालानो विधि ।

जेटला पदनी अनुपूर्वी होय तेना पहेला प्रस्तारना अंकोनो सरवालो करी ते प्रस्तारनी सर्व संख्यानो गुणाकार करवो ।

जेटला पदनी अनुपूर्वी होय ते संख्याथी उक्त गुणाकारने भागवो। लब्धांकने जेटला पदनी अनुपूर्वी होय तेटली वार एक एक स्थान डावी बाजु छोडीने जमणी बाजु वधारी नीचे नीचे अंक मुकवा. तेनो जे सरवालो थाय ते ते पदनी अनुपूर्वीना प्रस्तारना अंकोनो एकंदर सरवालो समजवो। जेम पांच पदनी अनुपूर्वीना प्रस्तारना अंकोनो सरवालो करवो होय तो तेनो पहेलो प्रस्तार १–२–३–४–५, आनो सरवालो १५ थाय। पांच पदनी अनुपूर्वीना प्रस्तारनी संख्या १२० छे तेने १५ थी गुणतां १८०० थाय. तेने पांचथी भागतां ३६० आवे. तेने पांच वार उपर कहेल रीति प्रमाणे गोठवतां तेनो सरवालो ३९९९९६० थाय। अंकोनी गोठवण आ प्रमाणे–

```
३६०
 ३६०
  ३६०
   ३६०
    ३६०
-------
३९९९९६०
```

आ संख्या पांच पदनी अनुपूर्वीना प्रस्तारना अंकोनी एकंदर संख्या छे। एवी रीते गमे ते अनुपूर्वीना प्रस्तारना अंकोनी संख्या काढवी।

इति प्रस्तार अंक संकलनविधि।

ग्रंथ ४ थो.

पूर्वानुपूर्वीना भांगा.

प्रकरण १ लुं–प्रस्तार संख्या.

जेटला द्रव्यना पूर्वानुपूर्वी भांगा काढवा होय तेटला आडा खानावालो बे पंक्तिनो यंत्र करवो। पहेली पंक्तिना खानामां अनुक्रमे अंको लखवा, बीजी पंक्तिना पहेला खानामां एक मुकवो। तेने तेनी उपरना जमणा खानाना अंक साथे गुणाकार करी ते आंक उमेरी बीजो खानो भरवो। एम बधा खाना भरवा। जेमके एकथी आठ द्रव्यना पूर्वानुपूर्वी भांगा–

गुणांक	१	२	३	४	५	६	७	८
लब्धांक	१	४	१५	६४	३२५	१९५६	१३६९९	१०९६००

आ यंत्रथी एक द्रव्यनो १ भांगो, बेना चार, त्रणना १५ चारना ६४, पांचना ३२५, छना १९५६, सातना १३६९९ अने आठना १०९६०० भांगा थाय एम जणाय छे। एवी रीते जेटला द्रव्यना भांगा जाणवा होय ते आवो यंत्र करी जाणवा।

अथ संयोगीसंवेधयंत्र।

चार द्रव्यना ६४ भांगा थाय पण तेमां असंयोगी द्विक संयोगी वगेरेना केटला केटला भांगा थाय ते जाणवुं होय तो

जेटला द्रव्य अथवा संयोग होय तेटला खानानो बे पंक्तिनो संवेधयंत्र बनाववो । पहेली पंक्तिना खानामां पश्चानुपूर्वीए एकथी चढ़ता आंक लखवा। बीजी पंक्तिना पहेला खानामां उपरनोज आंक मुकवो । तने तेनी उपरना जमणा खाना साथे गुणी बीजा खानामां मुकवो । तेनी उपरना जमणा खानाना अंक साथे गुणी त्रीजा खानामां मुकवो. एम बधा खाना पूरवा । जेमके— चार द्रव्यना संयोगी भांगानो संवेधयंत्र—

व्युत्क्रम गुणांक	४	३	२	१	
लब्धांक	४	१२	२४	२४	६४
	असं.	द्वि.सं.	त्रि.सं.	च.सं.	

चार द्रव्यना ६४ भांगामां असंयोगीना ४, द्विक संयोगीना १२, त्रिक संयोगीना २४ अने चउकसंयोगीना २४ एम एकंदर ६४ आ यंत्रथी जणाय छे ।

पूर्वानुपूर्विना संयोगीभांगानो विधि ।

जेटला संयोग तेटला खानानो त्रण पंक्तिनो यंत्र करवो । पहेली पंक्तिमां अनुपूर्वीना भांगा अनुक्रमे लखवा, बीजी पंक्तिमां पदना संयोगी लखवा. ते बेनो परस्पर गुणाकार करी त्रीजी पंक्ति पूरवी । जेमके चार द्रव्यना संयोगी भांगानो यंत्र—

अनु. भां.	१	२	६	२४
पद सं.	४	६	४	१
लब्ध.	४	१२	२४	२४
	असं.	द्वि.स.	त्रि.सं.	च. सं.

पद संयोगी लाववानो यंत्र—				
भाजक.	१	२	३	४
गुणक.	४	३	२	१
लब्ध.	४	६	४	१

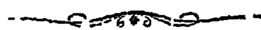
प्रकरण २ जुं. पूर्वानुपूर्वी भांगा लखवानी रीत।

अनुपूर्वीना प्रस्तारमां असंयोगी द्विक संयोगी आदि नथी, पण पूर्वानुपूर्वीना प्रस्तारमां पद अने विकल्पनी माफक असंयोगी द्विकसंयोगी आदि छे। ते ते संयोगीनो पहेलो प्रस्तार अनुक्रम अंके लखी चहडते अंके लगभग पदनी माफक करवुं। एक प्रस्तारमां एज ए पद बे वार न आवे ते ख्याल राखवो. उदाहरण तरीके चार द्रव्यना पूर्वानुपूर्वीना भांगाना प्रस्तार आ प्रमाणे—

असं. ४	४३	३२४	२१४३
	—	३४१	२३१४
१	१२	३४२	२३४१
२	—	४१२	२४१३
३	त्रि. स. २४	४१३	२४३१
४	१२३	४२१	३१२४
—	१२४	४२३	३१४२
४	१३२	४३१	३२१४
—	१३४	४३२	३२४१
द्विक स. १२	१४२	—	३४१२
	१४३	२४	३४२१
१२	२१३	—	४१२३
१३	२१४	चउ. सं. २४	४१३२
१४	२३१	१२३४	४२१३
२१	२३४	१२४३	४२३१
२३	२४१	१३२४	४३१२
२४	२४३	१३४२	४३२१
३१	३१२	१४२३	—
३२	३१४	१४३२	२४
३४	३२१	२१३४	एकंदर ६४।
४१			
४२			

अनुपूर्वीना प्रस्तारमां जेम छेल्ला बे अंक कायम रही धीमे धीमे परिवर्त्तन पामे छे तेम आमां पहेला बे अंक कायम रही धीमे धीमे परिवर्त्तन पामे छे। पाछला अंकनुं जल्दी परिवर्त्तन थाय छे, माटे तेने पूर्वानुपूर्वी कहेवामां आवे छे। एवी रीते गमे तेटला द्रव्यना पूर्वानुपूर्वीना प्रस्तार लखवा।

प्रकरण ३ जुं--पूर्वानुपूर्वीना संयोगी भांगा काढवानो मेरुविधि।

पूर्ववत् मेरुयंत्र बनाववो, जेटला द्रव्यना भांगा काढवा होय तेटली पंक्ति करवी, दरेक पंक्तिना पहेला खानामां अनुक्रमे चहडता आंक लखवा अने छेल्ला खानामां छेल्लानी जोडेना डाबा खानानो आंक मुकवो, वचला खाना आ रीते भरवा, खाली पंक्तिना आद्यखानाना अंकने तेनी उपरनी पंक्तिना अंक साथे गुणी, अनुक्रमे नीचेनी पंक्तिना खाली खाना भरवा। एम सघला खाना पूरवा।

१						
२	२					
३	६	६				
४	१२	२४	२४			
५	२०	६०	१२०	१२०		
६	३०	१२०	३६०	७२०	७२०	
७	४२	२१०	८४०	२५२०	५०४०	५०४०
अ सं.	द्वि सं.	त्रि.स.	च.सं.	पं. सं.	छ.सं.	सा.सं

अथ पूर्वानुपूर्वी भांगानो आद्य अंक शोधक मेरुविधि.

पूर्ववत् द्रव्य जेटली पंक्तिनो मेरु बनाववो । एटलुं विशेष के एक खानानी पहेली पंक्ति न करवी, किन्तु बे खानानी पंक्ति ज शरुआतथी पहेली पंक्ति गणवी । दरेक पांक्तिना पहेला खानामां अनुक्रमे चहडता अंक लखवा । पहेली पंक्तिना बीजा खानामां एक मुकवो, बीजीना बीजा खानामां बगडो मुकवो, तेने तेना वाम खानाना अंक साथे गुणी एक उमेरी नीचेना खानामां मुकवो । तेने तेना वाम अंक साथे गुणी, एक उमेरी, तेनी नीचेना खानामां मुकवो । ए रीते सघली पंक्तिना बीजा खाना भरवा अने बीजा खानानो अंक तेनी जमणी तरफना सघला खानामां मुकवो । एम दरेक पंक्तिना खाना पुरवा । उदाहरण–

आद्य अंक शोधक मेरु यंत्र—

अनुक्रमांक	एक आदि	बगडादि	त्रगडादि	चोग डादि	पांच डादि	छग डादि	सात डादि	आठ डादि
१	१							
२	२	२						
३	५	५	५					
४	१६	१६	१६	१६				
५	६५	६५	६५	६५	६५			
६	३२६	३२६	३२६	३२६	३२६	३२६		
७	१९५७	१९५७	१९५७	१९५७	१९५७	१९५७	१९५७	
८	१३७००	१३७००	१३७००	१३७००	१३७००	१३७००	१३७००	१३७००

जेटला द्रव्यना भांगा जोवा होय. ते आंकनी पंक्ति जोवी। जेम चार द्रव्यना जोवा होय तो चारनी पंक्तिमां १६ अंक छे. एटले एकडाना १६, बगडानी आदिना १६ एम सर्वत्र जाणवुं.

ग्रन्थ प्रशस्तिः

शार्दूलविक्रीडित वृत्तम्–

शून्याष्टाङ्कधरामिते सुविदिते श्री विक्रमाब्दे शुभे
पौषे शुक्लदलान्तिमे शशिदिने शिष्येण रत्नेन्दुना
श्रीमत्स्वामिगुलाबचन्द्रकृतिनः प्रस्ताररत्नावलिः
स्थित्वा गुर्जरदेशराजनगरे सम्पादिता श्रेयसे ॥१॥

अर्थ–पूज्यपाद श्री गुलाबचंद्रजी स्वामिना शिष्य मुनिश्री रत्नचंद्रजीए विक्रम संवत् १९८० ना पोष महिनाना शुक्लपक्षने छेल्ले दिवसे एटले पुनमने सोमवारे गुजरात देशमां सुप्रसिद्ध राजनगर अपरनाम अमदावाद शहेरमां रहीने आ प्रस्तार रत्नावलि नामना ग्रंथनी योजना पोताना अने परना श्रेयने माटे करी छे.

अगरचंद भैरोदान सेठिया जैनग्रन्थालयकी तरफसे
छपी हूई पुस्तकें—

१ प्रकरण (थोकडा) संग्रह भाग २ जा.

इसका योजक लींबडी सम्प्रदायके विद्वान् पूज्यमुनिश्री उत्तमचंद्रजी स्वामी है। इसमें पच्चीस क्रिया, योनिद्वार, गर्भावास, श्वासोच्छास, जीवके १४ भेदकी चरचा, ५६३भेदकी चरचा, महादंडक, चार ध्यान; देशबंध सर्वबंध, संख्याताऽसंख्याता अनंता, पांचशरीर, पांचइन्द्रिय, पुद्गलपरावर्त्तन, पांचज्ञान, सप्रदेशी अप्रदेशी, पढमापढम, चरमाचरम, आहारक अणाहारक, समवसरण, बंधी, लब्धि, बडकर्मप्रकृति, ४४ बोलका अल्पबहुत्व, पंद्रहयोगका अल्पबहुत्व, जीवके १४ भेदका अल्पबहुत्व, इत्यादि अनेक प्रकरणोंका संग्रह किया गया है। और लींबडीसम्प्रदायके विद्वान् पूज्यमुनिश्री गुलाबचंद्रजी स्वामीजीने परिश्रम लेकर शुद्ध करदिया है। बढीया कागज और ३० फोर्मकी पक्की जिल्द होनेपर भी किमत लागत मात्र एकरुपिया रु. १–पोस्टखर्च अलग।

२ सामायिकसूत्र।

हिन्दी शब्दार्थ और भावार्थ सहित श्रीमान् शतावधानी पं. मुनिश्री रत्नचंद्रजी स्वामीद्वारा शुद्ध कराई हुई है। और साथमें प्राकृतशब्दकोष भी दिया है, जिससे पढनेके लिये यह अत्युत्तम है किमत दो आना.

३ प्रतिक्रमणसूत्र।

हिन्दी शब्दार्थ और भावार्थसमेत है. किमत दोआना।

४ तेतीस बोलका थोकडा।

कि एकआना।

५ जैन बालोपदेश।

प. मुनिश्री ज्ञानचंद्रजी पंजाबी रचित बालकोंकी पढने के लिये अत्युत्तम है। किमत दो आना।

६ विविध रत्नस्तवन भाग तीसरा।

कि. देढआना.

७ विविध रत्नस्तवन भाग चौथा।

कि. एकआना.

८ प्राकृत ज्योतिषसार—हिन्दी सानुवाद।

कि. बारहआना.

९ सामायिकसूत्र और प्रतिक्रमणसूत्र मूल.

कि. डेढआना.

इससे अलावा जो कितनेक पुस्तके भेट की है इसमें जो तैयार होगी वह इसके साथ भेज दी जायगी। और उपरोक्त पुस्तकोंका जो मूल्य आवेगा वह सब ज्ञानखातामेंही लगादिया जाता है।

तैयार हो रहे हैं—

गणितसारसंग्रह—श्रीमहावीराचार्य प्रणीत गणित विषयका अपूर्व ग्रन्थ।

वास्तुसार याने शील्पशास्त्र—श्रीमत्परम जैन ठक्कुरफेरु विरचित प्राकृत गाथा बद्ध। इसमें मकान, मंदिर, मूर्ति इत्यादि बनानेका अच्छी तरह वर्णन हैं।

त्रैलोक्यप्रकाश—श्री हेमप्रभसूरि प्रणीत जन्मफल और वर्षफलादेशका प्राचीन ग्रन्थ है।

भुवनदीपक सटीक—मूल श्रीपद्मप्रभसूरिप्रणीत और टीका-सिंहतिलकसूरिकृत प्रश्न विषयके अपूर्व ग्रन्थ है।

—पुस्तक प्राप्ति स्थान—

पं. भगवानदास जैन.

ठी. सेठिया जैनप्रीन्टींग प्रेस.

बीकानेर, (राजपूताना)

छपरही है.

कर्त्तव्यकौमुदी भाग २ जा—श्रीमान् शतावधानी पं. मुनिश्री रत्नचंद्रजी स्वामीकृत हिन्दी भाषान्तर सहित.

जैनसिद्धांत कौमुदी—अर्द्ध मागधी व्याकरण—श्रीमान् शतावधानी पं. मुनिश्री रत्नचंद्रजी स्वामीकृत तय्यार हो रहा है।

प्राकृत मार्गोपदेशिका—धातुरूपसंग्रह (मागधी)—श्रीमान् शतावधानी पं. मुनिश्री रत्नचंद्रजी स्वामीकृत. और कईएक पुस्तकें छपाने के लिये तय्यार हो रही हैं।

पुस्तक मिलनेका पत्ता—

अगरचंद भैरोदान सेठिया जैनग्रन्थालय.

महोल्ला—मरोटियोंका.

बीकानेर, (राजपूताना)

